

GRONINGER MUSEUM

J A A R V E R S L A G 2 0 1 2

GRONINGER MUSEUM
JAARVERSLAG 2012

INHOUDSOPGAVE

5	Voorwoord
7	Inleiding
9	Collecties
11	Aanwinsten archeologie, geschiedenis en regionale kunst(nijverheid)
18	De Ploeg en context
23	hedendaagse kunst, mode en design
30	Presentaties
43	Externe locaties
46	Educatie en publieksinformatie
51	Communicatie, pr en marketing
54	Personeel en organisatie
60	Publicaties Groninger Museum 2012
64	Vereniging van Vrienden van het Groninger Museum
66	Subsidiegevers, begunstigers en sponsoren
68	Balans

VOORWOORD

Het Groninger Museum heeft een bewogen periode achter de rug, maar het doet mij deugd te kunnen meedelen dat museum en organisatie inmiddels in rustiger vaarwater zijn gekomen en zich weer met vertrouwen op de toekomst kunnen richten.

Per 1 september 2012 is de heer A.R.W. (Andreas) Blühm als algemeen directeur aangetreden. De heer Blühm heeft onder andere als Hoofd Presentaties van het Van Gogh Museum in Amsterdam (1993-2005) en als directeur van het Wallraf-Richartz-Museum & Fondation Corboud in Keulen (2005-2012) veel ervaring in de internationale museumwereld opgedaan. De Raad van Toezicht is zeer verheugd dat de heer Blühm de uitdaging is aangegaan om het Groninger Museum weer op koers te brengen en heeft het volste vertrouwen in hem.

De samenstelling van de Raad van Toezicht is in het afgelopen jaar drastisch veranderd. Zoals in het jaarverslag over 2011 al werd gemeld zijn aan het begin van 2012 drie leden afgetreden, waarna de heer T.S. Plas tijdelijk het voorzitterschap heeft waargenomen. In oktober 2012 ben ik als voorzitter aangetreden, en ik wil de heer Plas hartelijk danken voor de verdiensten die hij voor het Groninger Museum heeft gehad.

Datzelfde geldt voor de heer G.H.B. Verberg, voormalig lid van de Raad van Toezicht, die in de periode na het vertrek van de heer C. van Twist tijdelijk de functie van algemeen directeur heeft bekleed. In die hoedanigheid heeft hij, in goede afstemming met de gemeente en de provincie Groningen, een noodzakelijk reorganisatieplan opgesteld en uitgevoerd. Dit was geen gemakkelijke klus en de Raad van Toezicht waardeert de door hem geleverde prestatie zeer.

Ik ben blij dat twee leden van de 'oude' Raad van Toezicht, te weten mevrouw J. Sanders-Mol en de heer M.G.J. Duijvendak, zijn aangebleven en hun waardevolle kennis en ervaring ook de komende jaren beschikbaar stellen. Daarnaast zijn als lid van de Raad van Toezicht benoemd de heer H.J. Pijlman en mevrouw I. Boogaarts. Met deze benoemingen wordt voldaan aan de Code Cultural Governance. De Raad van Toezicht is tevens van mening dat de financiële situatie binnen het Groninger Museum thans op orde is.

Dit jaarverslag laat zien dat het Groninger Museum, ondanks de grote beroering die er intern en extern is geweest, in het hele jaar 2012 toch een volwaardig en hoogwaardig tentoonstellingsprogramma heeft kunnen aanbieden. Hiervoor wil ik alle medewerkers hartelijk danken.

Mijn dank geldt ook de belangrijkste subsidiënten, te weten de gemeente en de provincie Groningen, alsmede alle andere subsidiegevers, sponsors, begunstigers, en allen die het Groninger Museum een warm hart toedragen.

Noé van Hulst
Voorzitter Raad van Toezicht

INLEIDING

In september 2012 ben ik in mijn nieuwe functie als algemeen directeur van het Groninger Museum aangetreden. Ik voel me vereerd door het in mij gestelde vertrouwen van de Raad van Toezicht van de Stichting Groninger Museum voor Stad en Lande, de gemeente en de provincie Groningen en de medewerkers van het Groninger Museum. Vaak is mij gevraagd of het niet een bijzonder moeilijke klus is om het Groninger Museum in deze tijd te leiden. Ik durf nu al te zeggen dat het alleszins meevalt. Uiteraard kan ik niet spreken over de uitermate moeilijke situatie waarin het Groninger Museum zich in 2011 en de eerste helft van 2012 bevond. Een financieel tekort heeft veel commotie veroorzaakt en uiteindelijk geleid tot een ingrijpende reorganisatie waardoor meerdere medewerkers het Groninger Museum hebben moeten verlaten omdat zij hun baan verloren.

Op de complexe oorzaken van de financiële crisis rondom het Groninger Museum ga ik niet in. Wel heb ik meegekregen hoe alle betrokkenen hebben bijgedragen aan het verhelpen van de problemen. De gemeente en de provincie Groningen zijn met een eenmalige kapitaalinjectie het Groninger Museum enorm tot steun geweest. De heer George Verberg, tijdelijk algemeen directeur, heeft vele moedige en impopulaire maatregelen moeten nemen, waaronder de reorganisatie van het Groninger Museum die nog onder zijn directeurschap zo goed als afgerond was. Alle medewerkers hebben hard gewerkt om, ondanks de grote zorgen, het publiek niet te laten merken dat er iets aan de hand was. Het Groninger Museum bleef er spetterend uitzien en de programmering bleef van een hoog niveau. Een aantal medewerkers heeft vrijwillig uren ingeleverd om collega's te helpen hun baan te kunnen behouden, omdat ze zich realiseerden dat zonder deze collega's de continuïteit van het Groninger Museum niet meer gewaarborgd zou kunnen blijven. De professionaliteit van het team is dan ook een enorme asset die mij een zeer goed gevoel geeft waarmee we het publiek, ook in de toekomst, op de bekende goede manier kunnen blijven bedienen.

Ik wil ook mijn voorganger, Kees van Twist, die op 17 december 2012 met een receptie afscheid nam, bedanken voor de succesvolle jaren die het Groninger Museum onder zijn leiding heeft beleefd. Het Groninger Museum werd door hem op de kaart gezet en wist door het realiseren van spraakmakende exposities veel bezoekers en aandacht te trekken. Mede dankzij zijn inzet is het Groninger Museum een attractief museum geworden met grote uitstraling naar ver buiten stad en ommeland.

De crisis en de gevolgen voor de programmering hebben ervoor gezorgd dat de bezoekersaantallen van het Groninger Museum ten opzichte van voorgaande jaren licht gedaald zijn. In de programmering van 2012 ontbrak een wintertentoonstelling die grote bezoekersaantallen kon trekken. Desondanks kwamen er niet minder dan 177.000 bezoekers naar het Groninger Museum. De entreegelden en de economische spin-off bleven daardoor een belangrijke factor voor museum, stad en ommeland. De toegangsprijs werd van € 10 naar € 13 verhoogd. We realiseren ons dat mede door deze prijsverhoging meer bezoekers gebruik zullen maken van de museumjaarkaart en kortingsacties.

Begunstigers en sponsors, waaronder de Stichting Beringer Hazewinkel (*Jan Altink, Painting Canada*), GasTerra (Publieksactiviteiten), het Mondriaan Fonds (aankopen moderne kunst), het SNS Reaal Fonds (*Iris van Herpen*) en de Vereniging Vrienden van het Groninger Museum (*Painting Canada*) hebben het Groninger Museum ook in 2012 gesteund. Voor de realisering van de tentoonstelling *Painting Canada* heeft het Groninger Museum royale steun ontvangen van het Prins Bernhard Cultuurfonds, Shell Nederland, de Royal Bank of Canada Wealth Management en de ambassade van Canada. Als beneficiënt van de BankGiro Loterij ontvangt het Groninger Museum sinds 2007 iedere jaar € 300.000 om te besteden aan nieuwe aankopen ter versterking van de collectie. Ook in 2012 heeft het Groninger Museum dit bedrag ontvangen. Niet alleen de financiële ondersteuning is van groot belang voor het museum, maar ook de verschillende promotionele acties die voortvloeien uit de prettige samenwerking met de BankGiro Loterij.

De mediapartners van het Groninger Museum, het Dagblad van het Noorden en Marketing Groningen, zorgden voor veel publiciteit.

Onze grootste 'sponsors' zijn en blijven echter de Groningers zelf, vertegenwoordigd door de gemeente en de provincie Groningen.

Directie en medewerkers van het Groninger Museum bedanken een ieder voor de betrokkenheid en steun bij het museum. Wij blijven ons best doen deze steun en betrokkenheid te vertalen in originele, aantrekkelijke en mooie presentaties voor het publiek en conform de missie van het museum: ter verwondering en meningsvorming.

Andreas Blühm
Algemeen Directeur

COLLECTIES

Op registratiegebied zijn de restanten zogenaamd oud museumbezit uit de collectie keramiek in kaart gebracht. De verzameling textiel en streekdracht heeft ook de nodige aandacht gekregen. Door de inzet van stagiaire Marlon Steensma van de conservatorenopleiding aan de Rijksuniversiteit Groningen is deze laatste onontgonnen deelcollectie ingevoerd in het registratiesysteem.

Een andere student van de bovengenoemde opleiding, Elise van Ditmars, deed bij de afdeling Collecties onderzoek naar de verzameling Veendorp. Dit onderzoek heeft geresulteerd in een prachtige tentoonstelling en bijbehorende catalogus.

Het buitendepot van het Groninger Museum is het afgelopen jaar veel meer bezocht dan in voorgaande jaren. Er werden cursussen voor onder andere studenten georganiseerd en ook de afdeling commerciële ontvangsten heeft het depot als locatie ontdekt. Het blijkt dat het publiek veel interesse heeft voor een kijkje achter de schermen van het museum. Omdat het depot minder geschikt is voor het ontvangen van grote groepen was het aanvankelijk een uitdaging om deze belangstelling in goede banen te leiden. Uiteindelijk is er een verantwoorde balans gevonden tussen de ontvangsten en de veiligheid van de collectie.

Helaas is de reorganisatie in 2012 ook aan de afdeling Collecties niet onopgemerkt voorbij gegaan. De afdeling heeft aan arbeidskracht moeten inleveren, hetgeen een extra belasting betekent voor de medewerkers.

BRUIKLENEN

Ten opzichte van de voorgaande jaren is het aantal bruikleenverzoeken van Nederlandse musea ongeveer gelijk gebleven. De aanvragen van buitenlandse instellingen zijn iets teruggelopen. Daar staat tegenover dat de musea in de regio, meer dan in voorgaande jaren, hun weg naar de collectie van het Groninger Museum uitstekend wisten te vinden. Zo deden bijvoorbeeld de Groninger Archieven, Museum Het Wiedeland te Ezinge en Museum Stad Appingedam een beroep op onze medewerking. In speciaal ontworpen vitrines in het Universitair Medisch Centrum Groningen werd een selectie schilderijen van De Ploeg getoond. Uit de nauwe

contacten met het Ostfriesisches Landesmuseum te Emden kwamen twee zeer omvangrijke bruikleenaanvragen voort.

Buiten de regio waren het onder andere het Rijksmuseum, Amsterdam, het Teylers Museum, Haarlem en het Centraal Museum te Utrecht waaraan objecten werden uitgeleend. Tijdens de Dutch Fashion Awards in Rotterdam werden er negen outfits van Marga Weimans uit onze collectie op de catwalk geshowd.

Vanuit het buitenland waren het Museum of Modern Art te New York, The Seoul Museum of Art, Zuid Korea en Instituto de Cultura Fundación MAPFRE te Madrid de meest opvallende instituten die een beroep op de collectie van het Groninger Museum deden.

COLLECTIEREGISTRATIE

De retrospectieve invoer van de basisgegevens van de collectie in Adlib is bijna afgerond. In 2013 zal de laatste grote bulk objecten worden ingevoerd. Het betreft de nog niet digitaal geregistreerde archeologische en historische objecten.

De uitgebreide invoer van objectgegevens in het collectieregistratiesysteem wordt nog steeds voortgezet. Alle beschikbare gegevens worden gecontroleerd en zo nodig gecorrigeerd en aangevuld. De komende jaren blijven we gefocust op het verbinden van objecten aan literatuur, tentoonstellingen en het toevoegen of vervangen van afbeeldingen.

Aantal nieuw ingevoerde records (aanwinsten en retrospectieve invoer): 820 (totaal 35.536).

BEELDARCHIEF EN FOTOGRAAF

Het beeldarchief met hoge resolutiefoto's heeft een nieuwe structuur gekregen. Zoeken hierin is eenvoudiger en helder geworden. Het archief is verplaatst naar een snellere opslagschijf met een betere back-up mogelijkheid.

In het beeldarchief zijn o.a. de werken van Alida Pott, George Martens, nieuwe aanwinsten en Aziatische keramiek opgenomen. Er is een aanvang gemaakt met het fotograferen van de collectie Bakker.

AANWINSTEN

ARCHEOLOGIE, GESCHIEDENIS EN REGIONALE KUNST(NIJVERHEID)

Het afgelopen jaar was voor de cultuurhistorie van het Groninger Museum een gelukkig maar vooral een zilverjaar, gezien een kostbare aankoop die zonder de hulp van diverse fondsen niet mogelijk was geweest. Het stemt tot dankbaarheid dat hiervoor in een voor het museum moeilijk hersteljaar ruimhartig vertrouwen werd gekregen.

Hoewel de verwerving van de zilvercollectie de meeste aandacht krijgt is er een hele reeks leuke aanwinsten te melden. Op de valreep verwierf het museum een grote schenking antiquiteiten uit de voormalige borg Hanckema. Mevrouw T.J. Goedewagen (haar moeder was een Clant Bindervoet) schonk het Groninger Museum in december verschillende antieke kasten, een grote hoeveelheid porselein, zilver en nog veel meer voorwerpen afkomstig van de voorvaderlijke borg in Zuidhorn. De uitwerking van die laatste aanwinst zal in 2013 plaats vinden.

Over de zileraanwinst verscheen een artikel in het Museummagazine en in het jaarboek *De Stavelij*. Een derde bijdrage hierover is voorzien voor het *Bulletin van de Vereniging Rembrandt*. Een zevental belangrijke aanwinsten werd toegelicht in het tijdschrift *Stad & Lande*, onder de titel *Voor Groningen verworven in 2012*. Deze toelichting wordt hieronder herdrukt.

ALSENGEMME UIT SAAXUMHUIZEN

Een eerste vermeldenswaardige aanwinst is de alsengemme, waarop het Groninger Museum in februari bij een veiling in Hoogezand de hand kon leggen.

In 1964 was door het museum een eerste alsengemme verworven. De nieuwe aanwinst (diameter 2,40 cm) is in de jaren vijftig gevonden in de bouwgrond tussen Lutje Saaksum en Saaxumhuizen door de heer Albert van der Kamp. Voor zijn migratie naar Canada verkocht hij de gemme aan S.S. Mensonides (1892-1977), directeur Rijks HBS te Warffum en een verwoed verzamelaar van archeologische vondsten uit de wierden.

Een alsengemme is een ronde schijf, bestaande uit twee lagen glas, de onderste zwart, de bovenste blauw. Hierin werden een, twee, drie of vier figuren gekrast. Vaak ziet men daarin de aanbidding van de drie koningen. Aangenomen wordt dat het productiecentrum in Keulen of omgeving lag. De gemmen worden gedateerd in de 11^e of 12^e eeuw. Wellicht werden ze meegenomen als pelgrims-souvenir of amulet uit Keulen, waar de relieken van de drie koningen werden vereerd. Lang zijn ze

overigens aangezien voor heidense amuletten uit de 8^e of 9^e eeuw. Uit de provincie Groningen zijn vier exemplaren bekend van de volgende locaties: Paddepoel–Van Starckenborghkanaal (GM 1965-II.1), Lutje Saaksum (GM nieuwe aanwinst, voorheen Mensonides), Westerwijtwerd De Palen (Noordelijk Archeologisch Depot Nuis collectie Regtop) en omgeving Warffum (particuliere collectie, voorheen Mensonides). De laatste werd eveneens geveild en voor een onverwacht hoog bedrag door een particulier gekocht. De zeldzame alsengemmen geven een glimp van de rijke decoratie van de middeleeuwse kerken in onze streken en daarom behoren ze tot het bijzondere Gronings erfgoed. (inv.nr. 2012-0002)

EEN BIERPUL EN ANDER ZILVER

Het Groninger Museum heeft een grote zilvercollectie die laat zien dat Groningen door de eeuwen heen bekwame zilversmeden kende. Bovendien getuigt de collectie van de welvaart in het gewest. Die was enerzijds het gevolg van de vruchtbare zeeklei en anderzijds van de enorme voorraad energie in de vorm van turf. De rijkdom kreeg zijn weerslag in een grote hoeveelheid zilveren voorwerpen. Ze werden gemaakt van zilveren daalders en konden, als het nodig was, ook weer verkocht worden voor klinkende munt. Zo is heel veel zilver verloren gegaan. De Groninger zenuwarts en zilverkenner W.A. Hofman (1915-2002) schatte dat slechts 1 tot 4 procent van het zilver uit de 17e en 18e eeuw bewaard is gebleven. Maar desondanks is er zoveel over gebleven dat bij de heropening van het Groninger Museum in 2010 het Starckpaviljoen omgezet kon worden in een ware grot van Aladdin. Daarbij werd ook gebruik gemaakt van particuliere collecties. Uit één hiervan kon het Groninger Museum een selectie van 25 stuks zilver verwerven. Dit was onmogelijk geweest zonder de steun van fondsen, die dan ook met dank genoemd worden: Vereniging Rembrandt, Stichting J.B. Scholtenfonds, Stichting Lambers-Burger, BankGiroLoterij, Het Roode- of Burgerweeshuis te Groningen en een anonieme particulier.

Een voorbeeld van het vele dat verworven kon worden is een prachtige klepkan of bierpul gemaakt van een kokosnoot met zilverbekslag van de hand van Jan Symens en gekeurd in Groningen in 1632-33. In een overzicht van 54 bekende voorwerpen uit de 16e en 17e eeuw waarin een kokosnoot is verwerkt zijn er maar drie klepkannen bekend. Eén ervan is afkomstig uit Groningen, één uit Breda en van één is geen plaats van herkomst bekend. Die zeldzame

Groninger klepkan is nu door het museum verworven. Op het handvat staan de familiewapens Huninga en Starckenborgh. De bierpul zal uit het bezit komen van Johan Huninga (1584-1638) en zijn vrouw Anna Maria Tjarda van Starckenborgh (1590-1639). De jurist Huninga, afstammeling van een Oldambtster hoofddelingengeslacht, was van vanaf het stichtingsjaar 1614 tot 1620 hoogleraar rechten, filosofie, ethica, politiek en economie aan de Groninger Universiteit. Het laatstgenoemde jaar was hij rector-magnificus van de universiteit. Daarna volgde een bestuurlijke carrière als curator van de universiteit, raadsheer, hoofdman en burgemeester van Groningen. Zijn vrouw bracht hem bij hun huwelijk in 1623 de borg Dijkum bij Garsthuizen aan. Na hun overlijden werden Huninga en zijn vrouw in de kerk aldaar begraven. Een prachtige zerk herinnert aan hun laatste rustplaats. (inv.nrs. 2012-0053 t/m 2012-0076)

EEN KLOEKE STROOIBUS VAN BERNARDUS BLENCKE

Het zilverjaar 2012 was bijna ten einde toen de mogelijkheid werd aangegrepen om een prachtige zilveren suikerstrooier met het meestersteken van Bernardus Blencke en de Groninger keur 1729-30 (6E) te verwerven. Het is het zoveelste bewijs dat de bekwame Groninger zilversmeden, zoals Blencke was, alles konden maken waar de klant om vroeg. De grote balustervormige strooibus, hoog 19 centimeter, is glad maar versierd met profiellijsten en een geprofileerde voet. Het strooigedeelte met zaagwerk toont opengewerkte, prachtige symmetrische patronen van voluten en palmetten bekroond met een gegoten balusterknopje. Het stuk past geheel in de stijl van Daniel Marot uit de eerste helft 18e eeuw. Het Groninger Museum bezat reeds een vergelijkbare maar veel kleinere strooibus, met een hoogte van 12 centimeter en een eenvoudiger strooigedeelte. Deze is gemaakt door Arnoldus van Essen en gekeurd in 1751-52. Zowel Blencke, werkzaam 1713-1747, als Van Essen, werkzaam 1735- na 1788, behoorden tot de beste zilversmeden van hun tijd in Groningen. De twee dateringen en een Haags voorbeeld uit 1721 laten zien dat de Marot-stijl een lange tijd gewaardeerd werd. Iets dat zeker voor Groningen opgaat. Met de aankoop van de strooibus is de zilvercollectie van het Groninger Museum nog weer gevarieerder geworden. (inv. nrs. 2012-0190)

PRIJSPENNING APPINGEDAM 1874

Bij de in de negentiende eeuw populaire tentoonstellingen van nijverheid en landbouw beoordeelde een deskundige jury de deelnemers. Op oude

briefhoofden, en ook nu af en toe nog op etiketten, worden de verworven medailles soms afgebeeld. Groningen deed op dit punt niet onder voor de rest van de wereld en zo organiseerde de Afdeling Appingedam van het *Genootschap ter bevordering van nijverheid en landbouw te Onderdendam* bij haar zilveren jubileum in 1874 een grote expositie in een feesttent. Naast muziekkuitvoeringen waren er keuringen van paarden, runderen, schapen en hoenders. Ook de producten van tuin- en bloemisterij, fabrieks- en handwerksnijverheid, landbouw-werktuigen en een groep voorwerpen van *Kunst en Smaak* werden blootgesteld aan het oordeel van de jury. In de laatste categorie stuurde de heer J.H. Hegeman uit Appingedam een kunst-karpet in. Wat dat ook mag wezen; hij verwierf er een zilveren medaille mee. Het eerder genoemde genootschap uit Onderdendam had een medaille laten ontwerpen die ruimte bood aan graveringen voor speciale gelegenheden. Het Geldmuseum in Utrecht bezit een blanco bronzen exemplaar van deze penning. Het Groninger Museum had nog niet zo'n medaille maar kon onlangs op een veiling het aan Hegeman uitgereikte exemplaar verwerven. (inv.nr. 2012-0183)

EEN MOBILISATIESOUVENIR (1914)

Op 28 juli 1914 begon de Eerste Wereldoorlog. Nederland bleef buiten het conflict door het in acht nemen van een scrupuleuze neutraliteit, maar mobiliseerde op 1 augustus 1914 wel leger en vloot. De Eerste Wereldoorlog had natuurlijk zijn weerslag op het leven in Nederland. Allereerst raakte de samenleving ontwricht doordat vijfhonderdduizend gemobiliseerde mannen hun huis en werk hadden moeten verlaten. Aan deze episode herinnert sinds dit jaar in het museum een eenvoudige groene asbak met inscriptie 'Mobilisatie Augustus 1914 Albert Leinenga Apeldoorn'. Leinenga was geboren op 8 september 1893 en dus bijna 21 jaar oud toen hij gemobiliseerd werd. Hij belandde klaarblijkelijk in Apeldoorn en kocht of kreeg daar als aandenken een asbak van typisch groen geglazuurd volksaardewerk. Deze is gemaakt door de plaatselijke pottenbakker Hein Andrée (1882-1961), die zich later ontwikkelde tot een bekende keramist. De asbak onderstreept dat de mobilisatie leidde tot een verspreiding van Groninger jongens over heel Nederland. (inv.nr. 2012.0133)

BEELDJE EN PENNING VAN FRÉ JELTSEMA

De in Uithuizen geboren beeldhouwer Fré Jeltsema (Uithuizen 1879-1971) is tegenwoordig niet zo bekend meer. Toch kennen velen het beeld van een zittende jongeling niet zo ver van het Groninger Museum op het Emmaplein. Bij de geboorte was

Jeltsema aangezien voor een meisje en zo kreeg de veelbelovende beeldhouweres Frederika Engelina Jeltsema in 1902 de prestigieuze Prix de Rome. Ze werd geprezen als een van de beste Nederlandse medailleurs. Het geld van de prijs maakte het mogelijk om verder te studeren in Parijs, maar daar kreeg zij moeilijkheden. Nader onderzoek wees uit dat Fré Jeltsema een man was en daarom werd bij besluit van de rechtbank haar geboorteakte aangepast. Als veelbelovend talent werd Jeltsema ondersteund door mevrouw G. Mesdag van Calcar, weduwe van de schilder Taco Mesdag. Zij bleef ook steun en toeverlaat in de moeilijke tijden die de verandering voor de kunstenaar met zich meebrachten. Jeltsema was een zeer kundig klassiek beeldhouwer, maar het ontbrak hem wel wat aan expressie. In een tijd dat een moderne, expressievere beeldhouwkunst in de mode kwam kreeg hij steeds minder opdrachten. Hij bleef zodoende eigenlijk altijd de veelbelovende kunstenaar die niet echt doorbrak. Door erfenissen was hij weliswaar financieel onafhankelijk geworden, maar van het gebrek aan erkenning heeft hij altijd last gehad. In 1959 schonk hij de stad Groningen twee beelden. Eén staat op het Emmaplein; het andere, een bacchante van marmer, in het stadhuis. In het Groninger Museum was de kunstenaar enkel vertegenwoordigd door enkele voorstudies van penningen, zogenaamde modelé's, en de borstbeelden van mr. J.A. Feith en Geesje Mesdag-van Calcar. Van een van de modelé's, voorstellende *Venus en Amor* (1905), werd een plaquette verworven op een veiling. Bovendien kon – aangeboden op Marktplaats - een vrijstaand bronzen beeldje van een naakte vrouw op een steen uit 1920 worden aangekocht. Het heeft stellig een mooie titel gehad, maar die is vooreerst onbekend. Het beeldje laat de klassieke kracht van Jeltsema zien, maar is in expressie niet te vergelijken met de houten beeldjes van Jan Wiegers. (inv.nrs. 2012.0213, 2012.0148)

HISTORISCHE VOORWERPEN

Asbak met een gegraveerde afbeelding van de Martinitoren, B. M. Haringa, 20^e eeuw, koper, Ø 7,9 x l: 9 cm, aankoop, 2012.0003

Vaasje met afbeelding Academiegebouw RUG, 20^e eeuw, Duits porselein, transferprint, 9.3 x 7.6 x x7.7 cm, aankoop, 2012.0004

Glas G. V. A. G. V. F.(Gymnastiek Vereniging Algemene Gymnastiek Vereniging Finsterwolde), 1964, glas, transferprint, Ø 6.5 cm x h: 14 cm, aankoop, 2012.0005

Glas Toneelvereniging V.A.G. (Voor Aller Genoegen), 1970, glas, transferprint, Ø 6.5 cm x h: 14 cm, aankoop, 2012.0006

Voorzittershamer N.C.V.B. (Nederlands Christelijke Vrouwenbond, afdeling Haren), 1961, palissanderhout, zilver, 26 x 10 x 4.5 cm, schenking mevrouw A. H. Ebens-Vuyk, 2012.0007

Vaandel N.C.V.B. (Nederlands Christelijke Vrouwenbond, afdeling Haren), het Medaillehuis, 1961, katoen, 95.5 x 100 cm, schenking mevrouw A. H. Ebens- Vuyk, 2012.0008

Vlag Groningen 950, Vlaggenindustrie Groningen, 1990, polyester, 98 x 150 cm, aankoop, 2012.0009

Vlag Winkeliersvereniging Poelestraat, Vlaggenindustrie Groningen, 20^e eeuw, katoen, 104 x 100 cm, aankoop, 2012.0010

Kleerborstel Bouwman's Heerenmodezaken Groningen, 20^e eeuw, berkenhout, varkenshaar, 13.5 x 4.7 x 1 cm, schenking fa. Bouwman Groningen, 2012.0011

Confectielabels Bouwman's Herenmodezaken Groningen, Meta, Deventer, 1940, geborduurd katoen, los etiket 7 x 2.5 cm, aankoop, 2012.0012

Kop en schotel met wapen Gemeente Groningen, Jacob Koning, 1960, porselein, kop (incl. oor): 5.5 x 10.5 cm, Ø 8.7 cm, schotel: Ø 14.6 x h:1.8 cm, aankoop, 2012.0013.a+b

CP receptenboekje: Een keur van fijne recepten, uitgave van fa. C. Polak Gzn., 20^e eeuw, papier, drukinkt, 21 x 11.2 cm, aankoop, 2012.0077

Dienblad met reclameopschrift CP, ca. 1940-1950, blik, Ø 30 cm, aankoop, 2012.0078

Koffiemok 350 jaar Wildervank, 1997, porselein, transferprint, Ø(rand) 8.5 cm x h: 9.2 cm, schenking Jan van Bolhuis, 2012.0115

Herinneringskruik met gravure stad Groningen, 1970-1975, porselein met transferprint, Ø 9 cm x h: 22 cm, aankoop, 2012.0116

Herinneringstegel gereformeerde kerk Wildervank,1985, aardewerk met transferprint, 21 x 11 x 1.5 cm, schenking Jan van Bolhuis, 2012.0117

Theelepeltje “Groningen Tussen beide Markten”, ná 1929, verzilverd koper, emailleer, 12.7 x 2.4 x 1 cm, aankoop, 2012.0129

Schoudertas, Titia Engelina Anne Jeltsema, 1910, leer, schapenvacht, hout, 30 x 18 x 7 cm, aankoop, 2012. 0130

Bontmantel, hoed en cravatte, Pelterij van Daal & Meijer, nertsbond, satijn, linnen, schenking mevrouw Ansjie Norden-Schelkens, 2012.0131

Bontmantel, fa. Van Heusdenbont, 1970-1975, nertsbond, satijn, linnen, schenking kinderen mevrouw M. Postma-Beiboer, 2012.0132

Asbak Mobilisatie 1914, Johannes Henricus Andrée, augustus 1914, geglazuurd aardewerk, Ø 16,5 x h 2,5 cm, aankoop 2012.0133

Vaandel Christelijke gemengde zangvereniging ‘Sursum Corda’, gebroeders Van Oven, 1922, fluweel en gouddraad, 123 x 76 cm, schenking familie J. Kooi, 2012.0136

Bas-reliëf Etta Palm (1743-1799), Arend Grit, 2002, koper, 38 x 40 cm, schenking Stichting Liga 68, 2012.0137

Glas V.V. Leek, ca. 1965, glas, transferprint, Ø 7.4 cm x h: 13.3 cm, schenking G. Helsma, 2012.0142

Glas Postduiven Vereniging The Skymasters, 1964, glas, transferprint, Ø 6.6 cm x h: 13.9 cm, schenking G. Helsma, 2012.0146

Glas karikatuur Wapen Groningen, glas, transferprint, Ø 6.8 cm x h: 13.5 cm, aankoop, 2012.0147

Bord voorstelling Vismarkt Groningen, ca. 1850-1950, bord met rand van vlechtwerk, porselein, ingekleurd transfer, Ø 22.4 cm, aankoop, 2012.0149

Bord voorstelling EPON fabriek, 1989, Royal Goedewaagen, faience porselein, Ø 24 cm, aankoop, 2012.0151

Juwelendoosje Fa. De Groninger Schatkamer, kunststof, satijn, fluweel, 12.5 x 8.4 x 4.1 cm, schenking Gartje Leemhuis, 2012.0155

Glas V.V. Froombosch, 1964, jubileumuitgave ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan, glas, transferprint, Ø 6.6 cm x h: 13.8 cm, Schenking Jan Visscher, 2012.0156

Glas Vereniging Drenthe te Groningen, 1973, glas, transferprint, Ø 6.3 cm x h: 13.7 cm, aankoop, 2012.0166

Glas Landgoed Hotel Ekenstein Appingedam, 1970, glas, transferprint, Ø 6.6 cm x h: 16.8 cm, aankoop, 2012.0167

Glas Energiecentrale Academisch Ziekenhuis Groningen, 1970, glas, transferprint, Ø 6.6 cm x h: 17 cm, aankoop, 2012.0168

Glas Barbarossa, 1960-70, glas, transferprint, Ø 6.7 cm x h: 17.2 cm, aankoop, 2012.0169

Glas Handbalvereniging Aeolus Wildervank, 1960-70, glas, transferprint, Ø 6.4 cm x h: 13.7 cm, schenking Jan Free, 2012.0170

Glas Korfbalvereniging WSS Oude Pekela, 1992, glas, transferprint, Ø 5.8 cm x h: 13.4 cm, schenking Jan Free, 2012.0171

Afscheidswens Fam. Th. Broekstra, 1951, ingelijst drukwerk, drukinkt, papier, 15.4 x12.4 x1.5 cm, aankoop, 2012.0172

Tegel Koninklijk Instituut voor Doofstommen Groningen Henri Daniël Guyot, 1950, roodbakkende klei, glazuur, 14.2 x 9.8 x 1.3 cm, aankoop, 2012.0173

Flesjes Fanta, gebotteld bij CP, 20^e eeuw, drie flesjes met vruchtenlimonade, glas, metaal, vloeistof, Ø 5.5 cm x h: 19.8 cm / 0.2 l, schenking H. J. C. Bekenkamp, 2012.0175.a-c

Flesje Mokka CP, 1930-40, beugelflesje met etiket, glas, metaal, porselein, rubber, papier, Ø 5 cm x b: 5.6 h: 17.2 cm, schenking A. de Vries, 2012.0176

Wandelstokplaatjes provincie Groningen, 20^e eeuw, drie plaatjes, aluminium, papier, 4 x 2.4 x 0.6 cm, aankoop, 2012.0180.a-c

Theelepel Groninger Schatkamer, 1972, uitgegeven ter gelegenheid van het 40-jarig jubileum, verzilverd metaal, 11.2 x 2.3 x 0.6 cm, aankoop, 2012.0184

Theelepel Martinitoren Groningen, 20^e eeuw, PAKO Metaalwaren-Fabrieken, metaal, 12 x 2 x 0.5 cm, aankoop. 2012.0185

Theelepel Nederlands Hervormde Kerk Musselkanaal, 20^e eeuw, Zilverstad, metaal, 11.8 x 2.1 x 0.6 cm, aankoop, 2012.0186

Theelepel Nutsspaarbank Uithuizen, 20^e eeuw, Sola, verzilverd metaal, 12.3 x 2.4 x 0.6 cm, aankoop, 2012.0187

Advocaatlepel CP, 20^e eeuw, metaal, 9 x 1.8 x 0.6 cm, schenking Gerard Helsma, 2012.0188

ZILVER

Olie- en azijnstel, Willem Entinck, 1741/42, zilver, kristalglas, 16.6 x 16.6 x 24.2 cm, aankoop met steun van Vereniging Rembrandt, Prins Bernard Cultuurfonds en Bankgiro Loterij, 2012.0053.a-c

Beker van het Knoekenhoutersgilde, Hindrick Sluiter, 1679/80, zilver, Ø 8.6 x h:13.4 cm, schenking door Stichting Roode- of Burgerweeshuis, 2012.0054

Kraantjeskan, Thomas Muntinck II, 1711/12, zilver, Ø 8.6 x h:13.4 cm, aankoop met steun van Vereniging Rembrandt, Prins Bernard Cultuurfonds en Bankgiro Loterij, 2012.0055

Gordel, Berent Albers, 1624/25, zilver, 95.5 x 1.7 cm, aankoop met steun van Vereniging Rembrandt, Prins Bernard Cultuurfonds en Bankgiro Loterij, 2012.0056

Beker (uit collectie Hofman-Westerhof), Berent Hindricks (Soevensteren), 1610/11, zilver, Ø 8.8 x h:13.7 cm, bruikleen van Stichting Lambers-Burgers, 2012.0057

Mosterdpot (uit collectie Hofman-Westerhof), Arnoldus van Essen, 1738/39, zilver, Ø 6.7 x h:13.5 cm, bruikleen van Stichting Lambers-Burgers, 2012.0058

Pijpenkomfoor (uit collectie Hofman-Westerhof), H. W. van Giffen, 1795/96, zilver, koper, Ø 16.5 x h:10.3 cm, bruikleen van Stichting Lambers-Burgers, 2012.0059

Miniatuur kraantjeskan (uit collectie Hofman-Westerhof), Hermannus Ridder, 1821, zilver, 8.2 x 6.2 x 4.5 cm, bruikleen van Stichting Lambers-Burgers, 2012.0060

Twee lepels (uit de collectie Hofman-Westerhof), Andries van der Schoor, ca. 1764, zilver, 20.7 x 3-4.6 cm, bruikleen van Stichting Lambers-Burgers, 2012.0061.A+B

Visschep (uit collectie Hofman-Westerhof), Lucas van Giffen II, 1785/86, zilver, palissanderhout, 42.6 x 2-14.1 cm, bruikleen van Stichting Lambers-Burgers, 2012.0062

Gildelepel (uit collectie Hofman-Westerhof), fa. Jacob Reinders, 1794, zilver, 19.8 x 3.3-4.6 cm, bruikleen van de heer J. J. B. Smit, 2012.0063

Kokosnootklepkan (uit collectie Hofman-Westerhof), Jan Symens, 1631/32, zilver, kokosnoot, 18.4 x 5.7 cm, bruikleen van Stichting J. B. Scholtenfonds, 2012.0064

Beker (uit collectie Hofman-Westerhof), Jan Mettinck, 1658/59, zilver, Ø 12.4 x h: 20 cm, bruikleen van Stichting J. B. Scholtenfonds, 2012.0065

MUNTEN/PENNINGEN

Sestertius Commodus, gevonden in de omgeving Loppersum, ca. 175 – 192 na Chr, brons, Ø 30 mm x d: 3 mm, aankoop, 2012.0001

Medaille FISA Masters 1994 (roeiclub voor veteranen), 1994, brons, Ø 50 mm x d: 2.2 mm, aankoop, 2012.0143

Venus en Amor, 1905, Fré Jeltsema (Frederik Engel), eenzijdige plaquette met een voorstelling in reliëf, brons, 65 x 51 x 4 mm, aankoop, 2012.0148

ARCHEOLOGIE

Alsengemme, in de jaren '50 gevonden in de omgeving Lutje Saaksum, ca. 1000 – 1200, glas, Ø 24 mm x d: 5.5 mm, aankoop, 2012.0002 (van 1955 tot 1966 in bruikleen onder nummer 1955/VII-22)

Beker (uit collectie Hofman-Westerhof), Arent Hamminck, 1671/72, zilver, Ø 11.8 x h: 19.2 cm, bruikleen van Stichting J. B. Scholtenfonds, 2012.0066

Bokaal (uit collectie Hofman-Westerhof), Bastiaan Dentinck, 1675/76, zilver, Ø 6,8 x h: 10,5 cm, bruikleen van Stichting J. B. Scholtenfonds, 2012.0067

Tafelbel (uit collectie Hofman-Westerhof), Arnoldus van Essen, 1739/40, zilver, Ø 8,4 x h: 13,5 cm, bruikleen van Stichting J. B. Scholtenfonds, 2012.0068

Huwelijkslepel (uit collectie Hofman-Westerhof), Arnoldus Papinck, 1732/33, zilver, 20,6 x 2,9-4,5 cm, bruikleen van Stichting J. B. Scholtenfonds, 2012.0069

Hopmanlepel (uit collectie Hofman-Westerhof), Jan van Giffen, 1772/73, zilver, 20.5 x 2.9-4.5 cm, bruikleen van Stichting J. B. Scholtenfonds, 2012.0070

Hopmanvork (uit collectie Hofman-Westerhof), Abraham Pootholt, 1773/74, zilver, 19,1 x 2,2-2,7 cm, bruikleen van Stichting J. B. Scholtenfonds, 2012.0071

Mosterdpot (uit collectie Hofman-Westerhof), Lucas van Giffen II, 1786/87, zilver, 11,6 x 8,6 x 5,1 cm, bruikleen van Stichting J. B. Scholtenfonds, 2012.0072

Mergboor (uit collectie Hofman-Westerhof), Arnoldus van Essen, ca. 1785, zilver, 19,9 x 1,2 cm, bruikleen van Stichting J. B. Scholtenfonds, 2012.0073
Hopmanlepel (uit collectie Hofman-Westerhof), wed. Jan Papinck II, 1766/67, zilver, 20.5 x 3 - 4.6 cm, bruikleen van Stichting J. B. Scholtenfonds, 2012.0074

Hopmanvork (uit collectie Hofman-Westerhof), Abraham Pootholt, 1766/67, zilver, 20.5 x 3 - 4.6 cm, bruikleen van Stichting J. B. Scholtenfonds, 2012.0075

Hopmanlepel (uit collectie Hofman-Westerhof), Johannes ter Huisen, 1776/77, zilver, 20.5 x 3 - 4.6 cm, bruikleen van Stichting J. B. Scholten-fonds, 2012.0076

Geboortelepel, 1817, Jan van Streun, lepel met gravure, 2^e gehalte zilver, 20.4 x 4.5 x 2.4 cm, aankoop, 2012.0179

StrooiBUS met geprofileerde voet, 1729-30, Bernardus Blencke, zilver, H: 19 cm, aankoop, 2012.0190

Pijpenkomfoor, 1836, Nanno Folmer, zilver, koper, hout, 11.8 x 16.9 x 13.1 cm, schenking Bruitsman & Bruitsman Antiek, 2012.00189

MUNTEN/PENNINGEN
<i>Consumptiepenning Huis de Beurs</i> , 2012, plastic, Ø 25 mm x d: 3 mm, schenking Egge Knol, 2012.0177
<i>Identificatiepenning</i> , 20 ^e eeuw, Fongers Rijwielen Fabriek, Identificatiepenning voor een scheepsjager te Groningen, koper, Ø 50 mm x d: 2.5- 9 mm, aankoop, 2012.0178
<i>Prijspanning Genootschap ter Bevordering van Nijverheid en Landbouw te Onderdendam</i> , 1837/1874, Rijks Munt Utrecht, zilver, Ø 40 mm x d: 3 mm/ 26 gram, aankoop, 2012.0183

Renaissance kledinghaak, gevonden op het voormalig terrein van het Diaconessenhuis te Helpman (Groningen), ca. 1550-1650, gegoten brons, 9 x 1-2.5 x 1.4 cm, aankoop, 2012.0144
Spaanse munt (waarde twee reaal), in 2010 gevonden nabij Essen (gemeente Haren), ca. 1550-1600, zilver, Ø 23 mm, ca. 6,5 gram, aankoop, 2012.0145

GEBRUIKSVOORWERPEN

Rekenliniaal, 1970-1980, Wolters- Noordhoff Grafische Bedrijven BV, liniaal in hoes met handleiding, kunststof, papier, 33 x 5.7 x 1.4 cm, schenking K. Niemeijer, 2012.0182

OOSTERSE KERAMIEK

COLLECTIE CROMMELIN - SICHTERMAN

Zoutvat, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, 7.5 x 5.6 x 4 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0016

Set van vier kandelaren, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø 13 cm x h: 24 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0017.A-D

Grote schotel, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 44 cm x h: 5.5 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0018

Grote schotel, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 40 cm x h: 5.5 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0019

Twee schotels, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 35.8 cm x h: 4.5 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0020.A+B

Twee schotels, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 32.5 cm x h: 3.5 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0021.A+B

Vier schotels, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 28.1 cm x h: 4 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0022.A-D

Diepe schaal, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 42 cm x h: 9 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0023

Twee diepe schotels, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 30 cm x h: 3 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0024.A+B

Bord op voetring, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 28.3 cm x h: 5 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0025

23 Tafelborden op voetring, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 26.4 cm x h: 2.7 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0026.A-W

26 Tafelborden op voetring, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 23 cm x h: 3 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0026.A-Z

GRAFISCHE VORMGEVING

Aegir Lustrum Roeiwedstrijden 24-25 juni 1939, aankondigingsposter, drukinkt, papier, 86 x 60.5 cm, aankoop, 2012.0214

Schaaltje op voetring, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 18 cm x h: 3.4 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0028

Schaaltje op voetring, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 15.5 cm x h: 3.2 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0029

Schaaltje op voetring (5 stuks), 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 14.2 cm x h: 2.5 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0030.A-E

Twee schaaltes op voetring, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 13.5 cm x h: 2 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0031.A+B

Diepe acht-kantige schaal op voetring, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, 36.5 x 31.5 x 7.2 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0032

Set van drie kandelaren, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø13 cm x h: 24 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0033.A-C

Diepe schaal op voetring, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 42 cm x h: 9.5 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0034

Grote schotel, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 41 cm x h: 4.1 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0035

Grote schotel, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 34.5 cm x h: 3.5 – 4.2 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0036

Diep bord op voetring, steile wand en een platte rand (33 stuks), 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 23.5 cm x h: 2.7 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0037.A-AG

Tafelbord op voetring (14 stuks), 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 23.5 cm x h: 2.7 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0038.A-N

Diep bord op voetring (4 stuks), 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 24.8 cm x h: 4.2 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0039.A-D

Diep bord op voetring (3 stuks), 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 21 cm x h: 4 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0040.A-C

Twee schoteltjes op voetring, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 14 cm x h: 2.5 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0041.A+B

Schoteltje op voetring (7stuks), 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 13 cm x h: 2.5 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0042.A-G

Theekommetje op voetring, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 9 cm x h: 5 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0043

Theekommetje op voetring, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 8 cm x h: 5 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0044

Diepe schaal, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 42cm x h: 9.5 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0045

Grote schotel (4 stuks), 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 40 cm x h: 5 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0046.A-D

Grote schotel (4 stuks), 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 36 cm x h: 4 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0047.A-D

Twee grote schotels, 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 32 cm x h: 4 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0048.A+B

Tafelbord op voetring (23 stuks), 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 23.5 cm x h: 2.7 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0049.A+W

Bord op voetring (8 stuks), 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 22.5 cm x h: 4.2 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0050.A+H

SCULPTUREN

FREDERIK ENGEL JELTSEMA

Sculptuur van een zittende vrouw, 1920, brons, 32 x 18 x 17 cm, aankoop, 2012.0213

Diep bord op voetring (7 stuks), 18° eeuw, Chinees porselein versierd in onderglazuurblauw met het gekroonde familiewapen van Sichterman, Ø(rand) 25 cm x h: 4 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0051.A+G

Lijstkroon wapenschild Familie Sichterman, gesneden eikenhout, verguld, 69.2 x 54 x 12 cm, bruikleen van Mr. R. D. Crommelin en mevrouw C. Broekhuysen-Crommelin, 2012.0052

Theekommetje, ca. 1840-860, zeldzaam kommetje met een Chinees gedicht en landschappelijke voorstelling op de wand, Japans porselein, Ø(rand) 7.3 cm x h: 4 cm, schenking H. van Baarsen, 2012.0150

Kop en schotel Chine de Commande, 1745, Chinees porselein, Ø(rand kop) 7.5 cm x h:4.5. cm/ Ø(rand schotel):

13.6 cm x h: 2.8. cm/, schenking H. van Baarsen, 2012.0152

Schotel voorstelling Cornelis Pronk, 1737, Chinees porselein, Ø(rand) 50 cm x h: 10.5 cm, aankoop, 2012.0153

Bordje met ‘Scheveningen decor’, 1730, Chinees porselein, Ø(rand) 19.7 cm x h: 2.8 cm, schenking C.J.A. Jörg, 2012.0154

Schotel, 19° eeuw, versierde schotel in Chinees porselein met celadon glazuur, Ø 33.5 cm x h: 6 cm, schenking J. Eissens, 2012.0157

Bord, ca. 1600, bord met geschulpte rand versierd in Kraak stijl, Chinees porselein, Ø 22 cm x h: 3 cm, schenking J. Eissens, 2012.0158

Theekommetje, 1700-1725, Japans Imari, porselein, Ø(rand) 7.7 cm x h: 4.8 cm, schenking H. van Baarsen, 2012.0163

Twee schoteltjes, 1700-1710, Chinees Imari, porselein, Ø(rand) 11.3 cm x h: 2 cm, schenking Christiaan Jörg, 2012.0164.A+B

Kommetje Amsterdams Bont, ca. 1720, Chinees porselein, Ø(rand) 11.2 cm x h: 6 cm, schenking Christiaan Jörg, 2012.0173

Twee bordjes, zogenaemd pannenkoekje, 1660-1670, bordje met voorstelling in Chinese overgangsstijl naar Delfts voorbeeld, Japans porselein, Ø(rand) 11.2 cm x h: 6 cm, schenking S. Ostkamp, 2012.0210.A+B

Schotel met ingegrifte decoratie, 1720-1740, Chinees steengoed, Ø(rand) 33.5 cm x h: 6.5 cm, schenking S. Ostkamp, 2012.0211

Schotel, 1820-1840, schotel versierd met ‘Sun burst’ motief, Chinees porselein, Ø(rand) 21.8 cm x h: 4 cm, schenking C. J. A. Jörg, 2012.0221

Schotel, 1870-1890, schotel versierd met irissen en verticaal streepmotief, Japans porselein, Ø(rand) 21 cm x h: 5 cm, schenking C. J. A. Jörg, 2012.0222

Etagèrevaasje, ca. 1700, miniatuur balustervormig vaasje versierd in Kangxi stijl, Delfts aardewerk, Ø(rand) 0.8 cm x h: 5 cm, schenking C. J. A. Jörg, 2012.0223

Rijsttafel-set, ca. 1740, set schaaltes op rond plateau met geschulpte rand, Chinees porselein, Ø(rand) 41.5 cm x h: 10 cm, ruiling met Capelle Antiques, 2012.0228.a-j

TEKENINGEN, AQUARELLEN, GOUACHES

HENDRIK WILLEM TASSEL

Ontwerptekening Ranja CP, mei 1937, potlood, gouache, papier, 32.7 x 56.6 cm, aankoop, 2012.0181

DE PLOEG EN CONTEXT

Het Groninger Museum verwierf in 2012 een aantal belangrijke aanwinsten rondom de collectie De Ploeg. Zowel schenkingen als nalatenschappen bereikten het museum, waardoor er werken van onder anderen Jan Altink, Jan van der Zee, Job Hansen, Jan Wiegers, Hendrik Nicolaas Werkman, Johan Dijkstra, Jan Gerrit Jordens, Johann Faber alsmede van een aantal naoorlogse Groninger modernisten zoals Abe Kuipers, Han Jansen en Henri de Wolf aan de collectie van het Groninger Museum konden toegevoegd. Met het overlijden van de heer Ruurt Hazewinkel (1929-2012), kwam een bijzondere collectie naar het Groninger Museum. Samen met zijn vrouw Rien Beringer (1927-2005) richtte Ruurt Hazewinkel in 1998 de Stichting Beringer Hazewinkel op die sedertdien tal van kunstuitingen in de noordelijke provincies financiert en daarmee van grote betekenis is voor het floreren van het noordelijke kunstklimaat. Het echtpaar Beringer-Hazewinkel verzamelde tevens kunst, waaronder werken van leden van De Ploeg. Naast een aantal fraaie voorbeelden van laat werk van Jan van der Zee en een tweetal schilderijen van Job Hansen, omvatte deze schenking o.a. ook een kalender voor het jaar 1944, die vervaardigd werd door Hendrik Nicolaas Werkman. Werkman experimenteerde uitvoerig met allerlei drukkers- en zettters materialen, zoals de inktrol en lettervoorraad en ontwikkelde daarin een buitengewoon originele beeldtaal, die zowel abstracte, als figuratieve elementen laat zien. Dit is ook zichtbaar in deze kalender, die hij voor 1944 ontwierp en waarover hij zelf eens opmerkte, “dat deze veel en veel vrolijker van kleur was dan de kalender van 1943: (...) als die 12 bladen naast elkaar op de grond liggen dan davert de vloer van kleurengeweld”. Werkman vervaardigde de kalender ter gelegenheid van de verjaardag van zijn vrouw Greet, in een oplage van twintig exemplaren.

Naast de schenking van Beringer-Hazewinkel is ook de schenking van de heer en mevrouw Cees en Anna Hofsteenge bijzonder. Van hen ontving het Groninger Museum een portret dat Rien Beringer schilderde van Jan van der Zee. Het expressionisme van Van der Zee was in de jaren vijftig belangrijk voor Rien Beringers artistieke ontwikkeling, zoals te zien in de gouache die zij in 1955 van haar leermeester vervaardigde. Nadien zou zij over de lessen die zij van Van der Zee ontving eens opmerken: “De eerste les was een zelfportret voor de spiegel (...). En van het zelfportret naar elkaars portret, de stillevens en de landschappen. En wat een kleurbeleving! Daarover vertelde hij wel. Ook dat alles simpelweg een kwestie van licht en

donker was.” Het is dan ook niet verwonderlijk dat het echtpaar Beringer-Hazewinkel een aantal prachtige werken van Jan van der Zee in haar collectie had, zoals het schilderij *Ellerhuizen* uit de late jaren vijftig, de periode dat Van der Zee geen lid meer was van De Ploeg. Samen met onder anderen Jan Gerrit Jordens en Ekke Kleima richtte hij in 1952 Het Narrenschip op en maakte hij vanaf 1959 deel uit van de Groningse beeldende kunstenaarsgroep NU.

Werken van kunstenaars zoals Jan van der Zee en Job Hansen kwamen dit jaar ook via een andere belangrijke verzamelaar uit het noorden naar het Groninger Museum. Zo werd de nalatenschap van de architect P.M. (Piet) Hoekstra (1922-2010) in 2012 door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in langdurig bruikleen afgestaan aan het Groninger Museum. Hierdoor zijn er onder andere werken van Jan Altink, Jan van der Zee, Gerrit Benner en Job Hansen binnen handbereik gekomen, die een verrijking betekenen voor de verzameling rondom De Ploeg en het naoorlogse modernisme in Groningen. Het betreft hier met name het naoorlogse werk van genoemde kunstenaars, uitgezonderd het schilderij van Job Hansen, *Blauwborgje* uit 1932, dat juist een betrekkelijk vroeg voorbeeld is van zijn kunstenaarschap. In vergelijking met zijn eerder ontstane ‘benzinerelschilderijen’ van het ijle Groninger land, wordt hier zichtbaar dat Hansen experimenteerde met fellere kleuren en een pasteuzer gebruik van verf.

De eveneens in de collectie Hoekstra opgenomen werken van Jan Altink, waaronder twee stillevens en twee landschappen uit zijn naoorlogse periode, zijn van uitzonderlijke kwaliteit. Jan Altinks beeldtaal werd in de jaren twintig beïnvloed door het expressionisme dat Jan Wiegers na zijn kennismaking in Davos met Ernst Ludwig Kirchner naar Groningen bracht. Rond 1927 trad er een verandering op in Altinks schilderij en ontwikkelde hij een schilderkunst die een meer lyrisch-impressionistische verbeelding gaf van het Groningerland. Altinks *Landschap Terschelling* uit 1959 en een *Groninger Landschap* uit 1947, die nu in de collectie van het Groninger Museum zijn opgenomen, kunnen echter gekarakteriseerd worden als “robuuste stukken waarbij de herinnering aan zijn expressionistische verleden weer wakker wordt”. (Jos de Gruyter, *Jan Altink*, 1978) Deze en andere werken uit de nalatenschap van dhr. P. M. Hoekstra zijn welkome aanwinsten en betekenen een verrijking voor de collectie van het Groninger Museum. Van Abe Kuipers (1918) ontving het Groninger Museum een twaalfstal pasteltekeningen, waarvan er

een aantal eerder te zien was tijdens een expositie van diens werk in het prentenkabinet van het Groninger Museum (*Abe Kuipers in pastel*, 2006/2007). Toenmalig conservator Han Steenbruggen schreef over deze tentoonstelling: “De pastels van Kuipers worden bevolkt door motieven en symbolen die ook in zijn schilderijen veelvuldig voorkomen, associatieve tekens die in veel gevallen in directe relatie tot elkaar zijn weergegeven.” Kuipers vervaardigde deze pastels in de jaren tachtig en daarmee in de nadagen van zijn uitzonderlijk gedreven kunstenaarschap. Ten tijde van de tentoonstelling in het Groninger Museum werd in 2007 ook de film *Het innerlijk reservoir - een portret van de kunstenaar Abe Kuipers* van Buddy Hermans (Stichting Beeldlijn/CBK Groningen) uitgebracht.

TEKENINGEN, AQUARELLEN EN GOUACHES

JAN ALTINK

z.t. (Boerderij), 20^e eeuw, gouache, potlood op papier, 20 x 16 cm, bruikleen Stichting de Ploeg (uit de collectie van Ruurt Hazewinkel en Rien Beringer), 2012.0079

GERRIT BENNER

Abstract landschap, 20^e eeuw, gouache op papier, 50 x 60 cm, bruikleen Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Rijswijk/ Amsterdam (nalatenschap uit collectie P.M. Hoekstra), 2012.0102

RIEN BERINGER

Portret van Jan van der Zee, 1955, gouache op papier, 56 x 50 cm, schenking Cees en Anna Hofsteenge, 2012.0128

JOHAN DIJKSTRA

Portret Johann Faber, 20^e eeuw, inkt op papier, 61 x 43,5 cm, bruikleen Stichting de Ploeg (uit nalatenschap Johann Faber), 2012.0118

JOHANN FABER

Portret Jan van der Zee, 20^e eeuw, krijt, houtskool op papier, 56 x 38 cm, bruikleen Stichting de Ploeg (uit nalatenschap Johann Faber), 2012.0123

JAN TEN HAVE

Portret Johann Faber, 1945, potlood op papier, 19 x 14 cm, bruikleen Stichting de Ploeg (uit nalatenschap Johann Faber), 2012.0121

JAN GERRIT JORDENS

Portret (karikatuur) van Johann Faber, 1945, krijt, houtskool op papier, 19 x 14 cm, bruikleen Stichting de Ploeg (uit nalatenschap Johann Faber), 2012.0122

ABE KUIPERS

Compositie in kleur, 1989, pastelkrijt op papier, 92.7 x 128 x 2.7 cm (inclusief lijst), schenking van Abe Kuipers, 2012.0090

Compositie in kleur, 1989, pastelkrijt en zwart krijt op papier, 92.7 x 128 x 2.7 cm (inclusief lijst), schenking van Abe Kuipers, 2012.0091

Kuipers was na de Tweede Wereldoorlog kort lid van De Ploeg, maar richtte vervolgens begin jaren vijftig van de vorige eeuw samen met een aantal oud-Ploegleden Het Narrenschip op. In 1959 sloot hij zich aan bij de kunstenaarsgroep NU, die op instigatie van de toenmalige directeur van het Groninger Museum Jos de Gruyter in het leven was geroepen. Kuipers werd in die periode ook de vaste vormgever van het Groninger Museum en zou dat tot aan 1978 blijven. Met deze schenking heeft Kuipers, die de naoorlogse ontwikkelingen binnen de plaatselijke moderne kunst van nabij meemaakte en meebepaalde, een opmerkelijke impuls gegeven aan de verzameling Groninger moderne kunst.

Compositie groen op geel fond, 1989, pastelkrijt, zwart krijt en gouache op papier, 92.7 x 128 x 2.7 cm (inclusief lijst), schenking van Abe Kuipers, 2012.0092

Compositie, 1989, pastelkrijt, zwart krijt en tekenstiften op papier, 83 x 112.5 x 2.7 cm (inclusief lijst), schenking van Abe Kuipers, 2012.0093

Compositie, 1989, pastelkrijt, zwart krijt en tekenstiften op papier, 83 x 112.5 x 2.7 cm (inclusief lijst), schenking van Abe Kuipers, 2012.0094

Compositie in kleur, 1989, pastelkrijt, en gouache op papier, 83 x 112.5 x 2.7 cm (inclusief lijst), schenking van Abe Kuipers, 2012.0095

Compositie, 1989, pastelkrijt en zwart krijt op papier, 83 x 112.5 x 2.7 cm (inclusief lijst), schenking van Abe Kuipers, 2012.0096

Compositie in kleur, 1989, pastelkrijt op papier, 83 x 112.5 x 2.7 cm (inclusief lijst), schenking van Abe Kuipers, 2012.0097

Compositie met masker, 1989, pastelkrijt, zwart krijt en tekenstiften op papier, 83 x 112.5 x 2.7 cm (inclusief lijst), schenking van Abe Kuipers, 2012.0098

Compositie, 1989, pastelkrijt en zwart krijt op papier, 83 x 112.5 x 2.7 cm (inclusief lijst), schenking van Abe Kuipers, 2012.0099

Compositie in kleur, 1989, pastelkrijt en gouache op papier, 83 x 112.5 x 2.7 cm (inclusief lijst), schenking van Abe Kuipers, 2012.0100

Compositie, 1989, pastelkrijt, tekenstiften en zwart krijt op papier, 83 x 112.5 x 2.7 cm (inclusief lijst), schenking van Abe Kuipers, 2012.0101

HEIN LEEMHUIS

Karikatuur van Johann Faber, 1945, krijt op papier, 29.5 x 21 cm, bruikleen Stichting de Ploeg (uit nalatenschap Johann Faber), 2012.0126

HENRI DE WOLF

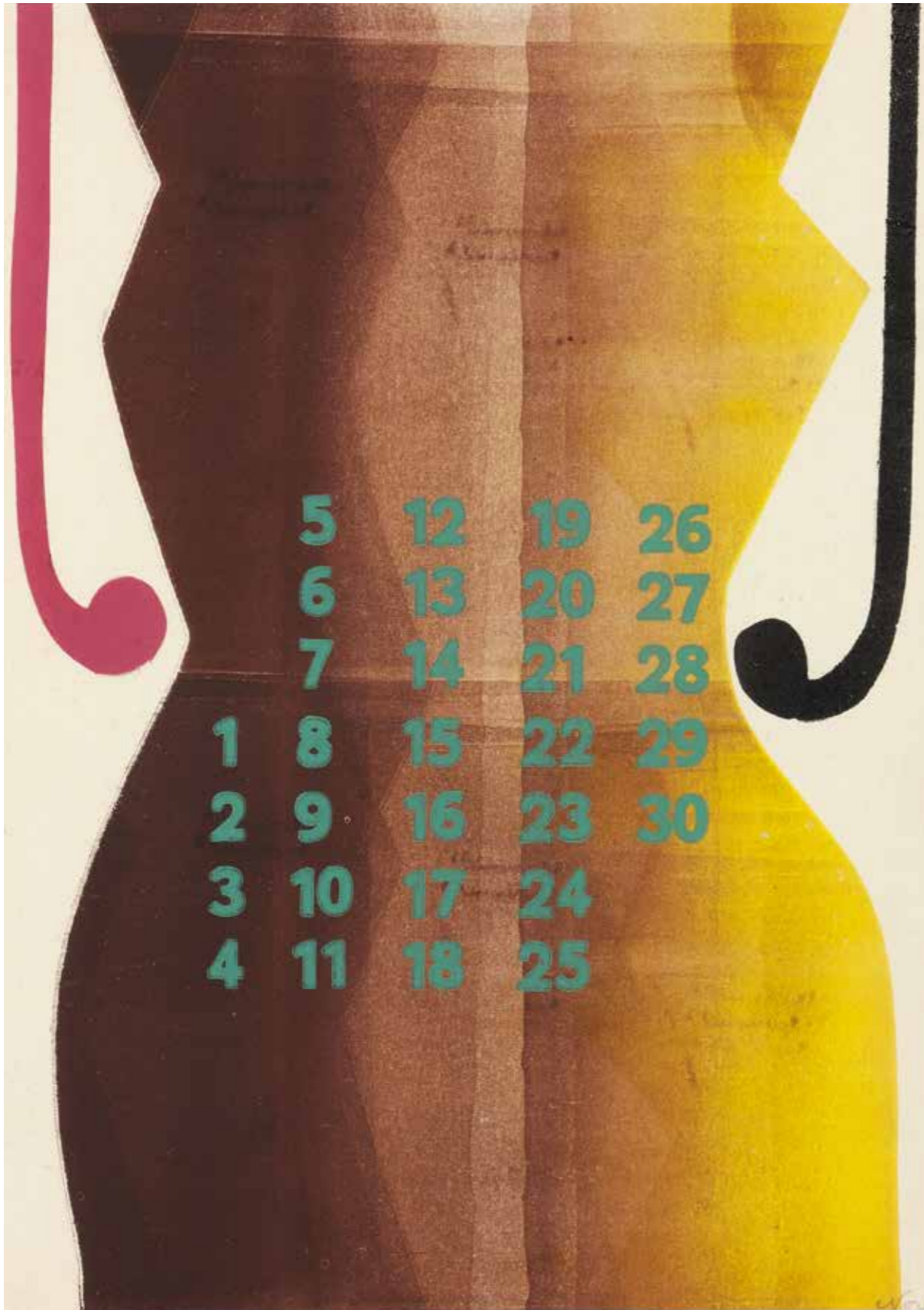
Kapo, 20^e eeuw, gouache op papier, 70 x 100 x 2.5 (inclusief lijst), aankoop, 2012.0135

JAN VAN DER ZEE

Karikatuur Johann Faber, 1945, krijt op papier, 32.5 x 25.5 cm, bruikleen Stichting de Ploeg (uit nalatenschap Johann Faber), 2012.0119

ONBEKENDE MAKER

Portret Johann Faber, 20^e eeuw, krijt op papier, 33 x 21.5 cm, bruikleen Stichting de Ploeg (uit nalatenschap Johann Faber), 2012.0120

HENDRIK NICOLAAS WERKMAN, KALENDER 1944
BRUIKLEEN VAN STICHTING DE PLOEG
(SCHENKING UIT DE COLLECTIE VAN RUURT HAZEWINKEL EN RIEN BERINGER)

KRAANTJESKAN, THOMAS MUNTINCK II
AANKOOP MET STEUN VAN VERENIGING REMBRANDT,
PRINS BERNARD CULTUURFONDS EN BANKGIRO LOTERIJ

DrukseLS

HENDRIK NICOLAAS WERKMAN

Bij het graf van den Nederlandschen onbekende soldaat gevallen in de meidagen 1940, 1942, sjabloondruk, drukinkt op papier, 19 x 24 cm, bruikleen van Stichting de Ploeg (schenking uit de collectie van Ruurt Hazewinkel en Rien Beringer), 2012.0080

Kalender 1944, 12 kalenderbladen, 1943, sjabloondruk, drukinkt op papier, 32 x 25 cm, bruikleen van Stichting de Ploeg (schenking uit de collectie van Ruurt Hazewinkel en Rien Beringer), 2012.0081.A-L

JAN VAN DER ZEE

Koeien, houtsnede, 1960, inkt op papier, 59.5 x 93 cm, bruikleen van Stichting de Ploeg (schenking uit de collectie van Ruurt Hazewinkel en Rien Beringer), 2012.0087

JAN VAN DER ZEE

Stilleven met paprika's, 1958, olieverf op canvas, 50 x 60 cm, bruikleen Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Rijswijk/ Amsterdam (nalatenschap uit collectie P.M. Hoekstra), 2012.0104

Stilleven met paprika's, 1958, olieverf op canvas, 50 x 60 cm, bruikleen Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Rijswijk/ Amsterdam (nalatenschap uit collectie P.M. Hoekstra), 2012.0105

Landschap Terschelling, 1959, olieverf op karton, 58 x 78 cm, bruikleen Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Rijswijk/ Amsterdam (nalatenschap uit collectie P.M. Hoekstra), 2012.0106

Groninger Landschap, 1947, olieverf op canvas, 50 x 60 cm, bruikleen Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Rijswijk/ Amsterdam (nalatenschap uit collectie P.M. Hoekstra), 2012.0107

JAN VAN DER BAAN

Schip (water aan dek en luiken), 1968, olieverf op canvas, 81 x 100 cm, bruikleen van Stichting de Ploeg (schenking uit de collectie van Ruurt Hazewinkel en Rien Beringer), 2012.0082

JOHANN FABER

Landschap, 1923-1924, olieverf op hardboard, 37.5 x 45.5 cm, bruikleen Stichting de Ploeg (uit nalatenschap Johann Faber), 2012.0124

Wadden, 20^e eeuw, olieverf op houtvezelplank, 50 x 70 cm, bruikleen Stichting de Ploeg (uit nalatenschap Johann Faber), 2012.0125

JOB HANSEN

z.t. (landschap), juli 1951, olieverf op triplex, 50 x 62.5 cm, bruikleen van Stichting de Ploeg (schenking uit de collectie van Ruurt Hazewinkel en Rien Beringer), 2012.0083

z.t. (landschap), ca. 1920-1940, olieverf op triplex, 51 x 61 cm, bruikleen van Stichting de Ploeg (schenking uit de collectie van Ruurt Hazewinkel en Rien Beringer), 2012.0085

Blauwborgje, 19 augustus 1932, olieverf op triplex, 50 x 60 cm, bruikleen Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Rijswijk/ Amsterdam (nalatenschap uit collectie P.M. Hoekstra), 2012.0103

Compositie, houtsnede, 1962, drukinkt op papier, 28 x 42 cm, bruikleen Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Rijswijk/ Amsterdam (nalatenschap uit collectie P.M. Hoekstra), 2012.0110

Compositie met huizen, 1953, gouache op papier, 55 x 75 cm, bruikleen Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Rijswijk/ Amsterdam (nalatenschap uit collectie P.M. Hoekstra), 2012.0111

Compositie met huizen, 1963, gouache op papier, 55 x 75 cm, bruikleen Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Rijswijk/ Amsterdam (nalatenschap uit collectie P.M. Hoekstra), 2012.0112

Compositie met huizen, 1952, gouache op papier, 55 x 75 cm, bruikleen Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Rijswijk/ Amsterdam (nalatenschap uitcollectie P.M. Hoekstra), 2012.0113

Compositie met huis, 1953, gouache op papier, 55 x 75 cm, bruikleen Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Rijswijk/ Amsterdam (nalatenschap uit collectie P.M. Hoekstra), 2012.0114

HAN JANSEN

Kwart over 6, 1972, olieverf op canvas, 100.3 x 100.5 cm, schenking Stichting Beringer-Hazewinkel, 2012.0088

GEORGE MARTENS

Zelfportret, 1958, olieverf op canvas, 50 x 40 cm, bruikleen Stichting de Ploeg (schenking R. G. E. G. Martens), 2012.0127

LUCAS VAN DER POL

Landschap 2, 1976, olieverf op canvas, 50 x 60 cm, schenking Cees en Anna Hofsteenge, 2012.0134

JAN VAN DER ZEE

Compositie met grijs fond, 1967, olieverf op canvas, 79 x 129.5 cm, bruikleen van Stichting de Ploeg (schenking uit de collectie van Ruurt Hazewinkel en Rien Beringer), 2012.0084

Constructivistische voorstelling met schepen, 1970, olieverf op canvas, 100.3 x 110 cm, bruikleen van Stichting de Ploeg (schenking uit de collectie van Ruurt Hazewinkel en Rien Beringer), 2012.0086

Ellerhuizen, 1958, olieverf op canvas, 60 x 80 cm, bruikleen van Stichting de Ploeg (schenking uit de collectie van Ruurt Hazewinkel en Rien Beringer), 2012.0089

Compositie, 1976, olieverf op canvas, 90 x 100 cm, bruikleen Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Rijswijk/ Amsterdam (nalatenschap uit collectie P.M. Hoekstra), 2012.0108

Compositie haven, 1963, olieverf op canvas, 60 x 80 cm, bruikleen Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Rijswijk/ Amsterdam (nalatenschap uit collectie P.M. Hoekstra), 2012.0109

JAN WIEGERS

Portret S. J. Bouma, olieverf op canvas, 59 x 49 x 4 cm, bruikleen van Stichting de Ploeg, 2012.0212

HEDENDAAGSE KUNST, MODE EN DESIGN

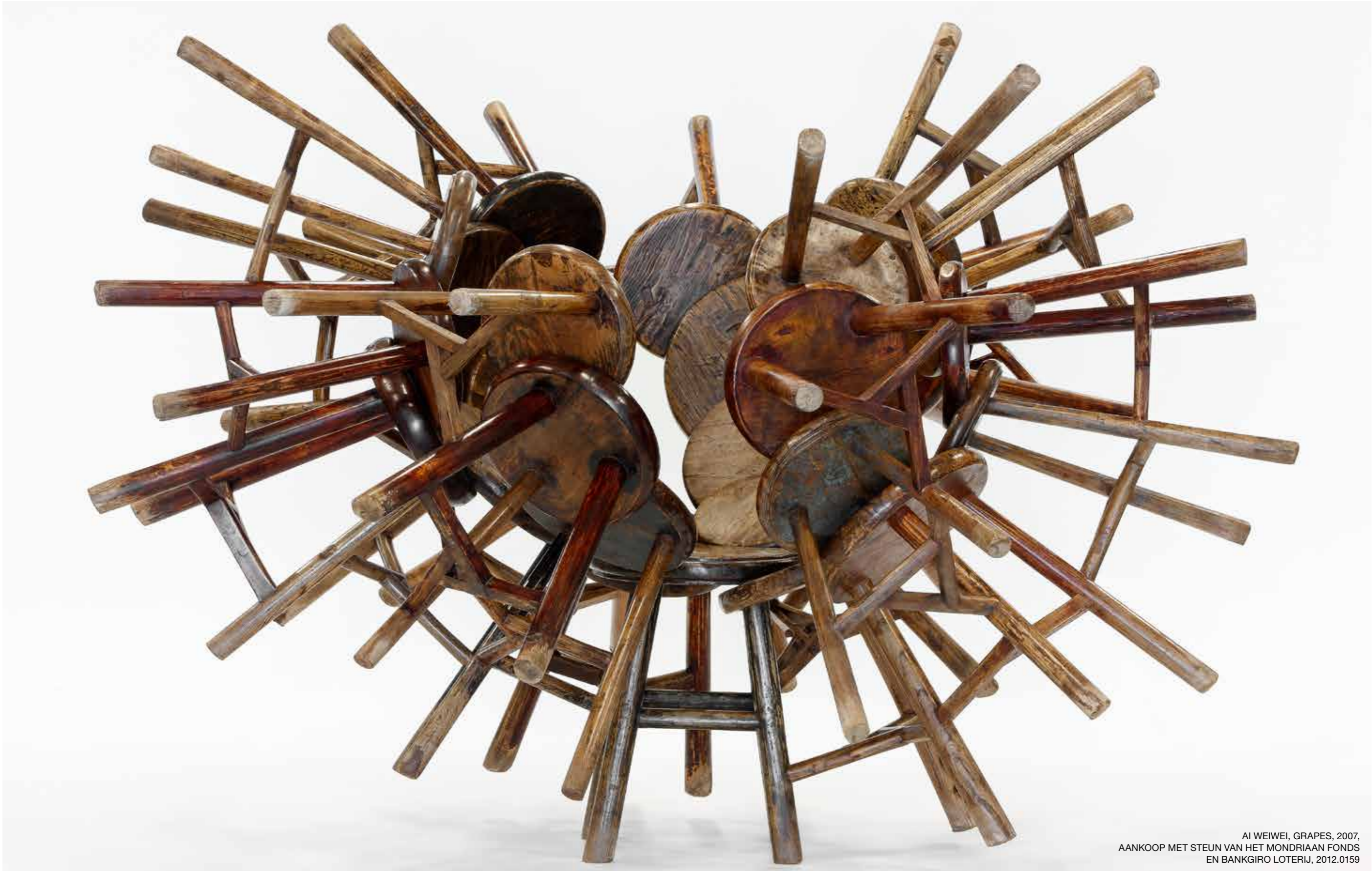
Een van de belangrijkste aankopen in 2012 betreft de sculptuur *Grapes* (2009) van Ai Weiwei, die dankzij genereuze steun van het Mondriaan Fonds en de BankGiro Loterij verworven kon worden. De Chinese kunstenaar Ai Weiwei (Beijing, 1957) is in de afgelopen jaren uitgegroeid tot een van de meest vooraanstaande en invloedrijke kunstenaars ter wereld. Tot zijn bekendste projecten behoren het ontwerp van het Olympisch Stadion van Beijing en de installatie *Sunflower Seeds* in de Tate Modern in Londen (2010/2011), waarvoor hij honderd miljoen zonnebloempitjes van porselein liet maken door 1600 Chinese ambachtslieden.

Het Groninger Museum organiseerde in 2008 de eerste solotentoonstelling van Ai Weiwei in Nederland, waarbij de nadruk lag op Ai’s keramische werk, waar hij op dat moment volop mee bezig was. Daaruit werd *Water Melons* verworven, een serie van 17 keramische objecten in de vorm van watermeloenen. Het voornemen werd gemaakt om later meer werk van Ai te verwerven om hem beter in de museumcollectie te vertegenwoordigen. Het contact tussen Ai Weiwei en het Groninger Museum is sindsdien gebeven, zij het in minder frequente mate, omdat zijn internationale ster zo snel rees en hij steeds meer tentoonstellingen kreeg. Onze wens voor een tweede aankoop was regelmatig onderwerp van gesprek. Uiteindelijk resulteerden die gesprekken in een voorstel voor een werk uit de serie *Grapes*. In overleg met Ai werd besloten om het werk eerst op zicht in het Groninger Museum te krijgen, zodat wij het als een soort preview zouden kunnen presenteren, terwijl wij ondertussen extra financiering zouden kunnen aanboren. Met de arrestatie van Ai en de beslaglegging van zijn bezittingen op 3 april 2011 leek er een kink in de kabel te komen. *Grapes*, dat al in transit was, werd door de Chinese autoriteiten vastgehouden. Uiteindelijk werd het enkele maanden later toch vrijgegeven waardoor het alsnog kon doorreizen naar Groningen, waar het in november 2011 arriveerde.

Grapes is gemaakt van 27 krukjes uit de Qing-dynastie (1666-1912). Ai Weiwei’s waardering voor Chinees antiek begon in 1993, toen hij na een verblijf van twaalf jaar in New York weer terugkeerde naar zijn geboorteland. Hij verbaasde zich erover hoe gemakkelijk zijn landgenoten hun oude spullen weggooien. Op rommelmarkten kwam hij veel bijzondere oudheden tegen waar niemand meer belang aan hechtte. Vanaf dat moment begon hij elementen uit de Chinese cultuur op een creatieve, fantasievolle en provocerende manier tot nieuwe kunstwerken

te transformeren. Zo liet hij sierlijke antieke tafels verzagen en op vernuftige wijze weer zo in elkaar zetten dat het leek of ze een eigen leven gingen leiden. Sommige tafels staan bijvoorbeeld met twee poten op de grond en met twee tegen de muur, alsof ze naar boven proberen te lopen. Behalve kostbaar ogend antiek gebruikt Ai Weiwei ook traditionele Chinese meubels die eeuwenlang door mensen uit de lagere klassen werden gebruikt, zoals de krukjes die in *Grapes* zijn verwerkt. De krukjes zijn allemaal van hetzelfde type, maar elk heeft ook zijn eigen ‘verhaal’. Zonder dat er een spijker aan te pas is gekomen, zijn ze met dezelfde traditionele technieken aan elkaar verbonden als waarmee de krukjes ooit werden gemaakt. In die zin staat dit werk ook symbool voor de dynamiek van het moderne China: steeds meer individuen proberen los te komen van de van bovenaf opgelegde ‘harmonie’, maar hun bewegingsruimte is nog steeds heel beperkt.

De tweede belangrijke aankoop van een Chinese kunstenaar is van Yin Xiuzhen. Speciaal voor haar solotentoonstelling in Groningen, maakte Yin Xiuzhen *Portable City of Groningen* (2011), een koffer met daarin Groningen verbeeld als miniatuurstadje opgetrokken uit gedragen kleding. Deze Groninger variant maakt deel uit van de serie *Portable Cities* die Yin Xiuzhen vanaf het begin van het nieuwe millennium maakte. Aanleiding daarvoor was dat Yin in de jaren negentig steeds meer tentoonstellingen in het buitenland kreeg en daardoor steeds meer op reis was. Op de vliegvelden vielen haar de lopende banden op waar iedereen op zijn koffers wachtte en ze stelde zich voor hoe de inhoud van al die koffers ieders thuis vertegenwoordigde. In eerdere versies maakte zij koffers met een huisje, daarna volgde de serie *Portable Cities* waarin een hele cityscape te zien is. De miniaturen tonen Yins persoonlijke ervaringen met en herinneringen aan een specifieke stad. Hoe beter Yin vertrouwt is met een plek, hoe meer een cityscape bestaat uit persoonlijke elementen, herinneringen en indrukken. Haar verbeelding van Beijing, haar thuisstad, is bijvoorbeeld tamelijk abstract, toeristische trekpleisters als Tienanmen plein of het Olympisch Stadion zijn er niet te vinden. In plaats daarvan is in het midden van deze *Portable City* een gat, waar men door een vergrootglas een kaart kan zien met het oude centrum van de stad. Andere steden, die zij minder goed kent, hebben duidelijk herkenbare elementen. Zo zijn op in de Groninger

AI WEIWEI, GRAPES, 2007,
AANKOOP MET STEUN VAN HET MONDRIAAN FONDS
EN BANKGIRO LOTERIJ, 2012.0159

variant onder andere het Groninger Museum en de Martinitoren duidelijk te herkennen. Alle *Portable Cities* zijn gemaakt van kleding van bewoners van de betreffende stad, en ze hebben ook allemaal een soundtrack die opgenomen is in de desbetreffende stad. De Groninger variant is gemaakt van kleding van museummedewerkers en de geluiden die te horen zijn, zijn opgenomen op een avond waarop Nederland tijdens het Europees kampioenschap voetbal een wedstrijd tegen Duitsland speelde, en verloor. Het werk kon met steun van de Vereniging van Vrienden van het Groninger Museum worden aangekocht.

Van Iris van Herpen werden in 2012 vier outfits uit haar tentoonstelling aangekocht. De stukken zijn afkomstig uit de collecties *Escapism (January 2011)* en *Capriole (July 2012)*. *Escapism* gaat in

MODEVORMGEVING

BERNHARD WILLHELM & JUTTA KRAUS

No. 11 men's Collection SS12, 2011, vest *Fearlezz*, tank top *Kevrock garden*, short *Globetrotter*, sok *XXL*, sok *100%*, paar schoenen *Trainers 18693*, diverse materialen, aankoop, 2012.0138.A-Ea-b

No. 12 men's Collection SS12, 2011, jack *Trashy Truckers*, legging *Reloaded*, scarf *100% Scarf*, accessoire *Pink head piece*, paar sandalen *Strap sandal high*, diverse materialen, aankoop, 2012.0139.A-Ea-b

No. 7 women's Collection SS12, 2011, jurk *Suicidedoux*, rok *American Vogue*, paar schoenen *Trainers 36514-011*, diversen materialen, aankoop, 2012.0140.A+Ba-b

No. 18, women's Collection SS12, 2011, jurk *The Rocks*, paar schoenen *Sandals Heel*, materialen, aankoop. 2012.0141.A-Ca-b

IRIS VAN HERPEN

Outfit uit de collectie Chemical Crows, januari 2008, kraag en rok, leer, metaal, garen, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0191

Outfit uit de collectie Chemical Crows, januari 2008, kraag en jurk, leer, metaal, garen, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0192

Outfit uit de collectie Chemical Crows, januari 2008, kraag/ top en jurk, leer, metaal, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0193

Jurk uit de collectie Refinery Smoke, juli 2008, jurk, onbewerkt gewezen metaalgaas, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0194

Outfit uit de collectie Refinery Smoke, juli 2008, jurk met losse mouwen, onbewerkt gewezen metaalgaas, leer, furnituren, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0195

Jurk uit de collectie Refinery Smoke, juli 2008, jurk, onbewerkt gewezen metaalgaas, leer, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0196

Jurk uit de collectie Mummification, januari 2009, jurk, suède, metaal, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0197

Jurk uit de collectie Mummification, januari 2009, jurk, met folie bewerkt leer, furnituren, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0198

Jurk uit de collectie Radiation Invasion, september 2009, jurk, stof geappliqueerd met gemodelleerde leren stroken, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0199

het kort over het verlangen te ontsnappen aan de realiteit van alledag door middel van internet of digitale spelletjes met daarbij het gevaar verstrikt te raken in allerlei extreme of groteske associaties. *Capriole* is ontsprongen is aan de sensatie van parachutespringen, iets wat Van Herpen van tijd tot tijd zelf doet.

Door de Stichting Beringer-Hazewinkel zijn enkele werken van hedendaagse kunstenaars/vormgevers uit de nalatenschap van Rien Beringer en Ruurt Hazewinkel geschonken. De werken zijn van kunstenaars die allen reeds in de collectie vertegenwoordigd: Studio Job, Joris Laarman, Cornelia Tollens en Piet Hein Eek. Deze hedendaagse werken waren onderdeel van een uitgebreidere schenking door de Stichting Beringer-Hazewinkel. Zie daarvoor het hoofdstuk: 'Aanwinsten De Ploeg en context'.

Jurk uit de collectie Radiation Invasion, september 2009, jurk, stof; geappliqueerd met gemodelleerde leren repen, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0200

Jurk uit de collectie Radiation Invasion, september 2009, jurk, leer; geappliqueerd met gemodelleerde goudfolie-leren repen, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0201

Outfit uit de collectie Synesthesia, februari 2010, jurk en masker, lakleer, stof, furnituren, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0202.a-b

Jurk uit de collectie Synesthesia, februari 2010, jurk, met metallic folie bewerkt leer, glad leer, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0203

Jurk uit de collectie Synesthesia, februari 2010, jurk, stof, met metallic folie bewerkt leer, furnituren, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0204

Outfit uit de collectie Crystallization, juli 2010, jurk en masker, leer, vogelveren, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0205

Outfit uit de collectie Crystallization, juli 2010, jurk en kraag, met olie bewerkt leer, zilver, kunststof, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0206

Outfit uit de collectie Crystallization, juli 2010, rok en 3D geprinte top, leer, acryl, polyamide, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0207

Jurk uit de collectie Crystallization, juli 2010, jurk, kunststof, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0208

Jurk uit de collectie Capriole, juli 2011, 3D geprinte jurk, polyamide, aankoop met steun van de Bankgiro Loterij 2012.0209

Jurk uit de collectie Mummification, januari 2009, jurk, suède, stof, furnituren, aankoop, 2012.0224

Jurk uit de collectie Escapism, januari 2011, jurk, metaalzijde, aankoop, 2012.0225

Top uit de collectie Escapism, januari 2011, 3D geprinte top, polyamide, aankoop, 2012.0226

Jurk uit de collectie Capriole, juli 2011, jurk, polyamide, aankoop, 2012.0227

MARGA WEIMANS

Outfit uit de collectie City Life, 2012 (schoenontwerp Jan Jansen), bestaande uit: jurk, onderrok, paar schoenen, frameconstructie, katoen, tule, vliesseline, hout, leer, metaal, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0229

Outfit uit de collectie City Life, 2012 (schoenontwerp Jan Jansen), bestaande uit: jurk, top, tailleband, paar schoenen, frameconstructie, katoen, zijde, schuimrubber, hout, leer, metaal, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0230

Outfit uit de collectie City Life, 2012 (schoenontwerp Jan Jansen), bestaande uit: rok, jasje, korset, paar schoenen, frameconstructie, katoen, vliesseline, hout, leer, metaal, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0231

HEDENDAAGSE KUNST

AI WEIWEI

Grapes, 2007, sculptuur samengesteld uit 27 krujkes uit de Qing-dynastie (1666-1912), hout, 138 x 190 x 187 cm, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds en Bankgiro Loterij, 2012.0159

VORMGEVING

PIET HEIN EEK

Stacked Scrap wood Bench, 1995-2000, tuinbank van rest-hout, tweedehands hout, 222 x 89 x 67 cm, schenking Stichting Beringer-Hazewinkel, 2012.0216

STUDIO JOB

Bureau uit de serie Elements, 2001, chocoladebruin bureau, karton, polyurethaan coating, 105.5 x 120 x 97 cm, schenking Stichting Beringer-Hazewinkel, 2012.0218

FOTOGRAFIE

CORNELIE TOLLENS

z.t., 1995-2000, fotografische print, perspex, 78 x 78 x 3.3 cm, schenking Stichting Beringer-Hazewinkel, 2012.0215

Outfit uit de collectie City Life, 2012 (schoenontwerp Jan Jansen), bestaande uit: jurk, tailleband, paar schoenen, frameconstructie, katoen, schuimrubber, hout, leer, metaal, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0232

Outfit uit de collectie City Life, 2012 (schoenontwerp Jan Jansen), bestaande uit: rok, top, paar schoenen, frameconstructie, katoen, chiffon, hout, leer, metaal, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0233

Outfit uit de collectie City Life, 2012 (schoenontwerp Jan Jansen), bestaande uit: rok, top, jasje, paar schoenen, frameconstructie, katoen, schuimrubber, hout, leer, metaal, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2012.0234

YIN XIUZHEN

Portable City of Groningen, 2011-12, koffer met een impressie van de stad Groningen, tweedehands kleding, 146 x 86 x 28 cm, aankoop met steun van de Vereniging Vrienden Groninger Museum en BankGiro Loterij, 2012.0249

Letter n (uit de serie Characters, 2000), 2000, zwarte sculptuur in de vorm van de letter 'n', karton, polyurethaan coating, 66 x 66.5 x 30.5 cm, schenking Stichting Beringer-Hazewinkel, 2012.0219

Letter h (uit de serie Characters, 2000), 2000, zwarte sculptuur in de vorm van de letter 'h', karton, polyurethaan coating, 107.2 x 66.5 x 30.7 cm, schenking Stichting Beringer-Hazewinkel, 2012.0220

JORIS LAARMAN

Heatwave, 2003, radiator, polybeton, metaal, 210 x 95 x 5 cm, schenking Stichting Beringer-Hazewinkel, 2012.0217.a-f

IRIS VAN HERPEN
24 MAART - 23 SEPTEMBER 2012
MENDINI 1

PRESENTATIES

HOOGTEPUNTEN UIT DE EIGEN COLLECTIE. PORTRETTE

19 DECEMBER 2010 – 17 JUNI 2012
COLLECTIEZAAL

Ter gelegenheid van de heropening van het museum in december 2010 werd een groot aantal hoogtepunten uit de eigen collectie in spannende confrontaties getoond op Mendini 1, in het Ploeg-paviljoen en de Collectiezaal. Het grootste deel van deze presentatie eindigde in de loop van 2011. Alleen het deel in de Collectiezaal werd tot in 2012 verlengd. Hier werden geschilderde portretten van Groninger burgers door J.J. de Stomme, Collenius en Wassenbergh geconfronteerd met hedendaagse portretten van de fotografen Inez van Lamsweerde/Vinoodh Matadin, Anuschka Blommers/Niels Schumm, Anton Corbijn, Rineke Dijkstra en Erwin Olaf.

FAMILLE VERTE. GROEN GEËMAILLEERD CHINEES PORSELEIN

27 JUNI 2011 – 17 JUNI 2012
STARCK PAVILJOEN

De 19e-eeuwse Franse naam *Famille Verte* heeft betrekking op een specifiek soort Chinees exportporselein uit het eind van de zeventiende en begin van de achttiende eeuw, waarin de groene grondkleur overheerst. De tentoonstelling gaf een overzicht van het rijke bezit aan *Famille Verte* in het Groninger Museum, het Keramiekmuseum Princessehof in Leeuwarden, Museum Boijmans van Beuningen in Rotterdam, het Rijksmuseum Amsterdam, het Gemeentemuseum Den Haag en de Van Diepen Collectie in Slochteren. In de tentoonstelling werd de variatie in vorm en versiering benadrukt, maar ook de betekenis van de voorstellingen. Merkwaardigerwijs was *Famille Verte* nog nooit onderwerp van een tentoonstelling geweest, ook niet in het buitenland, terwijl zelfs (vak)publicaties op dit gebied schaars zijn. Het Groninger Museum heeft dan ook een internationale primeur met dit onderwerp. Porseleindeskundige en oud-conservator van het Groninger Museum Christaan Jörg was hoofdcurator van deze tentoonstelling.

STUDIO JOB & HET GRONINGER MUSEUM

15 OKTOBER 2011 – 4 MAART 2012
MENDINI 1

Studio Job bestaat uit de ontwerpers Job Smeets (1970) en Nynke Tynagel (1977), die beiden afstudeerden aan de Design Academy in Eindhoven. Studio Job werd in 1998 opgericht door Smeets, en in 2000 sloot Tynagel zich bij hem aan.

Het duo verwierf al snel internationale bekendheid met bijzondere ontwerpen op de grens tussen kunst en design, een belangrijk verzamelgebied voor het Groninger Museum.

In 2001 was er voor het eerst werk van Studio Job in het Groninger Museum te zien. Voor de groepstentoonstelling *Stroomversnelling* maakten zij toen *Excavator*, een gele graafmachine van karton en papier-maché. Het lijkt op speelgoed, maar dan wel levensgroot, en heeft een symbolische betekenis: een bulldozer die de weg vrijmaakt voor nieuwe opvattingen over design.

Artistieke vrijheid is in het werk van Studio Job belangrijker dan functionaliteit. Smeets en Tynagel kiezen voor ambacht en betekenis. Ze ontwerpen niet voor massaproductie, maar maken vooral unieke stukken en voorwerpen in een gelimiteerde oplage. Ze gebruiken hierbij voor de designwereld ongebruikelijke materialen, zoals brons. Ook in dit opzicht sluit hun werk meer aan bij beeldende kunst dan bij industriële vormgeving.

Vaak zijn de ontwerpen bedekt met een weelderige decoratie van ingewikkelde patronen. De reliëfs op de bronzen kast uit de overdreven luxe serie 'meubels' getiteld *Robber Baron* (2007) tonen een verdorven wereld met rookpluimen, kakkerlakken, raketten en gasmaskers. Studio Job laat ons nadenken over de objecten waarmee wij ons dagelijks omringen. Ze vergroten of verkleinen herkenbare voorwerpen en spelen met hun betekenis en functie. Zo creëerden ze samen met Bisazza – een bedrijf dat bekend staat om zijn hoogwaardige glasmozaïek – een installatie van alledaagse objecten als een theepot en een taartschaal. De objecten werden uitgevoerd in reuzenformaten en bedekt met ontelbare mozaïeksteentjes van witgoud. Dit alles levert een surreële scène op, waarin de bezoeker zich als een dwerg in het huishouden van een reus kan wanen. Het Groninger Museum is Studio Job sinds 2001 op de voet blijven volgen en heeft een grote collectie van hun werk opgebouwd. Deze tentoonstelling presenteerde de belangrijkste collectiestukken van het Groninger Museum in samenhang met objecten uit andere musea, bedrijfscollecties en particulier bezit. Naar aanleiding van de tentoonstelling verscheen een publicatie met teksten van Mark Wilson en Sue-an van der Zijpp. De tentoonstelling werd samengesteld en ingericht door Mark Wilson.

JAN ALTINK. ICONEN VAN HET GRONINGER LAND

19 NOVEMBER 2011 – 17 JUNI 2012
PLOEGPAVILJOEN

Deze retrospectieve tentoonstelling in het Ploeg-paviljoen toonde ongeveer zeventig schilderijen en een veertigtal werken op papier van Jan Altink. Het werk uit de collectie van het Groninger Museum en van Stichting De Ploeg werd daarbij aangevuld met bruiklenen uit particuliere collecties en openbare instellingen. De nadruk lag hierbij op Altinks schilderkunst en grafiek uit de jaren twintig en dertig van de vorige eeuw.

De geboren en getogen Groninger Jan Altink volgde zijn opleiding aan de Academie Minerva in Groningen. In 1918 was hij een van de oprichters van kunstkring De Ploeg. Hij was zelfs naamgever van de kunstenaarsbent: het kunstleven in Groningen zou volgens hem eens flink omgeploegd moeten worden, om vervolgens tot ontkieming te komen.

Hoewel Altink ook portretten en stillevens maakte, staat hij vooral bekend als landschapsschilder. Zijn karakteristieke landschappen met hoge horizons en in de verte verdwijnende wegen of sloten, zijn bijna programmatisch voor de expressionistische wijze waarop de kunstenaars van De Ploeg het Groningerland verhieven tot onderwerp bij uitstek; het zijn iconen van het Groninger Hogeland. Het expressieve gebruik van complementaire kleuren als paars en groen draagt sterk bij aan de oorspronkelijkheid van zijn beeldtaal. Een beeldtaal die in de jaren twintig werd beïnvloed door het expressionisme dat Jan Wiegers na zijn kennismaking in Davos met E.L. Kirchner naar Groningen bracht. Rond 1927 trad een verandering op in Altinks schilderijstijl; hij ontwikkelde een schilderkunst die een meer lyrisch-impressionistische verbeelding gaf van het Groningerland. Naast zijn vrije werk maakte Altink ook reclameontwerpen, ondermeer voor Vroom & Dreesmann.

Bij de tentoonstelling verscheen de catalogus *Jan Altink. Iconen van het Groningerland*, met teksten van Cees Hofsteenge, Jikke van der Spek en Mariëtta Jansen. Deze publicatie, uitgegeven door Philip Elchers, is het tiende en laatste deel in de serie monografische boeken over kunstenaars van De Ploeg die het Groninger Museum vanaf 1993 publiceerde. De tentoonstelling werd geopend door Freek de Jonge.

DE RTIENDE-EEUWSE LEPELS

1 DECEMBER 2011 - 8 JANUARI 2012
BIJ LIFT STARCK PAVILJOEN

Een overzicht van dertien Nederlandse lepels van

tinloodlegering uit de dertiende eeuw naar aanleiding van de uitgave van *Hervonden Stad 2011*.

GRONINGEN BIJ NACHT DOOR BERNARDUS BUENINCK

9 DECEMBER 2011 – 15 MEI 2012
HAL 0

Naar aanleiding van de rubriek 'Kunst uit de kelder' van het dagblad Trouw koos conservator Egge Knol twee schilderijen van Bernardus Bueninck (Arnhem 1864 – Groningen 1933). *Het Loopende Diep met het lossen der Hunzeboten bij avond* en *De trams bij het stadhuis te Groningen* zijn twee sfeervolle schilderijen van de vrijwel onbekende Groninger schilder Bueninck. Als vrij kunstenaar was hij bekwaam maar niet vernieuwend. Hij viel in de smaak bij de gegoede burgerij. Als een van de weinigen verkocht hij werk in 1918 bij de kunsttentoonstelling in Pictura waarbij de kunstenaars van De Ploeg zich buitengesloten voelden. Hij was zo een vertegenwoordiger van de kunst waartegen De Ploegleden zich afzetten. Door het latere succes van De Ploeg raakte zijn werk bij het Groninger Museum buiten beeld. Toch geven de hier getoonde sfeervolle werken een treffend beeld van het nijvere Groningen van een eeuw geleden.

AZZEDINE ALAÏA IN DE 21E EEUW

10 DECEMBER 2011 – 6 MEI 2012
MENDINI 0

Azzedine Alaïa wordt beschouwd als de laatste van de grote couturiers. De schoonheid van zijn ontwerpen wordt bepaald door zijn vakmanschap: een perfecte snit en pasvorm, uitgewerkt in de meest verfijnde technieken met een oog voor de kleinste details. Alaïa is niet alleen verantwoordelijk voor het concept, maar tekent persoonlijk de patronen, snijdt zelf de stoffen, speldt en naait zijn ontwerpen eigenhandig. Hij haalt zijn inspiratie uit films, beeldhouwkunst, schilderkunst en literatuur. Maar het uitgangspunt voor iedere creatie wordt in eerste instantie gevormd door het lichaam en het materiaal. Alaïa staat bekend om zijn slanke, nauwsluitende kleding, die zich als een tweede huid om het lichaam hult. Het Groninger Museum beschouwt hem als een beeldhouwer, een kunstenaar, en zijn mode als een onderzoek naar de vrouwelijke vorm. De in Tunesië geboren Alaïa studeerde beeldhouwkunst aan de École des Beaux-Arts in Tunis. Tijdens zijn studiejaren werkte hij voor een kleermaakster, waar hij de ontwerpen van de grote Franse modehuizen kopieerde om zijn studiematerialen te betalen. In het begin van de jaren zestig vertrok hij naar Parijs. Na een korte tijd bij Dior nam Simone Zehrfuss, vrouw van architect Bernard Zehrfuss, hem onder

Information card for the painting on the left wall.

Information card for the painting in the center.

Small yellow label below the center painting.

haar hoede. Zij introduceerde Alaïa in de geboede kringen van Parijs. Vrouwen uit alle vooraanstaande families van Parijs lieten zich door hem kleden en vormden de basis voor zijn loyale en befaamde clientèle, waaronder Greta Garbo, Arletty, Louise de Vilmorin en Lina de Rothschild. In 1980 presenteerde Alaïa zijn eerste collectie en brak hij ook internationaal door. Zijn kleding werd gedragen door vele beroemde vrouwen. Zijn vakmanschap werd in 1985 bekroond toen hij van het Franse Ministerie van Cultuur twee *Oscars de la Mode* ontving. In 1997-98 presenteerde het Groninger Museum Alaïa's eerste grote overzichtstentoonstelling, die in 2000 een vervolg kreeg bij de Brant Foundation, Guggenheim Soho in New York. De huidige expositie, *Alaïa in de 21e eeuw*, toonde zijn ontwerpen van het laatste decennium, waaronder de collectie haute couture voor de winter van 2011. Alle kledingstukken in deze tentoonstelling waren afkomstig uit de collectie van Azzedine Alaïa zelf. De samenstelling en inrichting waren van Mark Wilson. Er verscheen een boek met onder meer een essay van Annie Cohen-Solal.

IRIS VAN HERPEN

24 MAART – 23 SEPTEMBER 2012

MENDINI 1

Iris van Herpen (Wamel, 1984) is een van de opvallendste jonge modeontwerpers van dit moment. Zij studeerde in 2006 af aan ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten te Arnhem en liep onder meer stage bij Alexander McQueen. In 2007 startte zij een label onder haar eigen naam. Een jaar later werd ze genomineerd voor de prestigieuze 'Createurope: The Fashion Academy Award'. Outfits van haar verschenen in internationale tijdschriften als *Harper's Bazaar*, *Dazed and Confused* en *Surface*. In samenwerking met United Nude lanceerde Van Herpen in 2010 schoenen in een gelimiteerde oplage. In 2011 trad ze toe tot het prestigieuze Chambre Syndicale de la Couture, iets wat tot dan toe van de jonge Nederlandse ontwerpers alleen Viktor en Rolf was gelukt.

Van Herpen staat bekend om haar opmerkelijke outfits waarbij zij traditioneel vakmanschap combineert met innovatieve technieken als *rapid prototyping* en onverwachte materiaalkeuzes, zoals kinderparaplutjes, synthetische bootgarens en speciaal bewerkte leersoorten. Daarmee creëert zij in haar outfits sculpturale effecten met een verbluffend visuele impact die zowel organisch als futuristisch aandoen en die de beschouwer soms lichtelijk in verwarring brengen. Mode gaat voor Van Herpen niet over het ideale vrouwbeeld maar is

eerder een manifestatie van haar fantasie, waarbij associaties en gedachten, losjes aaneengeregen, centraal staan. Daarnaast worden haar ontwerpen getypeerd door een verrassende combinatie van *high tech*, noest handwerk en bijna vergeten ambachtelijke technieken.

Elke collectie heeft zijn eigen verhaal en in de tentoonstelling werd elke collectie op kernachtige wijze uitgelicht. In totaal omvatte de tentoonstelling 33 topstukken, afkomstig uit 9 collecties: van 2008, haar tweede collectie, tot haar meest recente uit 2012. In de tentoonstelling stonden de sculpturale en conceptuele aspecten van de outfits centraal, waarbij ervoor was gekozen om zoveel mogelijk verschillende technieken en materiaalkeuzes te laten zien.

Om de outfits zo goed mogelijk tot hun recht te laten komen bedacht Iris van Herpen in samenwerking met ontwerper Bart Hess, bekend om zijn werk met huidachtige texturen, een 'look&feel' voor de mannequins waarbij de kunstmatigheid en de hard plastic uitstraling subtiel werd vervangen door een zacht huidachtig oppervlak. Hess ontwikkelde een procédé waarbij hij alle mannequins voorzag van een semi-transparante zachte matte laag waardoor van de anders zo afstandelijke mannequins een eigenaardig realisme uit ging. Ze werden op eenvoudige lage witte sokkels geëxposeerd.

De tentoonstelling werd samengesteld door conservatoren Sue-an van der Zijpp en Mark Wilson. In samenwerking met BAi Publishers werd een boek uitgebracht, met teksten van de conservatoren en een essay door modejournalist Jean Paul Cauvin. De tentoonstelling werd mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van SNS REAAL Fonds.

PLOEG UIT EIGEN COLLECTIE

28 APRIL 2012 – 17 FEBRUARI 2013

COLLECTIEZAAL

Naar aanleiding van de tentoonstelling *Painting Canada* in het Ploegpaviljoen, werd in de Collectiezaal (de middenzaal van het Ploegpaviljoen) een selectie getoond van Ploeg-schilderijen uit de eigen collectie en de collectie van Stichting de Ploeg. Er waren werken te zien van Jan Altink, Jan Wiegers, Johan Dijkstra, Alida Pott, George Martens, Jan Gerrit Jordens en Hendrik Nicolaas Werkman.

SCHITTEREND IN GOUD EN ZILVER.

TWEE GRONINGER WERKEN VAN

JONAS ZEUNER UIT 1785

16 MEI 2012 - 15 JANUARI 2013

HAL 0

In de hal nabij de liften werden twee werken getoond van Jonas Zeuner (1727-1814) die met een bijzondere techniek zijn gemaakt: verre églomysé. Dat is een vorm van achter-glas schilderkunst waarbij gewerkt wordt met bladzilver en bladgoud. De werken hebben beide een Groninger onderwerp (de Vismarkt en het Sterrebos) en zijn al meer dan een eeuw in bezit van het museum. In het museummagazine verscheen een artikel om aandacht op deze bijzondere kunstwerken te vestigen.

YIN XIUZHEN

16 JUNI – 18 NOVEMBER 2012

MENDINI 0

Yin Xiuzhen (Beijing, 1963) is een van de meest prominente Chinese kunstenaars van haar generatie. Zij studeerde in 1989 af aan de afdeling schilderkunst van de Beijing Capital Normal University. Daarna veranderde zij van medium en ging ze levensgrote installaties maken uit tweedehands kleding. Sindsdien is haar werk veelvuldig binnen en buiten China tentoongesteld. Het Groninger Museum toonde haar werk eerder in de groepstentoonstelling *New World Order* (2008). De huidige tentoonstelling was Yin Xiuzhen's eerste grote solotentoonstelling.

Gedragen kleding is het meest kenmerkende materiaal van Yin Xiuzhen. In 1995 maakte zij *Dress Box*, waarvoor zij haar eigen kinderkleren verzamelde in een oude kledingkist. Daarover stortte ze cement, waarmee ze haar dierbare herinneringen voorgoed fixeerde. Die daad was voor haar als een nieuw begin, dat tevens samenviel met de tijd dat de stad Beijing begon aan een grootse en radicale transformatie. Traditionele wijken van de stad, zogenaamde *hutongs*, werden in hoog tempo afgebroken om vervangen te worden door moderne hoogbouw. In korte tijd veranderden zo grote delen van de stad in ruïnes. In haar werken met tweedehands kleding onderzoekt Yin Xiuzhen als het ware het element van persoonlijke geschiedenis in de context van grote maatschappelijke veranderingen.

"In dit snel veranderende China lijkt het alsof van alle dingen juist de herinneringen nog het snelst verdwijnen. Het bewaren van herinneringen is een soort tegengeluid," aldus Yin. Over haar favoriete materiaal zegt zij: "Kleren geven veel prijs over een persoon. In één oogopslag vertelt het iets over hoe groot iemand is, over leeftijd, stijl, geslacht, inkomen en al dat soort persoonlijke kenmerken.

Maar het gaat ook over onzichtbare dingen als de herinnering aan een bepaalde tijd waarin het stuk gedragen werd en de reden waarom het bewaard bleef." Veel van haar werk verwijst naar reizen en mobiliteit, maar ook naar onthechting. "Ik had tentoonstellingen in het buitenland en was veel onderweg. Op vliegvelden zag ik de koffers die al die mensen van over de hele wereld met zich mee droegen, en ik bedacht dat deze koffers op een bepaalde manier hun thuis representeerden." Naar aanleiding van deze overpeinzing maakte zij de serie *Portable Cities*, die bestaat uit koffers die ministadjes van textiel prijsgeven zoals Shanghai (2002), New York (2005) en Berlijn (2006). Voor deze tentoonstelling maakte Yin een cityscape van Groningen die is samengesteld van gedragen kleding van werknemers van het Groninger Museum. Het stuk werd na de tentoonstelling verworven, met steun van de Vereniging van Vrienden van het Groninger Museum. De tentoonstelling, die werd samengesteld door conservatoren Mark Wilson en Sue-an van der Zijpp, reisde na Groningen door naar de Kunsthalle in Düsseldorf. In samenwerking met de Kunsthalle en de Beijing Commune werd een boek over Yin Xiuzhen gepubliceerd.

PAINTING CANADA.

TOM THOMSON AND THE GROUP OF SEVEN

29 JUNI - 30 SEPTEMBER 2012

PLOEGVPAVILJOEN

De landschapschilderkunst van Tom Thomson en de Group of Seven behoort tot Canada's belangrijkste culturele erfgoed. Voor het eerst waren hier in Nederland de schilderijen te zien van deze kunstenaarsgroep, die in het begin van de twintigste eeuw in Canada werd opgericht en tot 1933 bleef voortbestaan.

Al enige jaren voordat de Group of Seven in 1920 in het leven werd geroepen, kwam in Canada een schilderkunst tot bloei die de ongerepte schoonheid van het eigen land centraal stelde. De kleurrijke doeken waarop eindeloze bossen, bergketens en meren te bewonderen zijn, getuigen van sublieme natuurervaringen en nationale trots en brengen daarnaast andere landschapschilderkunstige tradities in herinnering. Aanleiding voor de oprichting van de Group of Seven was het vroegtijdige overlijden van Tom Thomson (1877-1917), die als inspirerend voorbeeld gold voor de leden van de Group of Seven: Lawren Harris, Arthur Lismer, J.E.H. MacDonald, A.Y. Jackson, Frank Johnston, F.H. Varley en Franklin Carmichael. Het Groninger Museum toonde meer dan 120 werken van deze bijzondere kunstenaarsgroep, afkomstig uit belangrijke musea in Canada.

Informational text panel on the blue wall.

Small informational label next to the painting.

Small informational label next to the painting.

De Canadese werken werd getoond in het Ploegpaviljoen van het Groninger Museum. Hoewel er nooit contact is geweest tussen de Canadese schilders en de leden van De Ploeg bestaan er duidelijke artistieke verwantschappen tussen hen. De tentoonstelling past daarmee nadrukkelijk in het streven om het werk van De Ploeg in een bredere, internationale context te plaatsen. Daarom werd ook in de Collectiezaal, oftewel de middenzaal van het Ploegpaviljoen, een selectie van werken van De Ploeg getoond.

Painting Canada – Tom Thomson and the Group of Seven, die werd geopend door HKH Prinses Margriet, werd georganiseerd in samenwerking met de Dulwich Picture Gallery te Londen, The National Gallery of Canada en het National Museum of Art, Architecture and Design in Oslo. Er verscheen een gelijknamige publicatie met essays van Ian A.C. DeJardin, Mariëtta Jansen, Anna Hudson, Nils Ohlson en Katarina Atanassova. In het Groninger Museum was conservator Mariëtta Jansen verantwoordelijk voor de productie.

Painting Canada werd mede mogelijk gemaakt dankzij het Prins Bernhard Cultuurfonds en hoofdsponsor Shell Nederland B.V., en dankzij steun van RBC Wealth Management (Royal Bank of Canada), De Bijenkorf, Stichting Beringer Hazewinkel, de Vereniging van Vrienden Van Het Groninger Museum en de Canadese Ambassade in Nederland. Het Groninger Museum beheert als bruikleen van de gemeente Groningen een Canadese vlag die de commandant van het Canadese leger op 18 april 1945 aan de pas bevrijde stad Groningen schonk. Tijdens de tentoonstelling *Painting Canada* werd deze vlag gepresenteerd als blijk van waardering voor de inspanning van de Canadese troepen.

DRAKEN EN LANGE LIJZEN.

CHINEES PORSELEIN UIT DE EIGEN COLLECTIE

30 JUNI 2012 – 1 SEPTEMBER 2013

STARCK PAVILJOEN

Voor deze presentatie selecteerde oud-conservator en porseleindeskundige Christiaan Jörg ruim 200 mooie en kenmerkende porseleinen voorwerpen uit de eigen collectie van het Groninger Museum, waarvan een groot aantal nog niet eerder werd getoond. Er werd uitleg gegeven over de periode waarin het porselein was gemaakt, welke speciale kenmerken het heeft en welke plaats het innam binnen het exportporselein dat voor Nederland werd geproduceerd. De betekenis van de bijzondere versieringen – zoals draken en Lange Lijzen - maar ook de merken op het porselein werd toegelicht. Er waren diverse soorten porselein te zien, zoals Kraakporselein, Overgangsporselein, Kangxi blauw-

wit, Chine de Commande, Famille Rose, Mandarijn, Blanc de Chine en Yixing. Daarnaast is het Groninger Museum sterk in porselein uit scheepswrakken, en ook van deze, meer documentaire, stukken werd een aantal voorbeelden getoond.

EEN WAARDEVOLLE VERRIJKING.

TOPSTUKKEN UIT DE HOFMANCOLLECTIE

VOOR HET GRONINGER MUSEUM

10 SEPTEMBER 2012 – 26 MAART 2013

INFOCENTRUM

In het informatiecentrum werd een groot deel van de 25 voorwerpen die het Groninger Museum dit jaar uit een privécollectie verwierf getoond. Het is een grote verrijking van de zilvercollectie van het Groninger Museum. Zie hiervoor het hoofdstuk 'Aanwinsten archeologie, geschiedenis en regionale kunst(nijverheid)' in dit jaarverslag. Met dank aan Vereniging Rembrandt, Stichting J.B. Scholtenfonds, Stichting Lambers-Burger, BankGiro Loterij, Het Roode- of Burgerweeshuis te Groningen en een anonieme particulier.

MARC BIJL. URBAN GOTHIC

6 OKTOBER 2012 – 1 APRIL 2013

MENDINI 1

In zijn zoeken naar een universele vormtaal weet Marc Bijl (Leerdam, 1970) met een mix van zwarte humor, ironie en zelfspot de tijdgeest treffend te raken. Kenmerkend voor het werk van Bijl is het gebruik van beeldmerken, zwarte epoxy en bouwmaterialen als golfplaat, bakstenen en hekwerk. Zijn beeldtaal is sterk beïnvloed door de cultuur van de postpunk en heeft een zwaar romantische ondertoon. Bijls werk bevindt zich in verschillende openbare collecties, waaronder het Museum Boijmans van Beuningen en het Stedelijk Museum Amsterdam. Deze tentoonstelling is de eerste grote museale overzichtsexpositie in Nederland van Marc Bijl, die woont en werkt in Berlijn.

De tentoonstelling toonde een selectie werken uit de afgelopen twaalf jaar die de bezoeker een goede indruk verschafte van de verschillende media waarin Bijl werkt, en van zijn thematiek. Zo waren er video's te zien van vroege performances en 'interventies'. De bekendste hiervan is misschien wel *In search of the suspicious* uit 2003, die zich afspeelt zich in een station van de S-Bahn in Berlijn. Het is twee jaar na de aanslagen van 9/11. Bijl vraagt, inspelen op nog steeds heersende angstgevoelens, aan voorbijgangers om tussen veiligheidspoortjes door te lopen. Hij heeft een reclamebord zwart gekalkt en beplakt met het woord SECURITY in Gotische witte letters, een ongemakkelijke associatie met het

Derde Rijk. Hij wordt vergezeld door een assistent die ook geheel in het zwart is gehuld, inclusief laarzen, donkere bril, houten Kalashnikovs en legermuts. Het ziet er allemaal weinig geloofwaardig uit, maar toch laten de meeste reizigers zich gedwee leiden en fouilleren, pakken hun tas uit of laten zonder morren hun identiteitsbewijs zien.

Een terugkerend onderwerp in Bijls werk zijn logo's en symbolen, zoals de *swoosh* van Nike, de heldin Lara Croft uit de game *Tombraider*, of de Nederlandse Leeuw, die hij vervolgens aantast, besmeurt en perverseert. Zo transformeert hij het bekende werk *LOVE* van de Amerikaanse kunstenaar Robert Indiana tot het woord *PORN*. Lara Croft wordt met zwarte epoxy overgoten en krijgt een peuk in de mond. Bijl tracht zo deze alomtegenwoordige en vaak voor vanzelfsprekend aangenomen elementen te isoleren, te onderzoeken en te ondermijnen. Daarmee kan zijn werk opgevat worden als een onderzoek naar, en een ondermijning van, de onderliggende machtsstructuren die de massacultuur kenmerken.

In zijn recente werk richt Bijl zijn aandacht op de kunstgeschiedenis, meer in het bijzonder op het modernisme van kunstenaars als Piet Mondriaan, Gerrit Rietveld, Barnett Newmann en Josef Albers. Daarmee lijkt zijn werk iets strenger, soberder en bedachtzamer te worden.

Ter gelegenheid van deze tentoonstelling maakte Bijl een nieuw werk voor de grote middenzaal. Het is deels is een eigen interpretatie van de traditionele beeldentuin. Van oorsprong is dit een plek om tot rust te komen en te genieten van schoonheid, maar van Bijls donkere ruimte met zwarte tuinbeelden ging eerder een ontregelende werking uit. De tentoonstelling werd samengesteld door conservatoren Mark Wilson en Sue-an van der Zijpp. Er werd geen catalogus uitgebracht; een recente uitgave over Marc Bijl door NAi Uitgevers (2009) werd in de museumwinkel verkocht.

DE COLLECTIE VEENDORP. LEVENSWERK VAN EEN ZORGVULDIG VERZAMELAAR

13 OKTOBER 2012 – JANUARI 2014

PLOEGPAVILJOEN

Sinds 1969 bevindt de collectie Veendorp zich in het Groninger Museum, als langdurig bruikleen van de Stichting J.B. Scholtenfonds. Belangrijke werken hieruit zijn regelmatig in opstellingen uit de vaste collectie getoond, en driemaal werd er een hele tentoonstelling aan gewijd: in 1969, in 1979 en in 2009. Er is nu voor het eerst uitgebreid onderzoek naar verricht, wat leidde naar de huidige tentoonstelling en de gelijknamige collectiecatalogus door Elise van Ditmars.

Reurt Jan Veendorp (Appingedam 1905 – Ede 1983) studeerde tekenen, kunstnijverheid en bouwkunde aan de Academie Minerva in Groningen. In 1928 vertrok hij naar het westen van het land, waar hij gedurende veertig jaar samenwerkte met de architect A.J. Kropholler. Veendorp kwam uit een familie van steenfabrikanten, en was eigenaar van twee baksteenfabrieken: de fabriek 'Enzelens' in Garrelswaer en een fabriek ten noorden van Appingedam. Al op jonge leeftijd begon Veendorp met het verzamelen van kunst. Zijn eerste schilderij, een werk van Jan Voerman, kocht hij in 1925 en hij ging tot aan zijn overlijden in 1983 door met het verwerven van kunst. Hij wist een kwalitatief hoogwaardige collectie op te bouwen van meer dan vierhonderd schilderijen, aquarellen, tekeningen, grafiekbladen en sculpturen. De nadruk ligt hierbij op Nederlandse kunst uit de tweede helft van de negentiende en de eerste decennia van de twintigste eeuw, vooral landschappen en stillevens. Veendorp moest weinig hebben van de experimentele en abstracte stromingen. Hij hield van kunst met de natuur als onderwerp, maar ook van kunst die naar de natuur was geschilderd. Dit verklaart ook de afwezigheid van romantisch en geïdealiseerd werk in de collectie. Volgens Veendorp moest een kunstwerk 'ongekunsteld en vanzelfsprekend' zijn, 'waarbij de begaafdheid en het meesterschap de kunstenaar in staat stelden het tijdloze moment - het verstilde - zuiver vast te leggen'.

In de verzameling is een belangrijke plaats weggelegd voor de schilders van de Haagse School, zoals Roelofs, Weissenbruch, Gabriël en de gebroeders Maris. Kunst van de generaties hierna is vertegenwoordigd door de Amsterdamse impressionisten Breitner en Isaac Israëls, en door o.a. Verster, Jan Toorop, Van Hoytema en Tholen. Behalve Nederlandse kunst bevat de veelzijdige collectie Aziatica en prachtige voorbeelden van de Franse schilderkunst, met werk van onder meer Daubigny, Redon en Gauguin.

In 1968 verkocht Veendorp zijn kunstcollectie aan de Stichting J.B. Scholtenfonds, die hem vervolgens, in samenspraak met de verzamelaar, in 1969 in permanent bruikleen gaf aan het Groninger Museum. Bij de tentoonstelling verscheen *De Collectie Veendorp. Levenswerk van een zorgvuldig verzamelaar*, door Elisa van Ditmars. Deze publicatie werd mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van Stichting J.B. Scholtenfonds.

YIN XIUZHEN
16 JUNI - 18 NOVEMBER 2012
MENDINI 0

NORDIC ART 1880-1920

9 DECEMBER 2012 – 5 MEI 2013

MENDINI 0

De tentoonstelling *Nordic Art 1880-1920*, de eerste in zijn soort in Nederland, bracht werken bijeen uit vijf noordelijke landen: Zweden, Denemarken, Noorwegen, Finland en IJsland. De tentoonstelling richtte zich in het bijzonder op de zogenaamde Moderne Doorbraak in de vroege jaren tachtig van de negentiende eeuw, maar besteedde ook aandacht aan de kunst die aan deze roerige tijd vooraf ging en erop zou volgen. De term Moderne Doorbraak wordt gebruikt om een beweging aan te duiden die wilde breken met de traditionele esthetiek en moraliteit, en die het dagelijkse leven wilde bekritisieren om op die manier maatschappelijke en culturele veranderingen teweeg te brengen. De kunstenaars kozen nadrukkelijk voor moderne onderwerpen, in plaats van zich te richten op een verzonnen of mythologisch verleden, zoals meer academisch georiënteerde kunstenaars destijds deden. Veel kunstenaars vierden weliswaar hun nationale erfgoed en identiteit, maar wilden tevens deel uitmaken van een wereldwijde culturele gemeenschap. Belangrijke internationale contacten liepen via Parijs, waar veel van de schilders hun opleiding hadden genoten.

Aanvankelijk gaven kunstenaars de voorkeur aan realisme en naturalisme als middelen om de ontberingen en beproevingen van het bestaan van de mensen in de noordelijke landen weer te geven. Ondanks de kracht en het succes van de realistische en naturalistische schilderkunst – waarvan op de tentoonstelling veel van de beste voorbeelden te zien waren – vond een aantal kunstenaars het weergeven van de dagelijkse realiteit te beperkend. Zij zetten zich af tegen realistische stromingen (waartoe ook het impressionisme werd gerekend) en richtten zich meer op de symboliek en het onderbewuste. Suggestie nam hier de plaats in van documentatie. Eén van de meer intrigerende aspecten van deze ontwikkeling was het vitalisme, een beweging die

vandaag de dag wat minder bekend is, maar die in de Noord-Europese landen lang zou voortduren. Net als het symbolisme en expressionisme vervormde of overdreef het vitalisme vaak vormen om bepaalde effecten teweeg te brengen.

Het symbolisme kwam met name naar voren in de landschapsschilderkunst, die gepopulariseerd werd door een vroegere vorm van nationale romantiek die een lange geschiedenis heeft in de Noord-Europese kunst. Bij velen leefde het geloof dat het land de nationale identiteit vormgaf. Het idee ergens bij te horen, was een uitermate belangrijk aspect van de Noord-Europese cultuur. Symbolistische landschappen neigden naar hoogst synthetische en decoratieve beelden die dankzij het benadrukken van stemming of het onnatuurlijke kleurgebruik hun onderwerp naar het theologische en filosofische konden tillen; het landschap dat zich schikt naar de *condition humaine*.

Er waren werken te zien van ruim zestig kunstenaars, onder wie Vilhelm Hammershøi, Eero Järnefelt, Ernst Josephson, Anders Zorn, August Strindberg, Edvard Munch, Bruno Liljefors, Carl Larsson en Peder Krøyer.

De tentoonstelling werd samengesteld door David Jackson, hoogleraar Russische en Scandinavische Kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Leeds, en was een samenwerking met de Kunsthalle Der Hypo-Kulturstiftung in München, waar hij na Groningen te zien was. Vanuit het Groninger Museum waren Stijn ten Hoeve, Caspar Martens en Jenny Kloostera verantwoordelijk voor de productie. Bij de tentoonstelling verscheen een catalogus met essays van David Jackson en andere specialisten.

Hoofdsponsor: Stichting Fondsbeheer Culturele Relatie-evenementen Gasunie en GasTerra.

Sponsor: AON, Arts & Humanities Research Council, SRC – Cultuur vakanties.

Mediapartner: Dagblad van het Noorden.

EXTERNE LOCATIES

AMBTSKETENS IN HET STADHUIS

14 SEPTEMBER 2011 - 12 MAART 2012

STADHUIS GRONINGEN

Op verzoek van de gemeenteraad werd een kleine presentatie over historische ambtsketens van burgemeesters binnen de huidige gemeente Groningen in het stadhuis gemaakt.

MEDAILLES VADER EN ZON SCHOLTEN

25 NOVEMBER 2011 - 3 DECEMBER 2012

INFORMATIECENTRUM GROTE MARKT

Ten behoeve van de nieuwe ontwikkelingen aan de oostwand van de Grote Markt, waarachter het Groninger Forum zal verschijnen, is een informatiecentrum op de Grote Markt gebouwd. Het Groninger Museum heeft hier een vitrine ingericht met buitenlandse medailles van vader en zoon Scholten.

BEELDEN VAN BUITEN.

HET GRONINGER MUSEUM IN HET UMCG ICONEN VAN HET GRONINGERLAND.

COLLEGA'S VAN JAN ALTINK

30 MAART - 30 MEI 2012

Op vrijdag 30 maart 2012 opende de Commissaris van de Koningin van Groningen, Max van den Berg, de expositie *Iconen van het Groningerland - Collega's van Jan Altink* in het Universitair Medisch Centrum Groningen. In vitrines in een binnenstraat (Fonteinstraat) van het UMCG was een selectie van Ploeg-schilderijen uit de collectie van het Groninger Museum te zien. De expositie in het UMCG haakte aan bij de overzichtstentoonstelling *Jan Altink. Iconen van het Groningerland*. Schilderijen van Ploegkunstenaars Jan Wiegers, Johan Dijkstra, Ekke Kleima, Jannes de Vries, Wobbe Alkema, George Martens, Hendrik Nicolaas Werkman en Job Hansen werden beschikbaar gesteld in het kader van een samenwerking met het Kunstgenootschap Thomassen à Thuessink. In dit Kunstgenootschap zijn niet alleen het UMCG en diverse Noordelijke musea verenigd, maar ook galerieën en het kunstonderwijs.

GRONINGEN SPORTSTAD

STADHUIS GRONINGEN

23 JULI 2012 – MEDIO 2013

Sport is in Groningen al meer dan een eeuw van grote betekenis. In 1964 riep de AVRO Groningen zelfs uit tot Sportstad van het jaar. In de jaren zestig was de verscheidenheid aan sportverenigingen groot. Om de clubkas te spekken verkochten veel verenigingen glazen aan leden en sympathisanten

zoals ouders, grootmoeders, tantes en wie maar helpen wilde. Het Groninger Museum verzamelt deze glazen om zo een beeld te geven van de veelheid aan sporten en sportverenigingen in die tijd.

RANJA DÉ DORSTLESSER UIT GRONINGEN

HAL GRONINGER ARCHIEVEN

1 AUGUSTUS - 13 OKTOBER 2012

In samenwerking met de Groninger Archieven is een presentatie gewijd aan de limonadefabriek en distilleerderij van C. Polak Gzn. Polak kreeg nationale bekendheid met de productie van Ranja en Ranja-soda. Ranja werd daardoor van merknaam een soortnaam. Een soortnaam die decennia na de stopzetting van de productie van CP Ranja nog steeds gebruikt wordt. De Ranja-collectie van het Groninger Museum werd bij de presentatie aangevuld met stukken van diverse verzamelaars.

DAG VAN DE GRONINGER GESCHIEDENIS

HAL GRONINGER ARCHIEVEN

13 OKTOBER 2013

Ter gelegenheid van de jaarlijkse Dag voor de Groninger Geschiedenis met als thema “arm en rijk” verzorgde het Groninger Museum een presentatie van de soepketel en bijhorende gerei afkomstig van de Commissie voor Spijsuitdeling. Deze commissie verzorgde tussen 1802 en 1918 enkele malen per week in de winter voor de uitdeling van een voedzame soep.

Small informational label below the painting of the horses.

Small informational label below the painting of the landscape with a red structure.

Small informational label below the painting of the path lined with trees.

Small informational label below the large painting of the cyclists.

EDUCATIE EN PUBLIEKSINFORMATIE

GRONINGER MUSEUMMAGAZINE

In 2012 verschenen twee nummers van het Groninger Museummagazine, waarvan het eerste nummer over twee hoofdtentoonstellingen ging (met twee voor-kanten) en het laatste een extra dik dubbelnummer was. De eerste uitgave behandelde de tentoonstel-lingen van *Yin Xiuzhen* en *Painting Canada*. *Tom Thomson and the Group of Seven*. Het tweede nummer verscheen bij de tentoonstelling *Nordic Art*.

DE GM COLLECTOR

De GM collector, de gratis chip waarmee bezoekers naar keuze kunstwerken kunnen scannen voor hun persoonlijke webcollectie, is dit jaar aangeboden bij diverse tentoonstellingen: *Yin Xiuzhen*, *Iris van Herpen* (met teksten van stagiaire Maayke Meijering), *Painting Canada*, *Marc Bijl*, *De Collectie Veendorp* (met teksten van Elise van Ditmars) en *Nordic Art*. Bij *Painting Canada* werd via foto's en filmpjes ook extra informatie toegevoegd van het reisverslag van de Engelse journalist Julian Beecroft. Ook waren er songs van de muziektoer beschikbaar. Bij *Marc Bijl* werd naast een korte tekst extra informatie aange-boden door korte filmpjes, waarin de kunstenaar zelf op elke zaal een toelichting op zijn werk geeft. De opzet hiervan werd gemaakt door stagiaires Youri Appelo en Janneke Stelpstra, de technische uitvoering door studenten film van het Noorderpoort-college. Bij *Nordic Art* waren als extra's opnieuw speciaal gecomponeerde liedjes toegevoegd.

Op deze manier wordt een blijvende schat van elders moeilijk toegankelijke achtergrondinformatie en kunsthistorische context opgebouwd, die naast een catalogus, aan een tentoonstelling blijvende diepgang en waarde verlenen. 49.205 bezoekers hebben van de GM collector gebruik gemaakt, 34.352 (70%) hebben zich aangemeld door een emailadres achter te laten. Sinds december 2010 hebben 146.109 bezoekers de GM collector gebruikt, 88.967 (61%) hebben zich aangemeld. In totaal hebben zij 2.127.621 objecten gescand. Dit zijn 3.319 scans per dag.

MUZIEK EN BEELDENE KUNST

Het in 2010 en 2011 gestarte project waarbij (inter) nationale muzikanten gevraagd werd een liedje te schrijven bij een geëxposeerd kunstwerk, werd dit jaar voortgezet. Er werden twee tours gemaakt, waarbij de gebruiker de keuze had uit gesproken achtergrondinformatie en/ of speciaal geschreven songs. Op deze manier werd de bereikbaarheid

vergroot. Aan de nieuwe muziektoer bij *Painting Canada* werkten in totaal 17 artiesten en bands mee: Siskiyou (Canada), Roommate (USA), Ryan Lee Crosby (USA), VENcE, Sascha Elisah, Kit Soden (Canada), Point Quiet, Will Samson (GB), The seven-teenth century (Schotland), I am oak, Homemade Empire, I took your name, House of Wolves (USA), Emily Arin (USA), Elle Alpha, en Audiotransparent. Aan de muziek-audio-toer bij *Nordic Art* werkten 20 artiesten mee: Mattanja Joy Bradley, Dad rocks! (IJsland), Arnold Veeman, Royal Parks, Sulahue (Denemarken), Allysen Callery (USA), Tamar Lewis, The Hill and Wood (USA), Mirjam Zuiderveld, Aafke Romeijn, Minus the tiger, Vanessa Peters (USA), Houses, River Whyless (USA), Obliq (Zweden), Nordic (Zweden), Christopher Paul Stelling (USA), Still Corners (GB/USA), House of Cosy Cushions en Youri Blow (Frankrijk).

De samenstelling en organisatie geschiedde door Steven Kolsteren en de GM insiders Tommy Voortman en Marit Jongasma, met hulp van wishfulmusic Groningen.

Op 21 januari werd i.s.m. wishfulmusic een live avond gepresenteerd met optredens van Philco Fiction, Hartog Eysman, No Ninja am I en House of cosy cushions. Volgende Groninger Museum live muziekavonden vonden plaats op 24 maart (Ormonde, awkward i, Bird on the wire, Oliver Oat), 19 mei (Elfin Saddle, Rykarda Parasol, I took your name, Lina Paul, New Red Fading), en 22 september, opnieuw in samenwerking met wishfulmusic (Kit Soden, nu onder de groepsnaam October Gold naar een schilderij uit de *Painting Canada* tentoonstelling; Point Quiet, House of Wolves, Seamus Cater en Viljam Nybacka). Deze avonden werden gemiddeld door 150-200 mensen bezocht, waarbij het publiek zich kon verplaatsen naar diverse ruimtes in het museum met steeds een verrassend optreden. Tijdens de Nacht van Kunst en wetenschappen, op 2 juni, met een aparte muziekprogrammering, werden bovendien twee live optredens in het Ploegpaviljoen gepresenteerd van muziektoer-bands: Lauw en Elle Alpha. Tijdens de opening van *Nordic Art* op 8 december traden Royal Parks en Mirjam Zuiderveld op met liedjes uit de muziektoer, gecomponeerd voor schilderijen van de expositie. Video's van een groot aantal van deze optredens werden gepresenteerd op het Youtube kanaal van het Groninger Museum.

KINDEREN

De speurtocht Art Trek voor kinderen van 8 tot 12 jaar werd geheel vernieuwd. Stagiaire Rianne

Kapelle ontwierp een harmonica-model vouwblad met speelse opdrachten en verrassingen, zoals een uitklaptrap, kleurencirkels om zelf kleuren te mengen en een loepje om details uit te vergroten. Op de achterzijde zijn leuke weetjes over het museumge-bouw toegevoegd en de voorkant dient als kleurplaat. Deze nieuwe Art Trek, in gebruik vanaf september, werd in samenwerking met museumdocent Jos Boerjan op speciale wijze gedrukt. Open atelierworkshops zijn in het verleden een succes gebleken. Het karakter van inloopworkshop voor jong en oud blijkt aantrekkelijk. Daarbij is een goede zichtbaarheid belangrijk. De workshop 'Design je paasei' met Pasen trok veel families. De resultaten werden ook gefotografeerd en op de flickr account van het museum gepubliceerd. Met Kerstmis werd een vergelijkbare workshop gepresenteerd onder de titel 'Versier je kerstbal'. Stickervellen met afbeel-dingen van *Nordic Art* schilderijen dienden als basis om piepschuimballen om te toveren tot kerstballen. Deze workshop was ook al aangeboden bij de opening van de tentoonstelling *Nordic Art*. 'Spotlight!' was een modeworkshop met als inhoudelijke factor de tentoonstellingen *Alaïa* en *Iris van Herpen*. Deelnemers kregen een rondleiding in de tentoonstellingen en gingen hierna zelf een kledingstuk maken. Dit kledingstuk werd later op zaal geshowd aan de 'argeloze' bezoeker. Vanaf september werden aan het einde van elke maand inloop-workshops aangeboden over wisse-lende actuele onderwerpen. In de herfstvakantie bleek de inloopworkshop rondom het Groningen-koffertje van *Yin Xiuzhen* een groot succes. Deelnem-ers konden een herinneringskoffertje maken met diverse materialen, waarbij zij een favoriete plek (al of niet fictief) vast konden leggen en meenemen. Eind november werd een workshop gehouden naar aanlei-ding van de tentoonstelling *Marc Bijl*, over symbolen. In de Kerstvakantie werd een workshop aangeboden over *Nordic Art*, waarbij een Noords landschap in transparante lagen gemaakt kon worden.

BASISONDERWIJS

Twee maal per jaar werd via email een aanbod aan het basisonderwijs gedaan met de bestaande en nieuwe mogelijkheden. In verband met de personele bezuinigingen op het boekingskantoor, is de boeking van basisscholen overgenomen door de afdeling educatie. Daartoe is een verbeterde boekingssyste-matiek ontwikkeld, via het webformulier. De meeste scholen hebben geboekt voor de overzichtstentoonstelling van *Jan Altink*. *Iconen van het Groningerland*. Vooral het Speciaal (B) Onderwijs, alle clustergebieden, hebben een bezoek gebracht.

De overzichtstentoonstelling van Jan Altink stond centraal bij het Speciaal (B) Onderwijs en de kleuters van het primair onderwijs.

In het Speciaal Onderwijs zitten kinderen met een beperking. We hebben gekozen voor een aanpak waarbij meerdere zintuigen worden geprikkeld. We hebben gemerkt dat kinderen van cluster 3 (verstan-delijk beperkt) een zeer goede tactiele waarneming hebben. Tijdens de rondleiding werden een aantal winter- en zomerschilderijen besproken. Geluids-fragmenten en attributen typerend bij het schilderij trokken de kinderen als het ware in het onderwerp. Bij 'Het Witte Paard' hoorde het geluid van onweer. De kinderen zagen nu dat er een zeer donkere lucht te zien was met dreigend onweer. Stilte voor de storm. Het hooi moest daarom snel van het land. De kinderen kregen hooi in de handen. Hooi kennen de kinderen als voedsel en hokvulling voor hun konijnen; dat het oorspronkelijk gedroogd gras is, was voor veel kinderen nieuw. We hebben voor de kleuters van het primair onderwijs voor dezelfde aanpak gekozen. De reacties waren zo positief dat uiteindelijk alle groepen van het basis onderwijs het Speciaal Onderwijs programma volgden.

JUNIORCLUB

De JuniorClub wil alle kinderen enthousiast maken voor het museum, de collectie en het gebouw. Voor kinderen die het museum nog niet kennen is het museum verrassend laagdrempelig. Clubmasters zijn Inge van der Veen en Annet Cupédo. Het telkens veranderende tentoonstellingsprogramma en de bestaande collecties van het museum bieden fantastische mogelijkheden om kinderen voor het museum enthousiast te maken. Het jaar 2012 was voor de leden van de JuniorClub een jaar vol variatie. Het begon met een bezoek aan de designstudio van Rudo Menge, huisontwerper van het Groninger Museum. In de zomer beleefden de JuniorClubleden in de traditie van de Group of Seven rond de tentoon-stelling *Painting Canada* een buitenschildermiddag. Zomaar een paar voorbeelden van het afwisselende programma waar de meer dan honderd leden van de JuniorClub het afgelopen jaar van hebben genoten. In het jaar 2012 bleef het ledenbestand stabiel. Ook in 2012 namen een aantal dertienjarigen afscheid en werden er een aantal zeventienjarigen lid. De ongeveer honderd leden zijn inmiddels bekend met een aantal jaarlijks terugkerende feestjes, waaronder de bekend-making van de winnaar 'Kleur de Jas van Qee'. De achtjarige Thijs Peters werd als winnaar door de jury geroemd vanwege de eigentijdse uitstraling van zijn Qee.

De vrolijke tentoonstelling van *Yin Xiuzhen* was aanleiding voor een workshop waar de leden de mouwen opstroopten en in het atelier een reiskoffertje vulden met hun eigen 3D vakantie verhalen.

Zelf iets maken in het atelier blijft voor veel leden favoriet, natuurlijk altijd gecombineerd met een bezoek aan de tentoonstelling. 'Maak je Bijl' was zo'n workshop waarbij het zien van het werk van Marc Bijl de leden inspireerde tot de meest verrassende kunstwerken in de stijl van Marc Bijl.

De afsluiter van het jaar, inmiddels een feestelijk traditie, is de opening van de wintertentoonstelling waar alle leden een officiële uitnodiging voor ontvangen. De kans voor hun vader, moeder, opa of oma om als introducee een keer een fantastische avond in het museum te beleven.

De Qeeqaboo is de nieuwsbrief van de JuniorClub, met de vaste rubrieken LeukLid, GigaGebeurd, QoolQee en KunstKnaller. Deze viel elk kwartaal bij de leden op de mat.

In de rubriek WaanzinnigWerk staan de verschillende medewerkers van het museum in het zonnetje. Op de valreep stelde de nieuwe directeur zichzelf voor in deze rubriek.

VOORTGEZET ONDERWIJS

Bij de grote tentoonstellingen werden kijkwijzers, lessuggesties en informatiebijeenkomsten verzorgd. De producten zijn didactische basismaterialen, waarmee de tentoonstellingen door leerlingen bezocht kunnen worden. Docenten worden uitdrukkelijk uitgenodigd hier zelf aspecten aan toe te voegen in de voorbereiding en evaluatie, zodat een ideaal museumbezoek door scholen bestaat uit een voorbereiding op school, een museumbezoek en een opdracht of evaluatie op school. De docenteninformatiebijeenkomsten vonden plaats op 11 januari (*Alaïa*), 25 april (*Iris van Herpen*) en 31 oktober (*Marc Bijl, Veendorp*) en werden door gemiddeld 35 leerkrachten bezocht. Kijkwijzers voor VMBO en voor Havo/VWO werden gemaakt bij de tentoonstellingen van Iris van Herpen (door stagiaires Lidia Bonder en Leonie van der Horst), *Marc Bijl, Veendorp* en *Nordic Art* (door stagiair Yuri Appelo). Bij de kijkwijzers over Marc Bijl was deze ook opgenomen in de GM collector. Leerlingen kregen een van tevoren gevulde GM collector over de kunstenaar, en een link die ze op hun smartphone (via het gratis draadloos internet van het museum) konden openen op zaal. In elke zaal konden ze het filmpje bekijken waarin de kunstenaar kort zijn werk uitlegt en speciale vragen beantwoorden. Het gebruik van de telefoon als vervanging van de door leerlingen vaak als saai ervaren papieren kijkwijzer past goed bij de doelstellingen van educatie: het

verwachtingspatroon doorbreken, nieuwsgierig maken en tot meningsvorming aanzetten. Docenten zijn nog vaak minder ingesteld op het gebruik van de telefoon als communicatiemiddel dan de leerlingen. Aangezien goede voorbereiding en uitleg ter plekke onontbeerlijk is, onderzoekt de afdeling of in de toekomst wellicht beter met een app voor de telefoon of QR codes gewerkt kan worden.

TOTAAL AANTAL BEZOEKEN ONDERWIJS

Basisonderwijs:	2744 verdeeld over 118 groepen
Speciaal onderwijs:	121 verdeeld over 7 groepen
Voortgezet onderwijs:	5405 verdeeld over 184 groepen
MBO/ ROC:	1678 verdeeld over 52 groepen
HBO/universiteit:	1273 verdeeld over 24 groepen
Duitse scholen:	451 verdeeld over 12 groepen
Kinderfeestjes:	6

Totaal aantal bezoekers: 11.672

STUDENTEN

Het bereiken van de studentenwereld in Groningen (één op de vier inwoners) wordt steeds meer een speerpunt voor de afdeling educatie en publieksinformatie. Studenten verblijven zo'n vier jaar in de stad en zwermen daarna uit; het museum wil hen graag tot 'ambassadeurs' van het museum en van Groningen maken.

Het goede samenwerkingsverband met de studentenvereniging IK van Kunsten, Cultuur en Media (RUG) bestaande uit jaarlijkse museumsalons, werd enthousiast voortgezet. Er werden avonden georganiseerd, op 5 april en 11 december, met aandacht voor de actuele tentoonstellingen (rondleidingen), lezingen, debat, en entertainment. Gemiddeld worden de avonden bezocht door 125 tot 150 personen. De avonden worden ter plekke geëvalueerd door de bezoekers en krijgen gemiddeld goede beoordelingen. Het streven is om dit goede voorbeeld na te volgen met meerdere opleidingen of met studentenverenigingen dergelijke avonden te organiseren. Zo werd een avond georganiseerd met de studentenvereniging Navigators, onder leiding van GM insider Carmen van Bruggen. In samenwerking met studenten van Academie Minerva werd op 10 april een avond gehouden, waarop studenten eigen werk lieten zien en er lezingen waren door galeriehouder Tsjalling Venema, performances en muziek. Op 8 februari was er een ontvangst met discussie voor studenten van de Klassieke Academie voor Schilderkunst.

De GM insiders, de groep van studentvrijwilligers opgericht in 2011, hielden regelmatig vergaderingen

en werkbesprekingen. De groep bestaat uit een wisselend aantal studenten van diverse studierichtingen, die in werkgroepjes projecten ontwikkelen en uitvoeren. Tot aan de zomer vervulden enkelen ook regelmatig diensten op zaal en in het infocenter, om bezoekers onder meer de werking van de GM collector uit te leggen. Door de studieverplichtingen en wisselingen in de groep bleek het niet mogelijk een structurele bezetting te maken. Daarom is de nadruk na augustus vooral gelegd op het ambassadeurschap buiten het museum, bij de eigen studie, vereniging of huisgenoten. GM insiders maakten een speels Youtube filmpje over het gebouw, als reactie op een kunstproject, wisselden nieuws en aanbevelingen uit op de eigen facebookpagina 'Inside het Groninger Museum, ondersteunden bij de live-avonden en verspreidden flyers en tickets voor deze avonden.

SAMENWERKINGSVERBANDEN

Studenten media, evenementen en techniek van het Noorderpoortcollege deden mee aan een onderwijsproject gebaseerd op de tentoonstelling van Marc Bijl. Diverse malen bezochten de studenten de expositie met toelichting, en deden zij inspiratie op voor eigen werken en events. Deze resulteerden in een presentatieavond voor medeleerlingen en genodigden begin 2013 in het Coop Himmelh(l) au paviljoen.

De IMC Weekendschool deed een project met beeldend kunstenaars en museumdocenten van het Groninger Museum, waarbij 43 kinderen (10-12 jaar) het museum bezochten en geïnspireerd door de kunstwerken, onder begeleiding van kunstenaars in diverse technieken werken maakten. Deze werden gepresenteerd op een eindtentoonstelling in het auditorium van het museum.

Met I3d Groningen werd het Horizon project gedraaid. Leerlingen van diverse basisscholen kregen een speciale rondleiding over het design van het museumgebouw en vertaalden dit, begeleid door medewerkers van I3d, in virtuele driedimensionale voorwerpen. Deze werden gepresenteerd in de virtuele Groninger Museum wereld van I3d.

Ook het Alfa college was weer rijkelijk vertegenwoordigd met de groepen Participatie (volwassenen met een licht verstandelijke beperking) en de NT2 groepen. Vooral voor deze groepen bleken de geluidsfragmenten een speelse manier om de Nederlandse taal te oefenen. In het atelier schilderden de volwassenen met het kleurenpalet van de Ploeg hun eigen landschap.

Het verzorgingstehuis Maartenshof en de serviceflat Maarwold hebben beide op locatie een powerpoint lezing gehad over Jan Altink. Hierna hebben bewoners een bezoek aan het museum gebracht. Jan Altink was het hoofdonderwerp maar de overige tentoonstellingen wilden ze ook even meepikken. Bewoners van Maartenshof hebben na de zomer nog een powerpointlezing gekregen en een bezoek gebracht aan de tentoonstelling *Painting Canada*.

LEZINGEN EN ONTVANGSTEN

Veel aandacht werd dit jaar geschonken aan de kwaliteit van de rondleidingen en onderwijsleergesprekken van de museumdocenten. Naast de cyclus van instructierondleiding door kunstenaar/conservator op de vrijdagmiddag vóór de opening en een algemeen introductierondleiding op dinsdagochtend voor museummedewerkers, werd een systeem ontwikkeld van verdiepingsbijeenkomsten voor rondleiders en museumdocenten. De rondleiders oefenen zelf een stuk van de tentoonstelling en discussiëren hierover met hun collega's en de inhoudelijke begeleiders. De museumdocenten krijgen een extra didactisch gerichte rondleiding, waarbij de mogelijkheden voor het onderwijs centraal staan.

Gestimuleerd door de komst van museumdirecteur Andreas Blühm werden verbeterpunten voor educatie voorbereid en aangepakt. Hieronder vallen onder meer de multimediatool voor het gebouw (door stagiaire Janneke Stelpstra), tekstbordjes in drie talen voor het gebouw, reguliere workshops in vakanties en op het einde van de maand voor families, betere zichtbaarheid van de workshop en van de activiteiten van educatie.

INFORMATIECENTRUM

Net zoals het vorige verslagjaar is ook dit jaar het informatiecentrum hard getroffen door de reorganisatie als gevolg van de bezuinigingen. Daardoor is de dienstverlening in het informatiecentrum sterk beperkt.

BIBLIOTHEEK

Het saneren van de collectie wordt nog steeds voortgezet. Boeken, tentoonstellingscatalogi en tijdschriften, die de laatste jaren niet zijn geraadpleegd en waarvan de verwachting is dat dit in de toekomst ook niet het geval zal zijn, worden verwijderd. Hierbij wordt steekproefsgewijs gecontroleerd of de publicaties die niet worden gesaneerd goed zijn geregistreerd en beschreven. De in 2004 gestarte retrospectieve invoer van artikelen is in 2012 vervolgd. Alle ingevoerde artikelen

worden gescand en als afbeelding in het record geplaatst. Het artikel is bij het aanklikken direct in Adlib te lezen.

De aantallen ingevoerde records zijn ook in 2012 hoog, ondanks langdurige afwezigheid van een medewerker.

Ingevoerde records 1888 (boeken 524, av-media 52, artikelen 1312)
Totaal ingevoerd: 63.499

FILMS

In het filmzaaltje in het informatiecentrum zijn dit jaar korte films vertoond bij de tentoonstellingen: *Studio Job*, *Azzedine Alaïa*, *Iris van Herpen*, *De Ploeg*, *Marc Bijl* (uit de serie 'Hollandse Meesters') en *Nordic Art*. De films over *Iris van Herpen* en *Nordic Art* zijn samengesteld door medewerkers van het informatiecentrum.

In het auditorium waren lange films te zien over Azzedine Alaïa en Tom Thomson.

COMMUNICATIE, PR EN MARKETING

MEDIA

De tentoonstellingen en activiteiten kregen vanuit de media veel positieve aandacht. Ook andere onderwerpen zoals de financiële tekorten, bezuinigingen en het aftreden van Kees van Twist kwamen aan bod. Helaas kwam het Groninger Museum hierdoor vaak negatief in het nieuws. De aanstelling van de nieuwe algemeen directeur Andreas Blühm betekende een nieuwe fase en goed nieuws voor het Groninger Museum.

De tentoonstellingen van *Azzedine Alaïa* en *Iris van Herpen* trokken ook veel media vanuit buitenland. Naomi Campbell was als gast aanwezig bij de tentoonstelling van *Azzedine Alaïa* en zij bracht natuurlijk de nodige aandacht in de media. De ARD heeft uitgebreid stilgestaan bij de tentoonstelling van *Iris van Herpen*.

De persbijeenkomsten werden goed bezocht door journalisten en de nationale en regionale televisie besteedden bijna iedere maand aandacht aan de tentoonstellingen. De publiciteitsoverzichten van de tentoonstellingen geven een mooi mediaoverzicht hierover.

Als voorbereiding op de tentoonstelling *Nordic Art* organiseerde het museum in samenwerking met SRC cultuurtoerisme een persreis naar Kopenhagen, Stockholm en Helsinki. De reis werd financieel ondersteund door SRC Cultuurtoerisme.

PUBLIEKSONDERZOEK

Het publieksonderzoek is voor het Groninger Museum een belangrijk instrument om het bezoek aan de exposities *Azzedine Alaïa*, *Iris van Herpen*, *Jan Altink* en *Familie Verte* te evalueren. Het museum hecht veel waarde aan de mening van zijn publiek en is zeer geïnteresseerd in het profiel en de bevindingen van de bezoekers. De belangrijke conclusies zijn in het kort samengevat: de museumbezoeker waardeert alle vier de tentoonstellingen met een hoog gemiddeld rapportcijfer. Het percentage bezoekers dat uit de drie noordelijke provincies komt is met vijf procent gestegen. Het percentage buitenlandse bezoeker is met zes procent gestegen. Het aantal frequente bezoekers wordt steeds groter. Daarbij geeft het onderzoek inzicht in het bestedingspatroon van het publiek.

SAMENWERKINGSVERBANDEN EN EXTRA ACTIES

Door de vele samenwerkingsverbanden met BankGiro Loterij, de RUG (Nacht van Kunst en Wetenschap), Prins Claus Conservatorium -

Hanzehogeschool Groningen, Marketing Groningen en het Dagblad van het Noorden, de Canadese Ambassade, Public Express en Bos&Bos Catering werd het Groninger Museum meer zichtbaar voor geïnteresseerden en werd het publiek gestimuleerd om een bezoek te brengen aan het museum. Op de Uitmarkt in Amsterdam werd het nieuwe programma gepromoot.

ONLINE COMMUNICATIE

Website

In 2012 is de corporate website samen met sociale media onderdeel van een cross mediale online strategie, waarbij de website centraal staat. De website stelt de Nederlandstalige, Engelstalige en Duitstalige bezoeker in staat om met één muisklik de gebruikelijke bezoekeninformatie te vinden, maar nodigt ook uit om tentoonstellingen en collecties met bijbehorende educatieve programma's en activiteiten online te doorzoeken en te onderzoeken. In mei 2012 werd de collectieregistratie (Adlib) in de nieuwe vormgeving online gezet en aan de website gekoppeld.

www.groningermuseum.nl in cijfers

400.168 bezoekers (399.435 in 2011)
281.804 unieke bezoekers (285.173 in 2011)

De vijf best bezochte tentoonstellingen op de website:

Iris van Herpen (48.942 paginaweergaven)
Azzedine Alaïa (41.942 paginaweergaven)
Yin Xiuzhen (40.723 paginaweergaven)
Painting Canada (38.129 paginaweergaven)
Jan Altink (27.946 paginaweergaven)

Sociale media

Het belang van het gebruik van sociale media voor het Groninger Museum heeft zijn waarde in 2012 bewezen op Twitter en Facebook. De doelstelling was om een zo positief mogelijk beeld van het Groninger Museum naar buiten te blijven uitdragen. Tijdens de tentoonstelling *Painting Canada* werden de reacties langzamerhand weer positiever na een golf van negatieve reacties op de financiële situatie. In 2012 werden voor nieuwe doelgroepen nieuwe kanalen gezocht en niet (meer) populaire sociale mediakanalen werden afgestoten (Hyves en Myspace). Er werd een account gemaakt voor het nieuwe Pinterest, een sociale netwerksite waar op prikborden afbeeldingen gedeeld worden. Het museum is er trots op nog steeds een

voortrekkersrol te vervullen met het microblog Twitter. Aan het eind van 2012 stond het museum net als het jaar ervoor op de 9de plaats in de Museum Twittergids Top 100 van Nederlandse musea (<http://museum.twittergids.nl>).

Twitter @groningermuseum in cijfers

Ca. 6.000 volgers (3.474 in 2011)

Facebook in cijfers

3.701 likes (1.598 in 2011)

Gemiddeld 3.200 mensen bereikt per maand (ongeveer 1.360 in 2011)

Voor het eerst werden een aparte Twitteraccount en Facebookpagina in het leven geroepen om deelnemers van de Fashion ontwerpwedstrijd te inspireren en van informatie te voorzien. Dit ondersteunde het bezoek aan de website – de pagina's van de modetentoonstellingen van *Iris van Herpen* en *Azzedine Alaïa* werden het meest bezocht – en daarmee ook het tentoonstellingsbezoek.

Overige online kanalen:

Youtube en Vimeo, waarop filmpjes van de tentoonstellingen, optredens en time lapse filmpjes van de opbouw werden gezet
Flickr waarop foto's van de JuniorClub en de Fashion ontwerpwedstrijd werden gezet
Foursquare (location based medium)
LinkedIn (sociaal netwerk)

MOBIELE COMMUNICATIE

In het museum kon de bezoeker gebruik maken van draadloos internet en zo de corporate website van het museum bekijken op hun mobiele telefoons. Het is de bedoeling dat deze website in 2013 verder geschikt gemaakt gaat worden voor de mobiele telefoon.

PUBLIEKSACTIVITEITEN

De afdeling Publieksactiviteiten is verantwoordelijk voor het organiseren van een aantal openingen van kleine tentoonstellingen, publieksactiviteiten, activiteiten met samenwerkingspartners, het begeleiden van de vrijwilligers en het beantwoorden van publieksreacties. De grote openingen worden in samenwerking met de afdeling Commerciële Ontvangsten georganiseerd.

Openingen

Met een diner voor een kleine groep gasten, een muzikale omljsting en een openingswoord werden de tentoonstellingen *Iris van Herpen*, *Yin Xiuzhen* en

Marc Bijl officieel geopend. De kunstenaars waren hierbij aanwezig. De grote tentoonstellingen zijn door bijzondere gasten geopend. Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Margriet der Nederlanden opende de tentoonstelling *Painting Canada*. Gastconservator David Jackson opende de tentoonstelling *Nordic Art*.

Activiteiten

'De Ploegdag' is een jaarlijks terugkerende dag waarin de kunstenaars van de Ploeg centraal staan. Dit jaar sloot de dag aan bij de tentoonstelling van *Jan Altink*. De dag bestond naast het officiële gedeelte, waarin onder andere het Ploegjaarboek werd gepresenteerd, uit een lezing, een poëtische rondleiding en een kinderactiviteit.

Op 26 juni vond voor de derde keer 'De Nacht van de Kunst & Wetenschap' plaats in het Groninger Museum. Tijdens deze avond waren er diverse activiteiten in het museum, bestaande uit muziekoptredens, stand-up comedy, (dj) workshops, lezingen. Vanzelfsprekend was er de mogelijkheid om op deze avond de tentoonstellingen te bezoeken. Tijdens deze avond bezochten 2.400 bezoekers het museum. Vanaf het najaar is er een samenwerking met het Prins Claus Conservatorium. Iedere eerste zondag van de maand zijn er concerten georganiseerd waarbij studenten van het Prins Claus Conservatorium stukken spelen die aansluiten bij de tentoonstellingen die te zien zijn in het Groninger Museum. Tijdens de 'Nacht' werden op de Gouden Toren en op televisieschermen in de entreehal een zogeheten Social Wall geprojecteerd. Hierop kon men alle Twitter- en Facebookberichten lezen die over de manifestatie werden geschreven.

Het NAIP Ensemble (New Audiences and Innovative Practice) van het Prins Claus Conservatorium, trad op tijdens de opening van de tentoonstelling *Nordic Art*.

Naast bovengenoemde activiteiten werden in 2012 activiteiten georganiseerd rondom de tentoonstelling van *Jan Altink*, de Boekenweek, de dag van de poëzie en de start van het Kunstseizoen.

Rondom de tentoonstelling van *Jan Altink* is er een samenwerking aangegaan met de Groninger Landschappen. Gezamenlijk is er een activiteit georganiseerd waarbij de aanwezigen een inleiding kregen op de tentoonstelling en vervolgens op de fiets langs de plekken gingen waar Altink had geschilderd. Ook was er een samenwerking met de BankGiro Loterij. Samen met de loterij organiseerde het museum een Burenavond en een MuseumMaandag voor lezers van de *Kampioen*.

Voor de leden van de Vrienden Vereniging zijn verschillende lezingen georganiseerd.

INFORMATIEBALIES

De vrijwilligers in het Groninger Museum zijn bijna allemaal werkzaam bij de twee informatiebalies. In totaal werd de bezetting van beide balies in 2012 door 47 mensen ingevuld. Deze vrijwilligers vormen het eerste aanspreekpunt voor de bezoekers en zijn verantwoordelijk voor het verstrekken van algemene informatie over de tentoonstellingen, het gebouw en de activiteiten, de uitgifte van de Multimediatour en de kinderspeurtocht Art Trek, de registratie van de gevonden en verloren voorwerpen in het gebouw. Daarnaast kunnen museumbezoekers een publieksreactie achter laten bij de vrijwilligers van de informatiebalie.

COMMERCIEËLE ACTIVITEITEN

2012 stond voor de afdeling Commerciële Activiteiten in het teken van uiteenlopende doelgroepen. Door het organiseren van ontvangsten, rondleidingen en arrangementen en door strategische samenwerkingsverbanden en joint promotions werden extra inkomsten en free publicity gegenereerd. Daarnaast droegen de commerciële activiteiten bij aan de verbetering van de economische spin-off en aan de positieve uitwerking op het imago van het museum. De samenwerking met vaste partners zoals GasTerra, BankGiro Loterij, *Dagblad van het Noorden*, SRC Cultuurvakanties, NS, Rabobank, Vrije Academie en de Museumvereniging werd in 2012 succesvol gecontinueerd en resulteerde in tal van acties en arrangementen op regionaal en nationaal niveau.

Opmerkelijke projecten in 2012 waren:

Fashion Ontwerpwedstrijd

Het Groninger Museum wil op actieve wijze talent op het gebied van ontwerpen promoten. Om creativiteit te stimuleren is in samenwerking met mediapartner het Dagblad van het Noorden de ontwerpwedstrijd ontwikkeld: een jaarlijks terugkerend event gekoppeld aan de actuele tentoonstelling. In 2012 vond ter gelegenheid van de tentoonstellingen van modeontwerpers *Azzedine Alaïa* en *Iris van Herpen* de Fashion Ontwerpwedstrijd plaats: een uitnodiging aan jong en oud om zich te laten inspireren door de tentoonstellingen en zelf een jurk te ontwerpen voor Barbie. De wedstrijd trok ruim 400 deelnemers, jong en oud en afkomstig uit het hele land. De vakjury, bestaande uit *Iris van Herpen*, *Cécile Narin* (hoofdredacteur *ELLE*) en Sue-an van der Zijpp (conservator), beoordeelde de ontwerpen en koos uit iedere leeftijdscategorie drie prijswinnaars. De gekozen ontwerpen werden tentoongesteld in de vitrines in het Informatiecentrum.

Painting Canada

Ter gelegenheid van de tentoonstelling *Painting Canada* vond in samenwerking met de ambassade van Canada een feestelijk openingsevent plaats in aanwezigheid van HKH Prinses Margriet en de Canadese ambassadeur James Lambert. Speciaal voor deze gelegenheid werd de viering van Canada Day – de nationale feestdag van Canada – verplaatst van Den Haag naar het Groninger Museum. De opening, waar 1200 gasten aanwezig waren, was de aftrap van een succesvolle tentoonstelling die veel belangstelling heeft getrokken en waarbij vele acties en ontvangsten voor het publiek en sponsors zijn gerealiseerd.

ArtPlus

Kunst en de collectie en de tentoonstelling van het Groninger Museum toegankelijk maken voor een brede doelgroep, is het uitgangspunt voor de cursus ArtPlus die in september 2012 van start is gegaan. De cursus combineert thema's uit de kunstgeschiedenis met de collectie en de tentoonstellingen van het Groninger Museum en wordt gegeven door (gast) conservatoren van het Groninger Museum. De eerste ArtPlus was in korte tijd volgeboekt; in 2013 is de tweede ArtPlus gestart.

Nordic Art 1880-1920

De opening van de tentoonstelling *Nordic Art 1880-1920* met 800 genodigden was een avond vol muziek, dans en poëzie met als doel de gasten te inspireren en te prikkelen. Het was in zijn vorm tevens het startsein voor Groninger Museum LIVE!: een gevarieerd festival met muziek, theater, dans, literatuur en beeldende kunst met de tentoonstelling *Nordic Art 1880-1920* als inspiratie.

PERSONEEL EN ORGANISATIE

ORGANISATIEONTWIKKELING

Vanaf de jaarwisseling 2011/2012 werd duidelijk dat de financiële situatie van het museum zodanig negatief was, dat ingrepen in zowel de aansturing van de organisatie als in de personele sfeer niet konden uitblijven.

In opdracht van de gemeente en van de provincie Groningen heeft interim directeur George Verberg een Herstelplan voorgelegd op basis waarvan het Groninger Museum een structureel gezonde financieel-economische toekomst tegemoet kon gaan. Het Herstelplan was voorwaarde om eind 2011/begin 2012 de acute financiële nood te helpen oplossen, dat wil zeggen het dreigende faillissement af te wenden. Daarnaast was het Herstelplan het criterium voor de gemeente Groningen om een aanzienlijke financiële bijdrage beschikbaar te stellen om een basis te leggen onder een structureel financieel gezond museum.

Na – weliswaar langdurig - overleg met de Ondernemingsraad en de vakbonden Abvakabo FNV en CNV Publieke Zaak - is een Reorganisatie en Afslankingsplan doorgevoerd, dat zowel leidde tot vermindering van het aantal medewerkers als tot het terugbrengen van het aantal afdelingen naar grotere eenheden. Met in achtneming van de rol van de Ondernemingsraad is begin mei 2012 bekend gemaakt welke werknemers de organisatie moesten verlaten. De reorganisatie had voor 6 medewerkers gedwongen ontslag tot gevolg en voor 9 medewerkers betekende dit het inleveren van contracturen.

De wijzigingen binnen de afdelingen hebben geleid tot een duidelijker besluitvormingsstructuur. Het managementteam, waarin alle afdelingshoofden evenals de Controller en de HR Adviseur zitting hebben, is opnieuw ingesteld. Daarnaast heeft een herverdeling plaatsgevonden van de beschikbare budgetten met een grotere budgetverantwoordelijkheid voor de afdelingshoofden voor zowel de afdelingsprojecten als voor de personele taken. Deze verandering zijn doorgevoerd op basis van het advies van bureau HEC (Het Expertise Centrum). Omdat deze nieuwe werkwijze behoorlijke veranderingen met zich meebrengt en leidinggevendend daarvoor ook ingewerkt moeten worden zal het jaar 2013 als overgangsjaar gelden. Op basis van ervaringen in de praktijk zullen eventueel bijstellingen plaatsvinden.

De reorganisatie en de daarop volgende ontwikkelingen hebben op de medewerkers grote invloed gehad. Het is een bijzonder nare tijd geweest voor alle betrokkenen door de grote onrust en demotivatie over de dreiging met ontslag, het gedwongen vertrek van collega's en de toegenomen werkdruk na herverdeling van taken.

De flexibiliteit en de belastbaarheid van de medewerkers van het Groninger Museum bleek echter groot. De gebeurtenissen in het jaar 2012 hebben slechts in een enkel geval geleid tot (ziekte)verzuim. Alle medewerkers waren zeer betrokken bij het museum en hun werk en iedereen heeft zijn uiterste best gedaan om de bezoekers - net als altijd - een gastvrij gevoel te geven en niets te laten merken van de interne problematiek. Prioriteit is gegeven aan de kwaliteit van de tentoonstellingen, de activiteiten en evenementen.

Met het aantreden van Andreas Blühm als nieuwe algemeen directeur per 1 september 2012 is de focus gericht op het verder ontwikkelen en presenteren van exposities, educatieprogramma's en publieksactiviteiten op het kwaliteitsniveau dat het publiek van het Groninger Museum mag verwachten.

SAMENSTELLING PERSONEELSBESTAND (PEILDATUM 31 DECEMBER 2012)

	Aantal T	M	V	Fte T	Fte M	Fte V
Onbepaalde tijd	52	27	25	45,68	25,40	20,28
Bepaalde tijd	-	-	-	-	-	-
Maatschappelijke banen	4	1	3	3,44	1,00	2,44
Gedetacheerd (ingeleend)	11	11	0	9,38	9,38	0
Uitzend/Payroll medewerkers	43	15	29			
Vrijwilligers informatiebalie	49	5	44			
Vrijwilligers GM insiders	11	1	10			
Stagiaires (over heel 2012)	20	20	10			
waarvan MBO niveau 2	11	9	2			
HBO Universitair	9	1	8			

GESUBSIDIEERDE ARBEIDSPLAATSEN

WSW-banen

De samenwerking met de dienst Iederz van de gemeente Groningen is wederom op de bekende plezierige manier voortgezet. Per eind december 2012 zijn op detachingsbasis 9 medewerkers werkzaam bij de afdeling Beveiliging en 2 medewerkers bij het Infocentrum van de afdeling Educatie en Publieksinformatie. Wel is gebleken dat een aantal van hen door sociaal-medische problematiek zeer intensieve begeleiding nodig heeft. Deze problematiek leidde regelmatig tot uitval en trok een zware wissel op de personele bezetting van de afdelingen.

Maatschappelijke gesubsidieerde banen

De afdeling Beveiliging, waar vier medewerkers met een M-baan werkzaam zijn, is met het oog op de vereiste bezettingsgraad gespaard gebleven bij de Reorganisatie en Afslanking. De betreffende vier medewerkers hebben als perspectief gekregen dat zij per 1 januari 2015 definitief in de formatie van het museum worden opgenomen. Het museum blijft tot deze datum gebruik maken van de afbouwregeling van de maatschappelijk gesubsidieerde banen.

Stagebeleid en uitwisseling kennis

De reeds jarenlang bestaande samenwerking met meerdere opleidingsinstellingen in Groningen en daarbuiten is voortgezet en waar mogelijk geïntensiveerd. Echter, in het reorganisatiejaar 2012 zijn er door de onrust en veranderingen minder stagemogelijkheden dan voorheen geweest.

Tot de vaste samenwerkingspartners behoren de Rijksuniversiteit Groningen, de Hanzehogeschool, het Noorderpoortcollege en het Alfacollege, de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden en Windesheim Zwolle. Ook voor studenten vanuit andere instellingen is en blijft het mogelijk een stageplaats in

het Groninger Museum te verwerven, indien een passende plek beschikbaar is.

De afdeling Educatie en Publieksinformatie neemt bij begeleiding van stagiaires een bijzondere plaats in door het aantal studenten dat afkomstig van verschillende opleidingen gelijktijdig binnen deze afdeling relevante praktijkervaring kan opdoen. In de afgelopen jaren zijn min of meer reguliere plaatsen beschikbaar gekomen voor de docentenopleidingen van de zowel de Academie Minerva (Hanzehogeschool) als van de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden.

Verder is er regelmatig een stagiair van KCM (Kunst, Cultuur en Media) van de RUG, van CMV (Culturele Maatschappelijke Vorming) van Windesheim in Zwolle en van de NHL Leeuwarden.

De studies blijken goed aan te sluiten bij de praktijk en het Groninger Museum heeft goede ervaringen met de studenten.

De GM-insiders, die eveneens vanuit de afdeling Educatie en Publieksinformatie worden gecoördineerd, zijn studenten die op vrijwillige basis educatieve activiteiten begeleiden. Deze studenten werft het Groninger Museum uit alle kunstopleidingen maar vooral uit KCM en kunstgeschiedenis van de RUG en daarnaast ook uit Minerva.

De GM-insiders ondersteunen educatie en adviseren over de ontwikkeling van educatieve activiteiten ter vergroting van de publiciteit van deze activiteiten onder studenten als specifieke doelgroep.

Niet onvermeld mag blijven dat ook de samenwerking met de RUG voor studenten uit de (betrekkelijk nieuwe) conservatorenopleiding van de RUG tot een goede stagemogelijkheid heeft geleid.

OPLEIDING EN ONTWIKKELING

2012 was in verband met de afslanking en reorganisatie niet bepaald een jaar waarin budget, tijd en capaciteit beschikbaar was voor het volgen van opleidingen of trainingen. Ook waren medewerkers niet geneigd om onder de onzekere omstandigheden energie te steken in verdere ontplooiing. Alle aandacht is gericht geweest op het behoud van banen en het uitvoeren van de noodzakelijke werkzaamheden in een financieel zeer moeilijke situatie. Wel heeft onder de afdelingshoofden een inventarisatie van de gewenste en benodigde opleidingen plaatsgevonden. De uitvoering daarvan wordt in 2013 ter hand genomen.

ZIEKTEVERZUIM

Hoewel het verzuimpercentage in 2012 steeg van 5,82 % naar 7,24%, is deze toename niet te herleiden tot de reorganisatie. De stijging werd vooral zichtbaar in de tweede helft van het jaar en vond zijn oorzaak in enkele langdurige verzuimzaken zonder dat daarbij sprake was van een oorzakelijke relatie met het werk. Slechts in een incidentele situatie heeft de reorganisatie tot kort (ziekte)verzuim geleid.

Jaarcijfers ziekteverzuim in %

	2012	2011	2010	2009
Bruto verzuim	7.24	5.82	3.4	4.8
Bedrijfsongevallen	0	0	0	0

ONDERNEMINGSRAAD

De ondernemingsraad bestond uit: Bert de Jonge, voorzitter, Harrie Kemper-Zijlema, secretaris, en de leden Robbie Bish, Stijn ten Hoeve en Ruud Schenk. De ondernemingsraad heeft in december 2011, na raadpleging van de achterban, een negatief advies gegeven over het voorstel tot reorganisatie door de tijdelijk algemeen directeur, de heer Verberg. In een daaropvolgende overlegvergadering zijn de directie en ondernemingsraad niet nader tot elkaar gekomen. De ondernemingsraad heeft, na opnieuw raadpleging van de achterban, vervolgens een bezwaarprocedure aangespannen bij de Ondernemingskamer. Deze zaak diende op 23 februari 2012 in het Gerechtshof Amsterdam. De rechter oordeelde dat de directie binnen twee weken een nieuwe adviesaanvraag bij de ondernemingsraad moest indienen, waarna de ondernemingsraad binnen drie weken advies zou moeten geven. Beide partijen hebben zich daaraan gehouden, maar kwamen niet nader tot elkaar: de ondernemingsraad heeft op 28 maart 2012 een negatief advies gegeven over het reorganisatieplan. Na de wettelijke opschortings-termijn van een maand is de reorganisatie door de

directie uitgevoerd. Er werd, in constructief overleg tussen directie en vakbonden, overeenstemming bereikt over een sociaal plan.

MEDEWERKERS 2012

Stand 31 december 2012

DIRECTIE

Dhr. Blühm, dr. A.R.W. (Andreas) Algemeen Directeur

CONTROLLER

Dhr. Slagter, G.R. (Geert) Controller
Mw. Bergs, J. van den (Janneke) Stagiair Controller

HUMAN RESOURCE MANAGEMENT

Mw. Schumacher, H.A.M. (Mieke) HR Adviseur

COLLECTIES

Dhr. Martens, C. (Caspar) Hoofd Collecties
Dhr. Jonge, B. de (Bert) Depotbeheer / Logistiek Planner
Dhr. Kamminga, H.A. (Henk) Medewerker Collecties (combinatiefunctie met Beveiliging)
Mw. Kloostra, J. (Jenny) Registrar
Mw. Loenhout, M.T. van (Marieke) Registrar
Mw. Rustebiel, T.T. (Thea) Medewerker Collecties (combinatiefunctie met Beveiliging)
Mw. Leemhuis, G.J. (Gartje) Vrijwilliger Collecties
Mw. Steensma, M.A. (Marlon) Stagiair Collecties

PRESENTATIES

Dhr. Wilson, M.P. (Mark) Chief Curator
Mw. Jansen, M.M.M. (Mariëtta) Conservator De Ploeg en Kunst van de 20e eeuw
Dhr. Knol, dr. E. (Egge) Conservator Archeologie, Geschiedenis, oude Regionale Kunst en Kunstnijverheid
Dhr. Schenk, R.M.F.M. (Ruud) Conservator 20e eeuwse Hedendaagse Beeldende Kunst
Mw. Zijpp, S.A.E. van der (Sue-An) Conservator 20e eeuwse Hedendaagse Beeldende Kunst

EDUCATIE EN PUBLIEKSINFORMATIE

Dhr. Kolsteren, S.T.C. (Steven) Hoofd Educatie en Publieksinformatie
Dhr. Dijkstra, R. (Rob) Coördinator Infocentrum
Mw. Groot, G. de (Geertje) Medewerker Educatieve Projecten
Dhr. Leeuw, M. de (Marten) Fotograaf
Dhr. Kremer, R.H.L. (Robert) Assistent Medewerker Infocentrum (gedetacheerd)
Dhr. Palmans, R.J. (Robert) Assistent Medewerker Infocentrum (gedetacheerd)
Dhr. Appelo, Y. (Youri) Stagiair Educatie en Publieksinformatie
Mw. Graaf, N.D. van der (Nadine) Stagiair Educatie en Publieksinformatie
Mw. Stelpstra, J.S. (Janneke) Stagiair Educatie en Publieksinformatie

UITZENDKRACHTEN EDUCATIE

Dhr. Boerjan, J.T. (Jos) Museumdocent (combinatiefunctie met rondleider)
Mw. Cingel, C. (Christine) Museumdocent
Mw. Demmer, L. (Lijsbeth) Museumdocent
Mw. Holman, A. (Aafke) Museumdocent
Mw. Huynh, T.L.T. (Lê) Museumdocent
Mw. Janssens, B.E. (Barbara) Museumdocent
Mw. Lier, G.J. (Grietineke) Museumdocent
Mw. Oostra, F. (Floor) Medewerker Educatie
Dhr. Propstra, P.H. (Peter) Museumdocent (combinatiefunctie met rondleider)
Mw. Rolleman, R. (Rosanne) Museumdocent
Mw. Stel, O.J. van der (Odile) Museumdocenten
Mw. Veen, I.J. van der (Inge) Clubmaster Juniorclub
Mw. Cupédo, A.H. (Annet) Clubmaster Juniorclub
Dhr. Voortman, T. (Tommy) Floormanager Educatie

VRIJWILLIGERS EDUCATIE

Mw. Bonder, L. (Lidia) vrijwilliger GM Insiders
Mw. Brinkmann, S. (Sylvia) vrijwilliger GM Insiders
Mw. Bruggen, C.H.D. van (Carmen) vrijwilliger GM Insiders
Mw. Dijkstra, J.J. (Julia) vrijwilliger GM Insiders
Mw. Hengstman, E. (Ellen) vrijwilliger GM Insiders
Mw. Hutten, J.H.G. (Jorien) vrijwilliger GM Insiders
Mw. Jong-Doucette, A. (Ashley) vrijwilliger GM Insiders
Mw. Jongsma, M.J. (Marit) vrijwilliger GM Insiders
Mw. Meijering, M.J. (Maayke) vrijwilliger GM Insiders
Dhr. Nijzink, W. (Douwe) vrijwilliger GM Insiders
Mw. Onwijn, J. (Jolien) vrijwilliger GM Insiders
Mw. Visser, L. (Lonneke) vrijwilliger GM Insiders

COMMUNICATIE, PUBLIC RELATIONS EN MARKETING

Mw. Selbach, J.G.T.M. (Joose) Hoofd Communicatie, Public Relations en Marketing
Mw. Beer, J. (Jeannette) Medewerker Boekingen
Mw. Boo, A.S. de (Annetje) Redacteur websites/narrow casting
Mw. Bouwers, W.M. (Willemien) Medewerker Communicatie en Public Relations
Mw. Gerritsma, A.J. (Ademiek) Coördinator Commerciële Activiteiten en Marketing
Mw. Hijum - Jager, S. van (Saskia) Coördinator Publieksactiviteiten
Mw. Aardema, S. (Simone) Stagiair Communicatie en Public Relations
Mw. Ochten, A. van (Anouk) Stagiair Commerciële Publieksactiviteiten
Mw. Dreu, M. de (Mattie) Vrijwilliger Communicatie en Public Relations

UITZENDKRACHTEN COMMUNICATIE, PR EN MARKETING

Dhr. Boerjan, J.T. (Jos)	Rondleider Commerciële Activiteiten (combinatie met Museumdocent)
Mw. Diertens, M. (Margriet)	Rondleider Commerciële Activiteiten
Mw. Dijkhuis, A.M.H. (Anneke)	Rondleider Commerciële Activiteiten
Mw. Geboers, M. (Marian)	Rondleider Commerciële Activiteiten
Mw. Mielczarek, S.C. (Sade)	Rondleider Commerciële Activiteiten (combinatie met Algemene Zaken)
Mw. Nitsch, K.E. (Kordelia)	Rondleider Commerciële Activiteiten
Mw. Passchier, A.J.C. (Arjo)	Rondleider Commerciële Activiteiten (combinatie met Floormanager)
Dhr. Propstra, P.H. (Peter)	Rondleider Commerciële Activiteiten (combinatie met Museumdocent)
Dhr. Setz, E.H. (Eric)	Rondleider Commerciële Activiteiten
Mw. Vecht, E. van der (Ellen)	Rondleider Commerciële Activiteiten
Dhr. Wichgers, J.M. (Marcel)	Rondleider Commerciële Activiteiten
Mw. Wollerich, M.G. (Marie)	Rondleider Commerciële Activiteiten
Mw. Ditmars, H.L.L. van (Elise)	Floormanager Commerciële Activiteiten (combinatie Museumwinkel)
Mw. Feijen, C. (Cindy)	Floormanager Commerciële Activiteiten
Mw. Hilst, M. van der (Marlies)	Floormanager Commerciële Activiteiten
Mw. Passchier, A.J.C. (Arjo)	Floormanager Commerciële Activiteiten (combinatie met Rondleider)
Mw. Rouwhorst, L.N. (Loes)	Floormanager Commerciële Activiteiten

VRIJWILLIGERS

Mw. Asselbergs, S.E. (Sonja)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Bak, H.F. (Ria)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Beekhuis-Winter, W. (Willie)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Boer, A. de (Anja)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Bolt, F.F. (Frances)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Boo - Huizenga, S.H.W. de (Sytske)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Boon, M. (Marianne)	Vrijwilliger Informatiebalie
Dhr. Bos, A.A. (Alex)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Bos - Willekes, C.J.M. (Nel)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Brinkgreve, W.H. (Willy)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Broekema, E.W. (Lies)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Broer, W.F. (Welmoeid)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Caspers, G.M.H. (Tineke)	Vrijwilliger Informatiebalie
Dhr. Fennema, F.R. (Fokke)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Gerrits, E.A.M. (Eliane)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Heeg, C.G. (Tineke)	Vrijwilliger Informatiebalie
Dhr. Heeringa, N. (Nanne)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Helmers - van Zijl, C.E.M. (Christa)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Hemmen, J. van (Jannie)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Hendrikse - Ouwelaan, M. (Myra)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Hendriksen, M. (Marjolijn)	Vrijwilliger Informatiebalie
Dhr. Hoek, K. van der (Kees)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Huisman, J.U.M. (Joyce)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Idema - Vissers, J.G. (Juil)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Japink, W. (Wips)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Kiewiet, Y.G. (Yvonne)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Koelers - Pit, L. (Lucky)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Kok, M.A. (Ria)	Vrijwilliger Informatiebalie

Mw. Kolk, N.A. van der (Nicoline)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Kreugel – Goedkoop, I.T. (Iet)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Kuipers, J.H. (Jantine)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Mensink-Staals, G. (Diet)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Messel - Waiboer, J.A. van (Hanna)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Moerman, M.C. (Margreet)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Paalman, H.M. (Henriëtte)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Muller - Pilon, E. (Elly)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Roelfsema, I. (Irene)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Schotborgh, M.J. (Marion)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Schuurman, C.T.J. (Clasien)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Smeth, W.A. de (Minnie)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Spanjer, H. (Henny)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Starreveld - Oom, M. (Marianne)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Tijdens, W. (Wietje)	Vrijwilliger Informatiebalie
Dhr. Tuinman, H. (Harry)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Visser, M.S. (Marjanna)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Vries, A. de (Anneke)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Wiersma, W. (Wies)	Vrijwilliger Informatiebalie
Mw. Wilde, J.F. de (Cobi)	Vrijwilliger Informatiebalie

ALGEMENE ZAKEN

Mw. Eriks, G.W. (Margreet)	Hoofd Algemene Zaken
Mw. Faucon - Kromojahjo, K.L. (Lorette)	Medewerker Secretariaat
Mw. Hogerdijk, F.A.M. (Femke)	Medewerker Digitaal Info Systeem, Financiën en P&O
Mw. Mielczarek, S.C. (Sade)	Medewerker Secretariaat (combinatie met Commerciële Activiteiten)
Dhr. Pattiwael, E.W.F. (Edo)	Medewerker Personeel & Organisatie
Dhr. Snellaars, J.K.F. (Jan)	Coördinator ICT
Mw. Topf - Lamberts, B.A.J. (Babs)	Medewerker Post en Archiefzaken
Dhr. Tuinstra, F.J. (Feiko)	Medewerker Financiën

FACILITAIRE ZAKEN

Dhr. Martens, C. (Caspar)	Hoofd Collecties (combinatiefunctie met hoofd Collecties)
Dhr. Boonstra, T. (Tjeco)	Uitvoerend Coördinator Op- en Afbouw Tentoonstellingen
Dhr. Kemper-Zijlema, H.H. (Harrie)	Uitvoerend Coördinator Gebouwenbeheer en Schilderwerk
Dhr. Zwarts, P.J. (Peter)	Uitvoerend Coördinator Facilitair en Schoonmaak
Mw. Cazemier, D. (Diena)	Medewerker Facilitair (combinatiefunctie met Beveiliging)
Dhr. Reitsma, K.J. (Klaas)	Elektricien
Dhr. Sferrazza, D. (Davide)	Huismeester
Dhr. Vrieling J. (Jan)	Technisch Huismeester/Medewerker Automatisering

UITZENDKRACHT FACILITAIRE ZAKEN

Dhr. Mual, O. (Orlando)	Technisch Huismeester
BEVEILIGING	
Dhr. Straten, R. van (Rob)	Hoofd Beveiliging
Dhr. Bos, W. (Wouter)	Coördinator Beveiliging
Mw. Bij - Rongen, B.M. van der (Bianca)	Coördinator Beveiliging
Mw. Anthonio-Veen van, J. (Jeanette)	Medewerker Beveiliging
Mw. Bonvanie, B. (Brigitte)	Medewerker Beveiliging
Mw. Cazemier, D. (Diena)	Gastvrouw Beveiliging (combinatie- functie met Facilitaire Zaken)
Mw. Dijkstra, H.J. (Hilja)	Medewerker Beveiliging
Dhr. Hekert, B. (Ben)	Medewerker Beveiliging
Dhr. Kamminga, H.A. (Henk)	Medewerker Beveiliging (combinatiefunctie met Collecties)
Dhr. Kiewiet, P. (Paul)	Medewerker Beveiliging
Dhr. Latumakulita, J. (Johnny)	Medewerker Beveiliging
Mw. Martijn, A. (Andrea)	Gastvrouw Beveiliging
Dhr. Noeken, J. (Rinus)	Medewerker Beveiliging
Mw. Rustebiel, T.T. (Thea)	Gastvrouw Beveiliging (combinatiefunctie met Collecties)
Mw. Straver - Siwalette, L. (Lily)	Gastvrouw Beveiliging
Dhr. Waldmann, H.I. (Henk)	Medewerker Beveiliging
Dhr. Berk, S. (Sadik)	Medewerker Beveiliging (gedetacheerd)
Dhr. Brink, H.A. (Henk)	Gastheer Beveiliging (gedetacheerd)
Dhr. Güven, G. (Göksal)	Medewerker Beveiliging (gedetacheerd)
Dhr. Kuipers, G.E. (Erwin)	Gastheer Beveiliging (gedetacheerd)
Dhr. Lammerts, H.N. (Harwin)	Medewerker Beveiliging (gedetacheerd)
Dhr. Rosema, J.F. (Jacob)	Gastheer Beveiliging (gedetacheerd)
Dhr. Ruiten, R.P. de (René)	Medewerker Beveiliging (gedetacheerd)
Dhr. Vries, P. de (Peter)	Medewerker Beveiliging (gedetacheerd)
Dhr. Wubbolt, R. (Rolf)	Gastheer Beveiliging (gedetacheerd)
Dhr. Drenthen, S. (Samuel)	Stagiair Beveiliging
Dhr. Evenhuis, R. (Robert)	Stagiair Beveiliging
Dhr. Plas, A. van der (Arjan)	Stagiair Beveiliging

UITZENDKRACHTEN BEVEILIGING

Dhr. Albers, M.A. (Melvyn)	Gastheer Beveiliging
Dhr. Beentjes, J. (Jasper)	Gastheer Beveiliging
Dhr. Bijsterveld, S. (Sietse)	Gastheer Beveiliging
Dhr. Buikema, D. (Daan)	Gastheer Beveiliging
Dhr. Groot, J.F. de (Johannes)	Gastheer Beveiliging
Dhr. Keizer, J. (Joey)	Gastheer Beveiliging
Mw. Noppert, W. (Winnie)	Gastvrouw Beveiliging
Mw. Picarima, T. (Tabitha)	Gastvrouw Beveiliging
Dhr. Scholte, M. (Marijn)	Gastheer Beveiliging
Dhr. Tromp, B. (Björn)	Gastheer Beveiliging
Dhr. Veen, M. van der (Michel)	Gastheer Beveiliging
Mw. Woldhuis, M.P. (Marja)	Gastvrouw Beveiliging
Mw. Woldhuis, P.M. (Petra)	Gastvrouw Beveiliging

MUSEUMWINKEL BV

Mw. Beets, C. (Cindy)	Medewerker Museumwinkel
Dhr. Graaf, J. de (Hans)	Medewerker Museumwinkel
Mw. Ditmars, H.L.L. van (Elise)	Medewerker Museumwinkel (combinatie met Floormanager)
Mw. Jong, M.L. de (Marjolijn)	Medewerker Museumwinkel

PUBLICATIES GRONINGER MUSEUM 2012

CATALOGI EN BOEKEN

IRIS VAN HERPEN

tekst Jean Paul Cauvin; forew. Sue-an van der Zijpp, Mark Wilson / Groningen; Wommelgem: Groninger Museum: BAI publishers, 2012 [s.p.]: ill. / ISBN 978-90-85866-2-37

YIN XIUZHEN

Red. Lu Jingjing, Zhang Xiyuan; forew. Sue-an van der Zijpp, Mark Wilson Hong Kong: Blue Kingfisher, 2012 306 p.: ill.

JAN ALTINK. ICONEN VAN HET GRONINGERLAND

samenst. Mariëtta Jansen, Jikke van der Spek Groningen: Groninger Museum, 2012 (herdr.) 126 p.: ill. ISBN 978-90-5048-121-2

PERIODIEKEN

GRONINGER MUSEUM: JAARVERSLAG 2011

eindred. Steven Kolsteren, Ruud Schenk, ... [et al.] Groningen: Groninger Museum, 2012 / 83 p.: ill.

PLOEG JAARBOEK 2011

samenst. en red. Mariëtta Jansen, Doeke Sijens Groningen : Stichting De Ploeg: Groninger Museum, 2012 108 p. : ill. / ISBN 978-90-5048-123-7

PUBLICATIES, LEZINGEN EN EXTERNE ACTIVITEITEN MEDEWERKERS

ANDREAS BLÜHM,

ALGEMEEN DIRECTEUR

PUBLICATIES

- Malerei und Arbeit. – In: Oliver Jordan. Industrielandschaften [red. Andreas Blühm en Michael Euler-Schmidt], Keulen: DuMont, 2012, pp. 10-86
- [Met Thomas Ketelsen] Im Geben besteht unser Leben. Die Schenkung Christoph Müller für Köln. – In: Thomas Ketelsen, Silke Tofahm, Artisten der Linie. Hendrick Goltzius und die Graphik um 1600. – Keulen: Wallraf-Richartz-Museum & Fondation Corboud 2012, pp. 7-9
- Vorwort. – In: Barbara Schaefer (red.), 1912 Mission Moderne. Die Jahrhundertschau des Sonderbundes. – Keulen: Wallraf-Richartz-Museum & Fondation Corboud 2012, pp. 9-13
- Paul Gauguin en het motief van het gaslicht. – In: Groninger Museum-magazine; Jrg. 25 nr. 2/3 (december 2012), p. 48-51
- [Met Christiane Lange] Vorwort. – In: David Jackson (red.), Nordic Art 1880-1920; Groninger Museum en Kunsthalle der Hypo-Kulturstiftung München 2012, pp. 6-7

DE COLLECTIE VEENDORP.

LEVENSWERK VAN EEN ZORGVULDIG VERZAMELAAR

Elise van Ditmars / Groningen: Groninger Museum, 2012 168 p.: ill. / ISBN 978-909027102-6

NORDIC ART 1880-1920

Red. David Jackson / München: Hirmer, 2012 / 259 p.: ill. / ISBN 978-37774-7091-7

MUZIEKTOUR PAINTING CANADA. TOM THOMSON AND THE GROUP OF SEVEN

samenst. Steven Kolsteren / Groningen: Groninger Museum, 2012 24 p.: ill.

MUZIEKTOUR NORDIC ART 1880-1920

samenst. Steven Kolsteren, ... [et al.] / Groningen: Groninger Museum, 2012 20 p.: ill.

GRONINGER MUSEUMMAGAZINE

Red. Steven Kolsteren / Groningen: Groninger Museum Jrg. 25, nr 1-3 / ISSN 1572-0713

LEZINGEN EN EXTERNE ACTIVITEITEN (V/A SEPTEMBER 2012)

- Cursus ArtPlus, 6 september
- Shaken not Stirred, 15 september
- De kunst van het handelen, Vereniging van Handelaren, 27 november
- Lid Jury Kulturstiftung des Bundes
- Plaatsvervangend voorzitter Kunst- und Ausstellungsausschuss des Auswärtigen Amts (=Adviescommissie kunst en tentoonstellingen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, Berlijn)
- Lid Jury Hendrik de Vries Stipendium, Groningen
- Lid Kuratorium Stiftung Villa Kunterbunt, Johann Christoph Winters-Schule der Poliklinik für Psychiatrie des Kindes- und Jugendalters der Universität Köln
- Gastconservator Herz- und Diabeteszentrum Nordrhein-Westfalen, Bad Oeynhausen

ADEMIEK GERRITSMa,

COÖRDINATOR COMMERCIELE PUBLIEKSACTIVITEITEN

- Lid bestuur Vereniging van Vrienden van het Groninger Museum

MARIËTTA JANSEN,

CONSERVATOR DE PLOEG EN KUNST VAN DE 20STE EEUW PUBLICATIES

- [samenst. en red. met Doeke Sijen]. - Ploeg jaarboek 2011. - 108 p. : ill.
- [samenst. met Jikke van der Spek]. - Jan Altink. Iconen van het Groningerland. – herdr. - 126 p.: ill.
- Beelden van Buiten: het Groninger Museum in het UMCG. - 10 p.: ill.
- Painting Canada: Tom Thomson and the Group of Seven: Canadese landschapschilderkunst uit de periode ca. 1914 - 1933l. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 25 nr. 1 (juni 2012), p. 2 – 7
- Jan Altink en Henk Ongering: kanttekeningen bij een bijzondere briefwisseling. - In: Ploeg jaarboek 2011. - p. 72-76

LEZINGEN EN EXTERNE ACTIVITEITEN

- 18 janurai 2012: lezing Jan Altink (1885-1971) - Iconen van het Groningerland (auditorium)
- 20 januari 2012: inleiding (en rondleiding) op de tentoonstelling Jan Altink. Iconen van het Groningerland voor de Comenius Leergang
- 11 mei 2012 - inleiding (en rondleiding) op de tentoonstelling Jan Altink. Iconen van het Groningerland voor de Comenius Leergang
- 28 juni 2012: Symposium Groninger Museum: Painting Canada. Tom Thomson and the Group of Seven: lezing: Terra Incognita: The Group of Seven and the expressionist landscape tradition in Europe.
- 29 juni 2012: opening Painting Canada: inleiding op de tentoonstelling Painting Canada. Tom Thomson and the Group of Seven
- 6 juli 2012: lezing voor de Nederlandse Museumvereniging: Painting Canada. Tom Thomson and the Group of Seven
- 5 september 2012: lezing voor de Nederlandse Museumvereniging: Painting Canada. Tom Thomson and the Group of Seven
- 29 september 2012: college Art Plus: Tom Thomson and the Group of Seven: Canadese landschapschilderkunst uit de periode ca. 1914 – 1933
- 4 november 2012: lezing: View from Europe: The Group of Seven and the expressionist landscape tradition in Europe tijdens het Symposium: Painting Canada. Tom Thomson and the Group of Seven in the McMichael Canadian Art Collection, Kleinburg, Canada
- 15 november 2012: Inleiding op de tentoonstelling De Ploeg – Eigen Collectie voor de provinciale afdelingsbesturen van het Prins Bernard Cultuurfonds
- Lid redactie Ploeg jaarboek
- Lid kunstgenootschap Thomassen à Thuessink (UMCG)

EGGE KNOL,

CONSERVATOR ARCHEOLOGIE, GESCHIEDENIS EN REGIONALE KUNST(NIJVERHEID)

PUBLICATIES

- Dr. W.K.J. Schoor and the Frisian terpdog. – In: A bouquet of archaeozoological studies. Essays in honour of Wietske Prummel. - p. 21-29.
- Bildnis des Geusen Bartold Entens van Mentheda (gest. 1580); Bildnis des Claes Cater auf der Framaborg in Huizinge; Bildnis der Johanna Ripperda,

Witwe von Folckmar Beninga, im Alter von 46 jahren. In : Menso Alting und Seine Zeit. Glaubensstreit, Freiheit, Bürgerstolz. – p. 244-245; 278-279.

- [Met H. van Gangelen, G. Kortekaas & R. Wuite]. - Haagse terracotta schouwwallen uit het atelier van Otto Reyersz. van Schaijck (1628-1674). – In: Vormen uit vuur; nr 215/216, p. 60-79 & 122-126.
- Groninger Museum verrijkt met een selectie Hofman. – In: De Stavelij Jaarboek 2012. – p. 19-26.
- Oude scherven op Groninger eilanden. – In: De Kaap Nieuwsbrief van de Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat; januari. – p. 10-12.
- Voor Groningen verworven in 2011. – In: Stad & Lande; jrg. 21, nr 1, p. 3-7 & omslag.
- Oorlog in de Oosterstraat 15 april 1945. – In: Stad & Lande; jrg. 21, nr 1, p. 26-28.
- Rijke grond, rijke mensen. De goudschat van Feerwerd. – In: Stad & Lande; jrg. 21, nr 3, p. 30-32 & omslag.
- Het Bosch van Watum als bakken voor zeevarenden. – In: Stad & Lande; jrg. 21, nr 4, p. 22-27.
- Schitterend in goud en zilver. Twee Groninger werken van Jonas Zeuner uit 1785. – In: Museummagazine; jrg 25, nr 1, p. 26-27.
- De eerste Wereldoorlog in het Groninger Museum1785. – In: Museummagazine; jrg 25, nr 1, p. 58-61.
- Een bijzondere bierpul, Groninger bekers en nog meer schoons voor het Groninger Museum . – In: Museummagazine; jrg 25, nr 2, p. 62-67.
- Geboorte van de Lyra Maior Alberti Magni, - In: Lyra Maior Alberti Magni. - 7e druk. – p. 10-12.
- Historische schets van het studentenlied. – In: Lyra Maior Alberti Magni. -, 7e druk. – p. 13-29.
- Tweede alsengemme voor Groninger Museum. – In: Nieuwsbrief Vereniging voor Terpenonderzoek; nr 17, p. 11.
- Ensings afhaalders van soep. – In: Feith; jrg. 2, nr 3, p. 28-29 & achterkant.
- De weduwe van tingieter Amsing is uit de tijd. – In: RKSV Albertus Magnus nieuwsbrief (VS AiMi); nr 12 dd 10 oktober 2012. Groninger Museum verwerft een selectie uit de collectie Hofman-Westerhof. – In: www.verenigingrembrandt.nl
- Schitterend in goud en zilver - Twee Groninger werken van Jonas Zeuner. – In: www.hetverhaalvangroningen.nl
- Vruchtbare grond. Recensie van Jonn van Zuthem, Harde grond, kerkelijke verhoudingen in Groningen 1813-1945. – In: Stad & Lande; jrg. 21, nr 4, p. 42-43.
- Verdwijnende eilanden in het verdrongen Reiderland. Inspiratie boottocht Groninger wad – Eemsmonding 19 april 2012. Stichting Verdrongen Geschiedenis/ Museumhuis Groningen/Gemeente Eemsmond. 2 biz (ongepagineerde bundel).

LEZINGEN EN EXTERNE ACTIVITEITEN

- 17 januari 2012, Bierum, Passage afdeling Bierum-Holwierde, Zilver in Groningen
- 19 januari 2012, Haren, Nederlandse Bond van plattelandsvrouwen, Vrouwen van Nu, afdeling Haren, Schipbreuk en redding rond Rottumeroog
- 21 januari 2012, Leeuwarden, Fries Museum, Expert meeting runologists, New developments in early medieval archaeology in Frisia
- 4 februari 2012, Roden, Mensinghe, Noordelijke Vereniging van Restauratoren, Zilver in Groningen

- 8 februari 2012, Lellens, Een en ander over het verleden van Lellens e.o.
- 29 februari 2012, Groninger Landschap, Presentatie Verdrongen geschiedenis, De Punt van Reide door de eeuwen heen.
- 12 maart 2012 Groningen, Vereniging van Vrienden van de Nieuwe Kerk, Kerkzilver in Groningen.
- 30 maart 2012, Groningen, Rijksuniversiteit Groningen Cursus Cultuurlandschappen van Noord-Nederland, Het goede leven in een open zeekustlandschap.
- 31 maart 2012, Groninger Museum, Ploeg-dag, Verzamelen als werk en als hobby.
- 4 april 2012, Groningen, Noordelijke afdeling Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde, Groninger vlaggen, de vlag van de stad, van de Ommelanden en van de provincie.
- 18 april 2012, Appingedam, Oude Rechtbank, Officiële presentatie project "Het water verbindt, handel en nijverheid langs het Damsterdiep", Damsterdiep bloeiende levensader in een zinkend land.19 april 2012, Groninger wad a/b Boschwad, Stichting Verdrongen Geschiedenis, Verdwijnende eilanden in het verdrongen Reiderland.
- 10 mei 2012, Warffum, Archeologisch Informatie Punt Hoogeland, Grafritueel op de wierden 400-850 AD.
- 29 juni 2012, Noord-Groningen, Groninger Museum, Relaties tentoonstelling Painting Canada (excursie)-12 september 2012 Hoogezand, Historische Vereniging Hoogezand-Sappermeer Schipbreuk en redding rond Rottumeroog.
- 19 september 2012, Delfzijl, Passage afdeling Delfzijl, Kerkzilver in Groningerland.
- 20 september 2012, De Leek, Passage afdeling Leek, Zilver in Groningen [75 E]
- 29 september 2012, Nuis, Noordelijk Archeologisch Depot, Van bult tot urn, pleisterplaatsen in de gemeente Marum, Vroegmiddeleeuws Grafritueel 400-850 AD & Marum.
- 5 oktober 2012, Groningen, Groninger Museum, Art plus-cursus over kunst, Heen en weer in kunst en nijverheid.
- 6 oktober 2012, Delfzijl, Presentatie over de ontwikkeling van de steenfabriek, Baksteen en Groninger identiteit.
- 9 oktober 2012, Noorderlaren, Passage afdeling Noorderlaren, Schipbreuk en redding rond Rottumeroog
- 11 oktober 2012, Groningen, Groninger Forum, Nacht van de Geschiedenis, Okke Kluun moest hangen.
- 15 november 2012, Winschoten, Stichting Oud-Winschoten, Zilver in Groningerland.
- 21 november 2012, Appingedam, Pasage afdeling Appingedam, Kerkzilver in Groningerland.
- 28 november 2012, Groningen, Martinikerk, Menso Alting en het calvinisme in Groningen.
- 7 december 2012, Groningen, Academiegebouw, Memento Mori Sterven en begraven in Noord-Nederland en Noordwest-Duitsland, De zerken van Farmsum – Poort naar de Groninger geschiedenis, De jongere zerken van Farmsum.
- Mitglied des Koordinierenden Ausschusses der Internationale Arbeitsgemeinschaft für Sachsenforschung
- Voorzitter Vereniging voor Terpenonderzoek
- Lid bestuur Stichting Het verleden van Groningen
- Lid redactie Stad en Lande

- Lid redactie Hetverhaalvangroningen.nl
- Lid werkgroep Dag van de Groninger geschiedenis
- Lid coördinatiegroep Verdrongen geschiedenis
- Lid van het Comité herdenking Menso Alting 2012
- Lid Codart International Council for Curators of Dutch and Flemish Art

STEVEN KOLSTEREN, HOOFD EDUCATIE EN PUBLIEKSINFORMATIE

PUBLICATIES

- [samenst Steven Kolsteren, ... [et al.]. - Muziektour Painting Canada, Tom Thomson and the Group of Seven 30 juni 2012 t/m 30 september 2012. - 24 p. : ill.
- [samenst Steven Kolsteren, ... [et al.]. - Muziektour Nordic Art 1880 - 1920 Groninger Museum 9.12.2012 - 5.5.2013. - 20 p. : ill.
- [eindred. Steven Kolsteren, Ruud Schenk, ... [et al.]. - Groninger Museum, jaarverslag 2011. - 83 p. : ill.
- [red S. Kolsteren]. - Groninger Museummagazine. - Jrg. 25, nr 1-3. - ISSN 1572-0713-Het mysterie rond de dood van Tom Thomson. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 25 nr. 1, p. 16 – 17
- Always awake: Muziek geïnspireerd door de Group of Seven. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 25 nr. 1, p. 18 – 21
- The Group of Seven. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 25 nr. 1, p. 9
- Twee vrouwen in de schemering: P.S. Kroyer en de Deense kunstenaarskolonie Schagen. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 25 nr. 2/3, p. 25 – 29
- Everything is here and now!. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 25 nr. 2/3, p. 32 – 35

LEZINGEN EN EXTERNE ACTIVITEITEN

- Lid Werkveld Advies Raad Academie Minerva docentenopleiding
- Lid Werkveld Advies Raad Noordelijke Hogeschool Leeuwarden docentenopleiding

INTERN

- 8 februari 2012 Klassieke Academie Groningen, Het beleid van het Groninger Museum
- 21 maart 2012 Stenden Hogeschool, Leeuwarden, Het Groninger Museum
- 2 april 2012 Hanzehogeschool, master kunsteducatie, Het beleid van het Groninger Museum
- 19 oktober 2012, Art Plus, Kleur en kleurenleer
- 12 december 2012 Vrienden avond Groninger Museum, Nordic Art

EXTERN

- 8 maart 2012 Nederlands Klassiek Verbond, afd. Zutphen, Film en klassieke oudheid
- 17 april 2012 Nederlands Klassiek Verbond, afd. Utrecht, Film en klassieke oudheid
- 20 april 2012Klassieke Academie, Groningen, Kleur en kleurenleer
- 4 oktober 2012 Nederlands Klassiek Verbond, afd. Apeldoorn, John William Waterhouse
- 8 oktober 2012 Nederlands Klassiek Verbond, afd. Groningen, Film en klassieke oudheid

CASPAR MARTENS, HOOFD COLLECTIES EN FACILITAIRE ZAKEN

LEZINGEN EN EXTERNE ACTIVITEITEN

- 4 gastcolleges aan de RUG (tentoonstellingsbouw)
- Kijk in de keuken van het Groninger Museum georganiseerd door het Museumhuis Groningen.
- Artplus
- Lid bestuur Menkemaborg
- Lid bestuur Museumhuis Groningen

RUUD SCHENK, CONSERVATOR MODERNE KUNST

PUBLICATIES

- Nieuwe aanwinst: Grapes van Ai Weiwei. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 25 nr. 1, p. 30 – 33
- [eindred. Steven Kolsteren, Ruud Schenk, ... [et al.]. - Groninger Museum, jaarverslag 2011. - 83 p. : ill.

LEZINGEN EN EXTERNE ACTIVITEITEN

- Kunst en psychiatrie' tijdens symposium 'One size fits all: Personalized medicine in de psychiatrie', UMCG Groningen, 21 juni 2012
- Lid aankoopadviescommissie Mondriaan Fonds

JOSEE SELBACH, HOOFD COMMUNICATIE, PR EN MARKETING

PUBLICATIES

- JA ART, uitg. 1 november 2012 voor periode 2013
- Reisverslag persreis Nordic Art, Groninger Museummagazine; Jrg. 25, no 2/3, pag. 36-37-39

LEZINGEN EN EXTERNE ACTIVITEITEN

- Gastcollege, Rijksuniversiteit Groningen, studenten geschiedenis, september.
- Gastcollege, Noorderpoort, januari

MARK WILSON, HOOFDCONSERVATOR

PUBLICATIES

[Text Jean Paul Cauvin ; forew. Sue-an van der Zijpp, met Mark Wilson]. - Iris van Herpen. - [s.p.] : ill.

[ed. Lu Jingjing, Zhang Xiyuan ; forew. Sue-an van der Zijpp, met Mark Wilson]. – Yin Xiuzhen. - 306 p. : ill.

Shortlist conservator voor de Nederlandse inzending van de Biënnale van Venetië 2013 met een voorstel met kunstenaar Folkert de Jong.

SUE-AN VAN DER ZIJPP, CONSERVATOR HEDENDAAGSE KUNST

PUBLICATIES

- [Text Jean Paul Cauvin ; forew. Sue-an van der Zijpp, Mark Wilson]. - Iris van Herpen. [s.p.] : ill.
- [ed. Lu Jingjing, Zhang Xiyuan ; forew. Sue-an van der Zijpp, Mark Wilson]. – Yin Xiuzhen. - 306 p. : ill.
- Kunstenaar met de bijl. - ill. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 25 nr. 1, p. 27 – 29

EXTERNE ACTIVITEITEN

- Lid Werkveld Advies Raad van Kunstacademie Academie Minerva, Groningen.
- Lid adviescommissie Mondriaan Fonds.
- Shortlist conservator voor de Nederlandse inzending van de Biënnale van Venetië 2013 met een voorstel met kunstenaar Folkert de Jong.

VERENIGING VAN VRIENDEN VAN HET GRONINGER MUSEUM

Ook 2012 was een actief jaar vol activiteiten. Naast de nieuwjaarsbijeenkomst is een ledenjaarvergadering georganiseerd en zijn er vijf lezingen gehouden.

BESTUUR

Het bestuur van de vereniging werd gedurende het verslagjaar gevormd door de volgende personen:

Mevrouw mr. G.R. van Baak-Klijnsma	voorzitter
Mevrouw J. de Vries-de Bruin	secretaris
De heer J.J. Bijker	penningmeester
Mevrouw drs. F.G. Bos	lid, redactielid Groninger museummagazine
De heer E.R. Korringa	lid
Mevrouw E.A. de Jong	lid
Mevrouw A.G. Gerritsma	vertegenwoordiger Groninger Museum

Het bestuur vergaderde het afgelopen verslagjaar zeven keer. Tussentijds was er regelmatig overleg over actuele zaken. In het verslagjaar vond vier keer overleg plaats tussen een delegatie van ons bestuur en de directie van het Groninger Museum.

JAARVERGADERING

De ledenjaarvergadering vond plaats op 15 mei 2012. Deze werd bijgewoond door 38 personen (inclusief bestuursleden).

Mevrouw E.A. de Jong werd bij acclamatie tot bestuurslid benoemd. Zij houdt zich met name bezig met de werving van nieuwe Vrienden. Tevens onderhoudt zij de contacten met de Kunsthalle in Emden en het Horst Janssen Museum in Oldenburg.

Tijdens de vergadering werden de jaarstukken over 2011 goedgekeurd en het bestuur gedechargeerd voor het gevoerde beleid.

In de kascommissie werd de aftredende mevrouw I. Wind opgevolgd door mevrouw M. van Goudoever.

De contributie is per 1 januari 2012 niet verhoogd.

Steeds meer Vrienden hebben hun e-mailadres ter beschikking gesteld aan de VVGM in verband met de digitale toezending van de correspondentie. Ongeveer 75% van de leden ontvangt de correspondentie van de VVGM nu digitaal. Dit geeft een flinke besparing op de portokosten.

Na afloop van de ledenjaarvergadering gaf Sue-an van der Zijpp, conservator hedendaagse kunst, een lezing in het kader van de tentoonstelling van de Chinese fotograaf Chi Peng, waarna de tentoonstelling kon worden bezichtigd.

BESTEDING FINANCIËLE BIJDRAGE AAN HET GRONINGER MUSEUM

De financiële bijdrage van de VVGM, een bedrag van € 40.000, is in 2011/2012 besteed aan de financiering van de tentoonstelling *Painting Canada. Tom Thomson and the Group of Seven*. In verband hiermee is de gebruikelijke korting van 10% op de bij de tentoonstelling behorende catalogus verhoogd naar 15%. Tevens is er in 2012 een bedrag van € 6.000 bijgedragen aan de aankoop van één van de installaties van de Chinese kunstenares Yin Xiuzhen te weten *Portable City of Groningen*.

BEZICHTIGINGEN VAN EXPOSITIES EN LEZINGEN GEORGANISEERD DOOR DE VVGM

Nieuwjaarsbijeenkomst

Op 9 januari 2012 vond de Nieuwjaarsbijeenkomst plaats in een andere opzet dan andere jaren omdat het Coöp Himmell(l)au paviljoen niet beschikbaar was. Michel van Maarseveen, directeur Drents Museum, heeft een lezing gegeven. Vervolgens bestond de mogelijkheid deel te nemen aan minirondleidingen over de tentoonstellingen *Jan Altink. Iconen van het Groningerland* en *Studio Job & het Groninger Museum*. De bijeenkomst was zeer geslaagd. Er waren 130 Vrienden aanwezig.

Azzedine Alaïa in de 21e eeuw

Op 31 januari 2012 gaf Jenny Kloostera, afdeling Collecties, een lezing over de tentoonstelling *Azzedine Alaïa in de 21e eeuw*. Zij is nauw betrokken geweest bij de realisatie van deze tentoonstelling. Azzedine Alaïa is één van de laatste grote couturiers die nog actief is. Deze tentoonstelling laat zijn fantas-

tische modecreaties van de afgelopen tien jaar zien. Na de lezing kon men de modeontwerpen bewonderen. Deze avond werd bezocht door 72 Vrienden.

Porseleintentoonstelling Famille Verte

Op 28 maart 2012 heeft Christiaan Jörg een lezing gegeven over de porselein-tentoonstelling *Famille Verte*, Chinees exportporselein einde 17e eeuw tot begin 18e eeuw, waarin de groene grondkleur overheerst. Hierna kon de tentoonstelling worden bezichtigd. Deze avond waren er 114 Vrienden aanwezig.

Yin Xiuzhen

Op 19 juni 2012 heeft Sue-an van der Zijpp, conservator hedendaagse kunst, een lezing gegeven over de tentoonstelling van Yin Xiuzhen. Yin Xiuzhen is één van de meest prominente Chinese kunstenaars van haar generatie. Zij is onder andere bekend van installaties die ze maakt van tweedehandskleding. Deze avond werd bezocht door 68 Vrienden. Op het VVGM-pasje 2013 staat de installatie *Portable City of Groningen* afgebeeld.

Painting Canada.

Tom Thomson and the Group of Seven

Op 11 september 2012 werd in het Engels een lezing gegeven door Charlie Hill, conservator van deze tentoonstelling en verbonden aan de National Gallery of Canada in Ottawa. Deze tentoonstelling bood een overzicht van de bijzondere schilderkunst van de Group of Seven, een kunstenaarsgroep die aan het begin van de 20e eeuw in Canada ontstond en tot in 1933 bleef bestaan. Na de lezing kon men de tentoonstelling bewonderen. Er waren deze avond 115 Vrienden aanwezig.

Marc Bijl. Urban Gothic

Op 24 oktober 2012 vond een Vriendenavond plaats in het kader van de solotentoonstelling van Marc Bijl die bestond uit onder meer installaties, video's, sculpturen en schilderijen. Zijn werk bestaat vaak uit ruwe bouwmaterialen, golfplaat, spiegels en zwarte epoxy. Sue-an van der Zijpp, conservator hedendaagse kunst, hield een lezing over deze tentoonstelling, waarna de expositie kon worden bekeken. Deze avond waren 91 Vrienden aanwezig.

LEDENBESTAND

	Totaal aantal lidmaatschappen	Individueel lidmaatschap	Partner lidmaatschap	Studenten lidmaatschap
31-12-2011	1.741	702	1.022	17
31-12-2012	1.735	696	1.023	16

Nordic Art 1880-1920

Op 12 december 2012 was een lezing georganiseerd naar aanleiding van een overzichtstentoonstelling van 19e en 20e eeuwse Scandinavische schilderkunst. Dit was een gemeenschappelijke Vriendenavond van de Vrienden van het Groninger Museum en het Noord Nederlands Orkest, met als doel leden beide verenigingen met elkaar kennis te laten maken. Bovendien hoopten beide verenigingen op deze manier extra leden te kunnen werven.

Naast de lezing door Steven Kolsteren, hoofd Educatie en Publieksinformatie, over de tentoonstelling is er van NNO-zijde een concert met muziek van Grieg en Sibelius door een NNO-ensemble aangeboden. De animo voor deze avond was zeer groot. Bijna de helft van het aantal aanmeldingen moest worden afgezegd omdat er ruimte was voor 300 Vrienden (150 plaatsen voor leden van elke vereniging). Het was een zeer geslaagde bijeenkomst die een leuk aantal aanmeldingen voor een vriendenlidmaatschap heeft opgeleverd.

Excursies

Het voornemen was om een tweetal excursies te organiseren, te weten een (avond) excursie naar het Drents Museum en een excursie naar het Rijksmuseum Twenthe in Enschede in het kader van de tentoonstelling *Ladies & Gentleman. Portretten uit de Britse Gouden Eeuw*. De eerste excursie vond in verband met te weinig aanmeldingen geen doorgang en de tweede ging niet door in verband met de hoge kosten.

VOORTGANG SITUATIE GRONINGER MUSEUM

Met regelmaat werd de VVGM door de directie van het Groninger Museum geïnformeerd over de financiële en personele ontwikkeling van het museum. Het VVGM-bestuur heeft hierover aan de Vrienden mededeling gedaan.

AFSCHIED KEES VAN TWIST

Op 17 december 2012 heeft het VVGM-bestuur afscheid genomen van Kees van Twist tijdens een door het Groninger Museum aangeboden afscheidsreceptie. Na te zijn toegesproken door Freek de Jonge en anderen, nam Kees van Twist zelf het woord en bedankte onder meer de VVGM voor haar loyaliteit.

SUBSIDIEGEVERS, BEGUNSTIGERS EN SPONSOREN

VAN HET GRONINGER MUSEUM IN 2012

SUBSIDIEGEVERS:

- Gemeente Groningen
- Provincie Groningen

BEGUNSTIGERS:

- BankGiro Loterij
- Mondriaan Fonds
- Prins Bernhard Cultuurfonds
- Schenking gebroeders Barlagen
- Schenkingen van verschillende particulieren
- Stichting Beringer Hazewinkel
- Stichting De Ploeg
- Stichting Fondsbeheer Culturele Relatie-evenementen Gasunie/GasTerra
- Stichting Het Roode- of Burgerweeshuis
- Stichting J.B. Scholtenfonds
- Stichting Kunstbezit en Oudheden Groninger Museum
- Stichting Lambers-Burger
- Vereniging Rembrandt
- Vereniging Vrienden van het Groninger Museum

SPONSOREN:

- AON
- Arts & Humanities Research Council
- De Bijenkorf
- GasTerra
- Government of Canada/Canadese ambassade in Nederland
- Royal Bank of Canada Wealth Management
- Shell Nederland B.V.
- SNS Reaal Fonds
- SRC Cultuurvakanties

DEELNEMERS VAN DE STICHTING FONDS KUNST EN ECONOMIE:

- Bos&Bos Catering
- De Haan Advocaten & Notarissen
- Essent Participations Holding
- Groningen Seaports
- Koninklijke Wagenborg B.V.
- Koop Holding
- NNZ
- Rabobank
- TCN Groningen
- TKP Pensioen
- UMCG
- Gemeente Groningen
- Provincie Groningen
- SNN

Mediapartner: Dagblad van het Noorden

Met dank aan: Marketing Groningen

BALANS

Geconsolideerde balans per 31 december 2012

Stichting Groninger Museum voor Stad en Lande

	2012	2011	
Vaste activa			
Immateriële vaste activa		243	
Materiële vaste activa	2.750	2.987	
	2.750		3.230
Viottende activa			
Voorraad	203	326	
Onderhanden projecten	110	561	
Vorderingen	1.236	2.477	
Liquide middelen	130	44	
	1.679		3.408
	4.429		6.638
Groepsvermogen			
Eigen vermogen	1.219	-397	
Voorzieningen	261	86	
Langlopende schulden	1.789	1.845	
Kortlopende schulden	1.160	5.104	
	4.429		6.638

x € 1000,00

COLOFON	
TEKSTBIJDRAGEN	ANDREAS BLÜHM, ANNETJE DE BOO, ROB DIJKSTRA, ADEMIEK GERRITSMA, SASKIA VAN HIJUM, NOÉ VAN HULST, MARIËTTA JANSEN, EGGE KNOL, STEVEN KOLSTEREN, MARIEKE VAN LOENHOUT, CASPAR MARTENS, RUUD SCHENK, MIEKE SCHUMACHER, JOSEE SELBACH, GEERT SLAGTER, J. DE VRIES- DE BRUIN (VERENIGING VAN VRIENDEN), SUE-AN VAN DER ZIJPP
EINDREDACTIE	STEVEN KOLSTEREN, RUUD SCHENK, JOSEE SELBACH
LAYOUT & OMSLAG	RUDO MENGE
COVER	VOORZIJDE: YIN XIUZHEN, PORTABLE CITY OF GRONINGEN, 2011-12 ACHTERIJZDE: HENDRIK NICOLAAS WERKMAN, KALENDER 1944, 1943
AFBEELDINGEN	FOTO'S MARTEN DE LEEUW; EN COURTESY KUNSTENAARS
	GRONINGER MUSEUM MUSEUMEILAND 1 POSTBUS 90 9711 ME GRONINGEN T 050 3666555 I 09008212132 WWW.GRONINGERMUSEUM.NL; INFO@GRONINGERMUSEUM.NL

